

Edita:  
Fundació  
Catalunya Cristiana  
C/. València, 244.  
08007 Barcelona  
Tels. 215 27 39  
215 27 84  
FAX 215 28 05

Any XII N<sup>o</sup>. 592

Setmana del 27 de gener al 2  
de febrer del 1991

Director:

Joan E. Jarque i Jutglar

Preu: 100 Ptes.

# Catalunya Cristiana

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

"Nosaltres som  
pobres i demanarem  
el que necessitem,  
estudiarem  
tenaçment el que han  
dit els vostres profetes  
i escrutarem els  
Apòstols, i trucarem  
a totes les entrades de  
la intel·ligència  
obturada; però, és  
cosa vostra, Senyor,  
donar el que  
demanem, estar  
present en el que  
sol·licitem i obrir al  
nostre truc."

Sant Hilari de  
Poitiers

Els cristians rebutgem el conflicte del Golf

## "La guerra no és 'el mal', sinó el símptoma del mal"



LA VIDA DE QUALSEVOL HOME, d'un sol home, és molt important per a Déu, que estima cadascú per ell mateix i, en crear-lo, l'ha pensat amb il·lusió i amor. L'home és l'únic ésser estimat de Déu per ell mateix.

Per això, la guerra, que no ha començat ara —no es pot oblidar que ha estat precedida per la invasió d'un país— i, a més, sovint és la conseqüència de situacions injustes, repetidament denunciades en les encíclics papals, no és una solució desitjable per a l'home. La guerra no és el mal sinó el símptoma d'un mal, per exemple, de situacions d'injustícia: fam, racisme...

El personalisme cristià —posar el valor home per damunt de qualsevol altre— fa que no es pugui veure la guerra només com la conseqüència d'una necessitat de solucionar un conflicte sinó com la causa de la mort de moltes vides concretes, que tenen una fisonomia pròpia, uns desigs de vida i uns éssers —els pares—, que se'ls estimen més que no pas a la pròpia vida.

D'altra banda, l'experiència històrica ens recorda que mai una guerra ha estat com hom la preveia de bon començament. Sempre ha ultrapassat les previsions que s'havien fet i ha implicat més nacions i ha produït més danys del que hom pensava.

Per això, amb tot l'encert el Sant Pare ha qualificat la guerra de "aventura sense retorn" i ha confessat a l'inici de les hostilitats que havia fet tot el que humanament havia estat possible per evitar la guerra, ja que "cap problema internacional no pot ser adequadament i digna resolt amb el recurs a les armes".

"Senyor de la pau i de la vida —va clamar el Papa dimecres al matí— tu tens projectes de pau i no d'aflicció, condemnes les guerres i llances per terra l'orgull dels insolents. Escolta el crit unànime dels teus fills, súplica afligida de tota la humanitat. Suggereix amb el teu Esperit solucions noves, espais de diàleg i de pacient espera, més fecunds que no pas els apressats passos de la guerra."

No semblaria just que alguns aprofitessin el sofriment de molts per aconseguir avantatges en les seves posicions econòmiques, ideològiques i polítiques, ni tampoc fóra coherent que, tot manifestant-se per la pau, alguns provoquessin accions incontrolades de violència i desordre.

Aquests dies, les comunitats cristianes, sobretot els joves, han fet molt per preparar els camins de la pau: vetlles, pregàries, dejuni... L'ideal desitjat prou s'ho mereixia.

Demano a tots els creients —que saben que la pau, com tantes realitats humanes, és alhora fruit d'un do de Déu i de la tasca dels homes— que no es desanimen en l'oració per la pau. Que totes les comunitats de fidels preguin en cada Eucaristia esperadament pel bé valuósíssim de la pau.

Tinguem cura també en aquests temps d'evitar tota mena d'actituds, no ja de violència, sinó ni tan sols d'agressivitat. L'agressivitat personal i ambiental és una activitat que està a la base de molts mals d'avui.

RICARD M. CARLES, Arquebisbe de Barcelona

AFINANT...

### La unitat i la pau

JOAN E. JARQUE i JUTGLAR

Enguany la setmana de pregàries per la unitat dels cristians podria haver semblat com eclipsada per una altra pregària "més urgent": la pregària per la pau. Ben mirat aquests dos objectius de la nostra pregària no es fan pas nosa l'un a l'altre; són complementaris. Sense unió no hi ha pau. La guerra és el fruit amarg

de la desunió. Els objectius són clars: la pau i la unitat. Els camins per arribar-hi són difícils, costeruts, emboirats, discutibles... No cal pas filar gaire prim per

constatar - des del cor de cada u fins als problemes planetaris - que hi ha entusiasmes per la pau que divideixen, i hi ha voluntats d'unió que violenten. Potser és

l'hora de seguir el consell que Teresa de Jesús donà a Joan de la Creu quan aquest es planyia de l'abundància del mal en el món: "siguem tu i jo bons, i n'hi haurà dos menys de dolents". La recerca de la pau i de la unió, o neixen i se sustenten en el cor unit i pacificat de l'home, o acaben creant nous motius de discòrdia i de baralles.

—He fet tot el que he pogut per tal que s'evités una experiència tràgica.

—Tota població civil, sigui d'una banda o de l'altra, té el dret de ser respectada i no ser implicada en les accions militars.

—El conflicte bèl·lic del Golf és una greu derrota del dret i de la comunitat internacional.

—Em dirigeixo en confiança a totes les parts en causa perquè aturin al més aviat possible el conflicte.

—Em sento particularment a prop de tots els qui, a causa de la guerra, estan patint, d'una part i de l'altra.

—Confio al Senyor aquesta crida i demano a tothom que ho transformin en intensa pregària. Que la Verge Maria conforti a tots els qui sofreixen amb motiu d'aquesta guerra.

(Paraules de Joan Pau II)



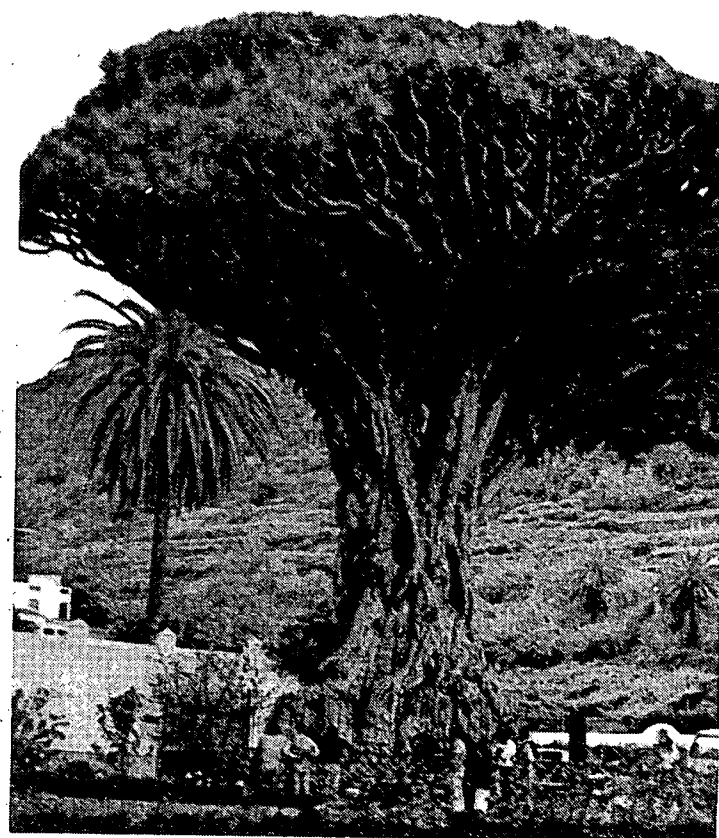
ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ D'AMICS  
DE **CATALUNYA CRISTIANA**

PEL FEBRER

# CANÀRIES

DIES INOBLIDABLES A  
LES ILLES AFORTUNADES

*Del 16 al 24 de febrer*



## *LAS PALMAS DE GRAN CANARIA*

Telde • Cruz de Tejeda • Roque  
Nublo • Teror • Arucas • Guía •  
Gáldar • Agate...

## *TENERIFE*

Santa Cruz • Candelaria •  
La Laguna...  
Las Cañadas del Teide • vall  
de l'Orotava •  
Icod-Garachicho...

## *LANZAROTE*

Arrecife • Puerto del Carmen •  
La Geria • Teguisse • Haria...  
Parc de Tinanfaya • salines de  
Janubio • Los Hervideros •  
Mirador del Río • cova de Los  
Verdes • Jameos del Agua...



I PEL MARÇ

# *FLORÈNCIA I LA TOSCANA*

*Del 9 al 16 de març*

*Una visió esplèndida d'art i d'història que va de l'antiga Etrúria  
o Tusca fins a l'època del Gran Ducat.*

*SIENA - PISA - LUCCA - SAN GIMIGNANO - VOLTERRA...*

Demaneu-ne més informació per telèfon, per correu o personalment a l'Associació AMICS DE "CATALUNYA CRISTIANA"

L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA CONTRIBUEIX ECONÒMICAMENT  
PERQUÈ **CATALUNYA CRISTIANA** PUGUI SORTIR CADA SETMANA. FES-TE AMIC!  
Per a informació: Plaça d'Urquinaona 11, 3r. 3a. A, 08010 Barcelona, tel. (93) 301 37 18

**T**ot fent referència a l'actual situació bèl·lica, l'Arquebisbe de Barcelona acaba d'advertir-nos que la guerra és símptoma d'uns mals més profunds i duradors, que són a l'arrel d'aquest conflicte armat. Compartim plenament aquesta observació. Per això a nosaltres, a més del cessament de la violència, ens preocupa l'eliminació de les seves causes. Podem esperar-la, raonablement, de l'acció de les armes? Tots sabem que no. Sigui quin sigui el resultat d'aquesta guerra, pensem que, com ha dit Joan Pau II, els problemes restaran i les tensions creixeran...

**N**o és que deixem de valorar els objectius que les forces aliades es proposen: que el milió de kuwaitans que han hagut de fugir del seu país i l'altre milió que hi resta subjugat recuperin l'exercici del seu dret a l'independència, i que la dictadura d'Hussein no esdevingui una amenaça encara més gran...

**P**erò, més enllà d'aquests objectius, hi ha el gran problema de la nostra convivència amb el món complex, pobre i manipulat dels àrabs i, des d'un angle religiós, amb els mil milions de musulmans d'arreu del món. Té raó el Patriarca dels catòlics iraquians, quan fa avinents dues

## La guerra, des de les arrels

realitats: que al seu país ningú no entendre que calgués tanta mort i tanta destrucció, i que hi creixerà imparablement la tendència a identificar cristianisme amb home occidental, que és la gran barrera en què s'estrella l'evangelització d'aquelles terres...

**C**al que els dirigents polítics, sobretot en els països mediterranis, tinguin prou lucidesa per endegar un gran projecte que faci possibles el progrés i la pau en aquesta zona clau de la nostra civilització. I cal que tots els ciutadans afavorim una transformació de la nostra mentalitat, tan inclinada al tancament i a la discriminació. Necessitem l'accés dels pobles àrabs a unes condicions de vida dignes que eviti la seva frustració crònica i la seva necessitat d'emigrar per tal de sobreviure. També necessitem, mentre això darrer no arriba, que els àrabs que han

vingut a treballar a Europa siguin acollits com a persones i ajudats com a germans.

**T**ot aquest plantejament ha de ser impulsat d'una manera molt especial pels cristians de les Esglésies occidentals. No podem desconèixer la relació que hi ha entre els nostres índexs de consum de primeres matèries -petroli, per exemple- i la precarietat de la població del món àrab, agreujada, encara, pels règims dictatorials que pateixen. No estaria d'acord amb la nostra fe pensar a millorar el nostre nivell de vida sense interrogar-nos sobre les possibles repercussions d'aquest creixement en els altres...

**E**n el terreny més estrictament religiós, no deixa de fer-nos estremir el fet que, a hores d'ara, occidentals, àrabs i jueus, mentre ens fem la guerra, invoquem, bé que amb noms diferents, el mateix Déu de la pau... Un dia hi haurà homes i dones al nostre món que, amb els fets i no solament de paraula, reaccionaran més com a cristians que com a occidentals, més com a musulmans que com a àrabs, més com a hebreus que com a israelites... Aquell dia podrem menar els nostres pobles cap a la pau.



Hem arribat al darrer decenni d'un segle. Hom es pot preguntar si no haurà estat un dels més feroçment bèl·lics que hi ha hagut en la història dels homes. Nietzsche era bon profeta. Criticant amb sarcasme les utopies progressistes, anunciava que en el segle XX hi hauria una tempesta de guerres revolucionàries que faria més furiosa la violència de les ideologies enfrontades. Les actuals tragèdies de l'Orient Mitjà no desmenteixen pas les visions del gran imprecador que poden ser vàlides per a la totalitat del nostre segle.

La guerra és un fet humà per a l'historiador i el sociòleg, i també és un enigma per la seva evident inhumanitat. ¿L'home que cerca l'altre home per matar-lo sense odiar-lo personalment aniria a la guerra si sabés plenament el que fa, i que aleshores serà endut per forces irracionals que no podrà dominar? La guerra, ¿no porta la màscara cega i terrible del destí? Les aparences de fatalitat són fortes, però cal resistir a llur prestigi il·lusori i aclaparant, i esforçar-se per comprendre aquest fet inhumà que forma part de la nostra humanitat.

L'home, animal pensant, no actua mai per pura i simple animalitat. Quan l'home fa la guerra, no cedeix pas a una pulsio instintiva, o a una mena d'agressivitat dita natural. L'ésser pensant pensa la guerra; i fent-la, mobilitza al servei de la seva violència o bé

## Consideracions sobre la guerra

ETIENNE BORNE

**El propassat dia 11 de gener, el diari catòlic francès LA CROIX publicava l'article que reproduïm a continuació en el qual l'autor exposa els seus punts de vista sobre la guerra del Golf, que no dubtem a oferir als nostres lectors.**

negar el mateix Déu, fent-ne un idòlganyotaire i amenaçador. Com a corolari, fer la propaganda dels drets de l'home apunta de baioneta per obrir per força a la llum els esperits encara entenebrits, no és pas certament la millor manera de fer progressar la consciència humana.

Cal deduir d'aquest refús de la "guerra santa" que la guerra és el mal absolut, i que la veritable glòria és la del màrtir que resisteix i contesta sense armes a les mans? En aquest cas l'heroisme militar no seria més que una falsa perspectiva amb la qual els poetes i oradors volen cobrir o compensar la funció inhumana de la guerra, recorrent al sublim i al sobrehumà. Aquesta mena de conclusions, que són les del pacifisme integral, no són pas més acceptables que les tesis bel·licistes del "Kulturkampf" i de la guerra civilitzadora.

Certament, cal fer-ho tot, en una conjuntura com la del Golf, per no malmetre, per mínimes que siguin,

les últimes possibilitats de pau. Però quan totes les sortides honorables han estat provades en va, les armes poden ser el recurs en una situació extrema.

El cardenal Decourtray, que no enganya pas, quan coneixent com coneix la seva pròpia llengua empra la paraula adequada ha escandalitzat curiosament quan ja ha dit que en un cas extrem la guerra és preferible al deshonor. I la cridòria, ve d'un costat en el qual, no fa pas gaire temps, s'aplaudien les revoltes armades dels colonitzats contra la vergonya de la colonització, mentre que una evolució pacífica, de cap manera deshonrosa, hauria evitat tantes desgràcies tant pels uns com pels altres.

La generació arribada a l'adulthood pels anys 20 i 30 va créure que una institució com la Societat de Nacions i el principi de la seguretat col·lectiva obririen un camí reial per a la pau. Si els coratges haguessin estat a l'altura d'aquest ideal, la voluntat de puixança dels

dictadors i la marea negra dels totalitarismes haurien pogut ser continguts i posats a ratlla. Els homes han pogut trair l'ideal, però l'ideal roman i és a aquesta idea de seguretat col·lectiva a la que s'ha referit el president de la República per justificar la política de França en la guerra del Golf, i especialment en la seva al·lucació als francesos pel Cap d'Any darrer. I, en la patètica crida per la pau que en nom de tots els pobres del món ha adreçat als caps d'Estat, l'abbé Pierre no sacrifica pas la necessitat de la defensa del dret a la temptació pacifista de la pau al preu que sigui. Deixar fer a l'agressor "seria, diu, retrocedir vers la barbàrie".

Com evitar aquesta catàstrofe amb una política de seguretat col·lectiva sense assumir un risc de guerra? Arabé, la guerra moderna amb els seus mitjans terrorífics de devastació no pot mai dir-se, en el seu fons tenebrós, santa i justa. Barbàrie i barbàrie, com sortir de l'atzucac? Recordant que cedint a l'agressor i sacrificant el dret, varem arribar a la deshonra i que no fèrem altra cosa que ajornar l'esclat de la guerra. Com ha escrit l'abbé Pierre, en la seva crida per la pau "les covardies de Munich" tingueren "conseqüències monstruoses". Quan el defensor dels pobres i el cap de l'Estat francès, que tenen molt bona memòria, parlen llenguatges convergents, no cal cercar altres lliçons de valentia i lucidesa.

### RESPIR

### PECAT D'OMISSIÓ

Ho vaig sentir en una homilia; el predicador va dir textualment: "el d'omissió, és el pecat que més cometen els qui diuen que no fan pecats". Em va semblar encertat i ho vaig trobar aleshores ple de lògica. Mentre el llenguatge religiós uneix el mot pecat al verb fer, o a altres de semblants, aquell qui no fa res, no pot fer cap pecat. Però resulta una idea molt esquifida pensar que pecar és sempre fer coses dolentes. I qui no en fa de bones? En darrer terme, tot deu ser una qüestió de llenguatge, perquè no fer les coses bones que hem de fer, és ja de si mateix cosa dolenta, encara que no facis res. Si ho agafem per un altre camí, potser anirem millor. Podem prendre pecat com dir no a un amor que t'han ofert gratuïtament, però que comporta unes exigències. Entre aquestes exigències, hi ha la de dir sempre sí a les coses bones que l'amor demana, i dir sempre no a les coses dolentes que l'amor rebutja. D'aquesta manera, el fer i el no fer, l'acció i l'omissió, si són contràries a les exigències de l'amor, es fonen en una mateixa resposta.

MIQUEL ESTRADÉ

**Catalunya Cristiana**

EL SETMANARI DE MÉS  
DIFUSIÓ DE CATALUNYA

Difusió controlada per O.J.D.

MEMBRE DE LA UCIP

Director: Redacció, administració, publicitat i fotocomposició: Edifici de la Parròquia de la M. de D. dels Àngels, C/ València, 244, 2on. Tels.: 215/27 39 - 27 84 FAX: 215 28 05 08007 Barcelona Impremora: Publiograf, S.A.L. Pàg. Valeri Serra, 30 Tels.: 254/16 30 - 17 77. Barcelona D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 4.800 Ptes.

Resta d'Europa: 8.960 Ptes. □ Amèrica, Àsia, Àfrica i Filipines: 13.120 Ptes. □ Àsia més oriental i Oceania: 19.360 Ptes.



**D**avant d'una situació bèl·lica com la que estem vivint —nosaltres, des de lluny, altres països, des de prop— convé recordar una cosa que molts cops s'oblida: que n'és, de fràgil i trencadissa la convivència pacífica entre els humans; una fragilitat que augmenta amb el nombre de persones que integren els col·lectius i, sobretot, quan aquests col·lectius es polaritzen en grups ideològics o religiosos antagònics.

Per això, la pau, si li volem donar un caràcter de valor absolut, no tenim més remei que definir-la a partir de la utopia evangèlica, no pas des de les situacions contingents de l'existència humana temporal. La pau que "aquest món" pot arribar a assolir, no té res a veure amb aquella "pau" que Jesús ens va "deixar" i ens va "donar". La pau que pot donar "aquest món" sempre és una pau en contra de, mai una pau a favor de: per això és tan fràgil i trencadissa.

El papa Joan Pau II ha definit la guerra com una "gran derrota del dret i de la comunitat internacional". Una definició molt precisa i digna de reflexió. En temps de guerra val tot, per més crueltat que comporti: tot el contrari d'una situació de dret; en temps de guerra l'enemic es redueix a una cosa a destruir: tot el contrari del sentit de comunitat humana. En temps de guerra, els infants són castigats i els culpables molts cops premiats; s'inverteixen els termes de la pròpia justícia retributiva.

## Les causes de la guerra

JORDI BASSAS i RIBALTA

Però, un cop donat per ben assentat aquest seguici d'horrors ocasionats per la guerra, no podem evitar el fet que l'home per pròpia naturalesa és un ésser situat, no una intel·ligència incorpòrea que pot contemplar els esdeveniments des d'una mena d'Olimp intel·lectual; i la guerra és justament un fenomen de patologia social i política que obliga, vulgues que no, a arreglar-se en alguna de les parts en litigi: la condició de pacifista o d'objector de consciència no és cap vacuna contra els efectes destructius d'un bombardeig. Per això, són les causes de la guerra, potser més que la mateixa guerra en si, allò que cal denunciar i allò contra el qual cal mobilitzar-se.

Demano que el lector m'entengui bé si dic que aquestes causes de la guerra molts cops poden generar-se en certes maneres equívokes de concebre o de demanar la pau. Sobretot quan la forma de demanar la pau implica de forma subreptícia un cert

brou de cultiu de l'odi envers "enemics" tinguts per irreconciliables. D'acord, que el recurs a la violència sempre és un mitjà odiós, i de dubtosa eficàcia, per solucionar els conflictes entre els humans; però encara més odiosa i menys eficaç esdevé aquesta violència quan és predicada i exercida a partir de l'odi. La fredor d'una guerra electrònica duta a terme amb minuciositat matemàtica fa esfereir, certament, però a mi, personalment, encara m'esborrona més el fanatisme suïcida que poden arribar a generar aquells moviments de masses empesos per l'odi destructiu. Per això considero d'una gravetat especial els míssils que aquesta mateixa matinada han caigut sobre dues ciutats d'Israel.

Però, odis com aquests no es generen en un parell de dies, sinó que són el resultat de molts anys d'intoxicació col·lectiva en base a crearenemics externs que compensin frustracions internes. Les causes de la guerra, molts cops es troben lluny dels mateixos escenaris bèl·lics, i es nodreixen de foscos ressentiments covats al celler de les nostres misèries i les nostres incapacitats reals d'estimar. Podem escridassar tant com vulguem persones, països i institucions, per erigir-los en culpables directes o indirectes de la situació, però potser abans caldria escorcollar un xic la nostra possible engruna personal de responsabilitat en la bogeria d'una humanitat que —no ho oblidéssim pas— està formada per tots i cadascun de nosaltres.

## Consideracions sobre la pau

**1.- L'amor a la pau no es pot identificar amb la por a la guerra, si bé hem de reconèixer que la por a la guerra és una cosa molt humana.** La por a la guerra és un sentiment negatiu, ja que és provocat per un mal que refusem. Podem, però, refusar la guerra per egoisme (pensant només en nosaltres), per mera comoditat (pensant que ens imposarà incomoditats), per càlcul (pensant en les possibilitats que ens prendrà). L'amor a la pau, en canvi, és un sentiment positiu, ja que es tracta d'un bé —no solament individual, sinó col·lectiu— que només pot te-

nir unes motivacions positives.

**2.- La pau és fruit de la justícia.** La pau es fonamenta en l'esforç de tots per donar a cadascú el que és seu. I això plantejat amb tota radicalitat: donar a cada ésser —i especialment a cada ésser humà— el que és seu. Evidentment aquí hi entra el necessari per viure: qui no menja no pot mantenir la seva vida. Però "no solament de pa viu l'home". També necessita estimació, delicadesa,

PAU LOPEZ CASTELLOTE

atenció, amistat... I sovint d'aquests aspectes ens n'oblidem. ¿Som justos amb l'ésser humà i de les persones que ens volten?

**3.- La veritable justícia no pot tenir un altre fonament que l'amor.** La veritable justícia no pot tenir com a únic fonament la proclamació de drets i obligacions, la fixació de límits, la legislació de tota

acció possible per tal que resti sotmesa a la vigilància de la policia i de la magistratura. No donarem a l'ésser humà el que, com a ésser humà li correspon, si no l'estimem, si no ens donem a ell cercant per damunt de tot el seu bé —que això voldria estimar—. Les relacions humanes molt difícilment seran justes si les persones no volem fer-nos "do" per als altres i no volem acceptar el "do" dels altres. I això no és fàcil. ¿Ho fem a casa, amb els amics, a

l'escola, al carrer...?

**4.- Ningú no pot veritablement estimar si, d'una forma o altra, no treballa.** "Donar-se a l'altre cercant exclusivament el seu bé i acceptar que l'altre se't doni" és impossible si no estem disposats a manifestar-ho en les nostres accions referides a les persones i referides a les coses. Estimar comporta necessàriament la voluntat de fer un món propi de persones. I aquesta és la finalitat dignificadora del treball. Una persona que no estigui disposada a treballar en aquest sentit tendirà a fer passar per amor l'egoisme.

### ACUDIT



### Va de viatge

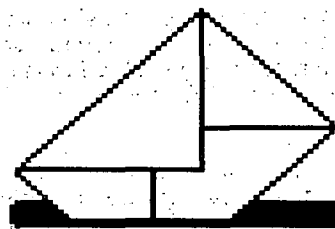
Sr. Directr:

Amb el prec de publicació li trameto un comentari que m'ha suggerit la carta de la senyora M. Cinta Nogués apareguda al número 591 de C.C.

Si bé en línies generals coincideixo en l'apreciació de la senyora Nogués em veig precisat a puntualitzar alguns aspectes no esmentats a la seva carta.

1r. Els viatges que organitza l'Associació d'Amics de C.C. no pretenen competir amb cap agència de viatges, sinó obtenir uns recursos amb els quals ajudar econòmicament el setmanari.

2n. Som uns quants "Amics" que, regularment, fem una aportació econòmica, cadascú a la mesura de les seves possibilitats, a l'Associació.



amb la mateixa finalitat sense demanar, a canvi, cap compensació.

3r. Molts cristians d'aquest pobre país nostre solen vantar-se de disposar de la millor publicació religiosa de l'estat espanyol en línia amb les millors europees, esgrimint aquell típic tòpic de la capacitat dels catalans que "traïem pa de les pedres", per fer coses que altres no són capaços de fer. Aquests, però, es limiten a pagar les 100 pessetes que indica el preu de venda de cada número.

4rt. Fa una mica de vergonya que els cristians d'aquí no siguem capaços, entre tots, de sostenir econòmicament el "nostre" setmanari i que s'hagin d'organitzar activitats paral·leles per aconseguir que la publicació continuï sortint cada setmana.

5è. En l'Afinant del no. 590 s'hi va entreveure, entre línies, una certa angoixa per la impossibilitat de fer, en endavant, més pelegrinatges a Terra Santa. Alguns "Amics" hem respost amb una aportació extra i esperem que molts altres també ho facin. Però, i la resta de lectors?

6è. A pesar del que he apuntat fins aquí, estic d'acord amb la qualitat i seriositat dels pelegrinatges de C.C. Penso, tanmateix, que aquests pelegrinatges no s'haurien de fer ni s'haurien d'haver fet mai.

RAMON PIBERNAT i CASAS

## ARA MATEIX

Tots hem pogut llegir, a la premsa d'aquests dies, notícies sobre nacionalismes a la Unió Soviètica. Se'ns parla dels nacionalistes armenis, dels ucraïnesos i, sobretot ara, dels lituans, dels estonians i dels letons... Primer van ser cominats, després atacats verbalment, a l'últim, a Lituània, colpejats amb fúria i, alguns, assassinats. Si aquests són nacionalistes, podem preguntar-nos: i els altres, els que els ataquen, què són? Internacionalistes? Tal vegada la lluita és perquè aquells pobles passin a integrar-se directament a les Nacions Unides? Sabem que no. Sabem que l'interès de l'Estat soviètic és mantenir vigent l'acord Hitler-Stalin, en virtut del qual les repúbliques bàltiques, abolida la seva sobirania, entraren a engruixir l'URSS. A Lituània, doncs, com als altres pobles esmentats, s'ha produït un enfrontament entre dos nacionalismes contraposats. L'un, agressiu; l'altre, defensiu. Ara bé, els agressors no se'n diuen, de nacionalistes. Aquest mot és reservat als qui rebutgen l'agressió. Una cosa

## Hi ha nacionalismes i nacionalismes

J. CARRERA PLANAS

semblant a la lluita de classes que, a criteri d'alguns, no comença fins que un obrer, prèviament expoliat, reacciona... D'aquesta manera, es crea, al voltant del nacionalisme defensiu, una aurèola de conflictivitat sempre inoportuna, de victimisme molest. Resulta pesat que una persona vexada no pari de queixar-se... No manca mai, en aquests casos, una bona ànima — a la qual totes li pomen — que recomana obertura i amplitud de mires... Així, de mica en mica, és convertida en culpable...

Una altra característica del nacionalisme agressiu és que, en realitat, no actua representant una nació, sinó un estat. Però utilitza, això sí, el nom, la llengua

i la bandera d'una nació com a cobertura. A la Unió Soviètica, la nació utilitzada és Rússia. L'efecte d'una tal utilització és, moltes vegades, l'enfrontament entre dues nacionalitats que cauen en el malentès de considerar-se enemics quan, en realitat, totes dues són manipulades per l'estat. Els russos, com a nació, han donat proves de no voler caure en aquest parany, distanciant-se notablement de l'estat soviètic: no són els seus interessos nacionals allò que defensen a Lituània els tancs... Ara mateix, resulta reconfortant que hagi estat a Moscou que ha tingut lloc una protesta multitudinària contra els fets de Vilnius. Caldria que tota nació fes seva la màxima evangèlica: vulgues per als altres allò que vols per a tu.

Val a dir, doncs, que el mot nacionalisme, si no se situa en un context que el qualifiqui, pateix d'ambigüitat: pot servir per designar la defensa de l'oprimit i la cobejança d'oprimir. Cal tenir-ho en compte i no estalviar mai les precisions, en un tema ja prou susceptible d'apassionament.

Alguns intel·lectuals de casa nostra, a les aca-balles de l'any, m'han sorprès per la sinceritat amb què han reconegut, públicament, que s'havien equivocat en determinats plantejaments.

En un programa de televisió sobre els intel·lectuals i la política, Xavier Rubert de Ventós, filòsof i eurodiputat, després de referir-se elogiosament als escrits d'un intel·lectual tan compromès en la política com V. Havel, tot esguardant la Montserrat Roig, també present en el debat, afirmava: "nosaltres (en aquella època) érem uns doctrinaris".

El diari Avui del 30 de desembre publicava un preciós article de la Montserrat Roig dedicat als "petits feixistes que encara tenen mal d'estómac". "Aquests —escriu la Roig— van voler destruir la retòrica de la 'Pàtria Una e Indivisible' i no van saber estimar la pàtria més autèntica: la de la infantesa, i de la llengua i la del paisatge. Van repudiar l'opressió d'una religió oficial i imposada i no van saber descobrir els valors d'una fe interior que dona forces per continuar vivint. Van estimbar-se contra la hipocresia familiar, i no van saber construir una família que se salva cada dia perquè hi posa l'esforç de salvar-se".

És una incisiva descripció de la seva, i meua, generació. Una generació que, en voler destruir tot allò que només eren, en realitat, caricatures deformades, arribà a destruir, en molts casos, la capacitat de mantenir viva en ella mateixa la flama d'uns valors que són fonamentals.

Estimo la sinceritat d'intel·lectuals com els suara esmentats. Una sinceritat que segurament no els ha mancat mai, àdhuc quan, en plena joventut, enduts pels vents de resistència i de combat que ens nodrien durant els llargs anys de dictadura, feien afirmacions i sostenien posicionaments ideològics dels quals avui es recreen.

Penso ara en tants amics meus que rebutjaren la religió, la família i la pàtria perquè els conegueren, potser, recoberts de mentida i falsedat. I finiren per apartar-se d'allò que ells associaven només al llot que embruta i a la metzina que corrou. Avui, al dessota de les cendres d'ideologies d'un o altre signe, homes i dones com ells semblen redescobrir la humanitat senzilla i vigorosa de valors que són permanents.

Els pocs capellans sortits d'aquella generació no poguerem, a desgrat nostre, ser els seus companys espirituals. I si ho hem

pogut ser per a alguns pocs, ho hem fet al marge dels solcs de la pastoral ordinària. Ens ha tocat de ser pastors, o bé de generacions més grans, o bé d'altres ja molt més joves.

Pilar Rahola, en un recent escrit sobre "Els Vultants" (Avui del 3 de gener), opinava que, després dels anys 80, per ella anomenats "decenni de la crisi", hem d'esguardar els 90 com el "decenni de la definició". Té tota la raó. El 1989 van esfondrar-se murs com el de Berlín i tot el que aquest representava i, com a conseqüència lògica d'aquells esdeveniments, s'han obert noves perspectives. Esfondrats també els murs dels dogmatismes, tant dels antimetafísics com dels postmodernismes a ultrança, tot sembla suggerir que ara comencem un decenni de construcció.

Però, com llançar-nos a una tasca tan apassionant? Una etapa de construcció demana, en primer lloc, superar la por a redefinir-se. El primer pas, és doncs, desacomplexar-se. "Tenim por de defensar, però, d'una altra manera aquells valors que volíem destruir —confessa Montserrat Roig—. La covardia ens portà a silenciar que, potser, en algunes coses ens vam equivocar. Ens porta a no dir, als papers, que no podem viure sense una moral, sense uns principis. Sense respectar allò que té més valor: la integritat d'una persona. Una persona és un món. Si salves una persona, salves el món sencer".

Vencuda la por, sorgeixen immediatament els inevitables interrogants: quins valors? Quines formulacions? Quines utopies? El buit, produït pel rebuig, sovint resultat d'una mala digestió, de valors tan genuïnament humans, no hauria de paralitzar aquests intel·lectuals. És una etapa, aquesta dels 90, en la qual a tots se'ns demana de ser valents, evitant de caure en vells fanatismes i intransigències, però amb prou lucidesa com per definir i proposar —mai imposar— nous camins.

Dels esdeveniments de l'Est, no hauria de restar clar, per exemple, que la fe esdevé una perenne instància crítica al poder, a la força, a la injustícia i a la impietat? I al nostre Occident més secularitzat no li escau potser l'hora de repensar si la desacralització radical no li està comportant uns mals excessius? Si no hi ha res sagrat s'imposa, certament, la filosofia del "tot s'ho val" i aleshores no esperem ja de construir

MANEL VALLS i SERRA

res que sigui veritablement humà.

No obstant els seus manaments, l'Església catòlica ha donat al nostre país uns possibles valors espirituals, culturals i morals indiscutibles. Quan Montserrat Roig escriu que la filosofia del "tot s'ho val" és "una manera de caure en el buit tot rebutjant que algú, que encara té valors, et doni la mà", jo no puc menys d'imaginar-me l'Església que estimo i de la qual sóc membre. Sense cap presumció de ser ni els millors, ni els únics, però amb consciència clara que fem viva una tradició que, al nostre país com a Europa sencera, és dipositària des de segles de valors i d'ideals tan profunds, als cristians no pot deixar de colpir-nos l'ànima comprovar que per a tants homes i dones, compresos tants intel·lectuals (i sovint, influïts per ells), l'Església no solament s'ha convertit en una abstracció llunyana, sinó en una realitat menystinguda.

En lloc de companyia i amiga, l'Església els apareix com una institució enyoradissa de poder, com una autoritat que pretén imposar-se, com un dret que legitima exempcions i privilegis. Potser els seus aspectes institucionals, no sempre digeribles i fins antipàtics, siguin, és veritat, com l'esclofolla que protegeix el fruit saborós que hi ha dintre i que és el que voldríem compartir amb tothom. Però un decenni de construcció positiva demana que ella, l'Església, es presenti més que mai als homes no com una institució que pretén conquerir el món, sinó santificar-lo, la qual cosa no vol dir sinó donar-li amigablement la mà perquè aquest retrobi dins les seves entranyes la secreta i amagada acció de Déu.

Un decenni de construcció ho és també de diàleg. I aquest pot donar com a resultat noves i potser inesperades sintonies amb el cristianisme. L'Església haurà de ser com molt delicada i renunciar a tota pretensió de controlar-lo o fins de capitalitzar-lo en benefici propi. Això no significa, però, que hagi de renunciar a suscitar-lo sempre, en tota circumstància, sigui aquesta favorable o adversa.

Ningú no està pas lliure de tota culpa. També l'Església surt d'uns decennis de crisi. I el que comencem ho ha de ser també per a ella, de definició i construcció. Seguint la expressió de Josep Zverina, el teòleg txec amic de

Havel recentment traspassat, ens cal recuperar "la joia de ser Església".

Ara que fins i tot determinats polítics demanen de dialogar amb el que ells anomenen "món cristià", no li sembla al lector que es fa més necessari encara un diàleg entre els nostres intel·lectuals, escriptors i artistes i el pensament

cristià? La mateixa Montserrat Roig, en un altre article (Avui, 4 de gener) reconeix —i n'aprecio el coratge—: "Sí, de moment ens queden, encara sòlides, encara esperançadores, les millors idees del cristianisme".

Penso que cal agrair que, superats enutjosos mals d'estómac hi hagi qui, com aquesta excel·lent escriptora, paeixi tan bé idees com aquestes. La seva bona digestió pot "salvar", n'estic segur, moltes altres persones.

## Editorial Claret

Roger de Llúria, 5 08010 Barcelona Tel. (93) 301 08 87

## LA VERITAT US FARÀ LLIURES

Conferència Episcopal Espanyola

Col·lecció Documents del Magisteri 12, 78 pàgs. P.V.P. 325 Ptes.

Instrucció pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola sobre la consciència cristiana davant l'actual moral de la nostra societat. "L'Església té una missió urgent: col·laborar en la revitalització moral de la nostra societat. Per això els catòlics han de proposar la moral cristiana en totes les seves exigències i originalitat".

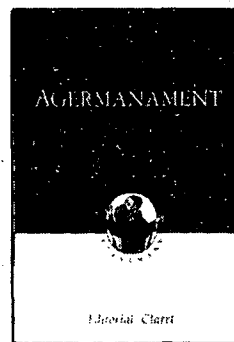


## AGERMANAMENT

Història d'una engrescadora experiència de cooperació internacional

Joan Casañas i Guri

Col·lecció Torslmany 5, 184 pàgs. P.V.P. 975 Ptes.



Agermanament va ser una part del "progressisme catòlic" existent a Catalunya en els anys d'abans, de durant i després del Concili Vaticà II. L'autor ha cercat i endevinat els processos que ell anomena espiritual-ideològic que a tots nivells (religiós, social, polític, cultural, de relacions humanes personals...) es van donar en els diversos grups que van viure l'Agermanament a Amèrica Llatina, Àfrica o Catalunya.

Demaneu-los a la vostra llibreria o a LLIBRERIA CLARET amb aquesta butlleta de comanda: Us prego que m'envieu contra-reembossament (sense despeses) els llibres següents:

Nom..... Telèfon.....  
Adreça.....  
Població.....

Joan Pau II a un grup de membres del Parlament de la Comunitat econòmica europea

# L'Europa del "gran mercat" ha d'assegurar també la seva cohesió espiritual

Un grup de membres del Parlament de la Comunitat Econòmica Europea s'ha concentrat a Roma per a una reunió de treball en vigílies d'importantes conferències intergovernamentals per al destí d'Europa i ha volgut trobar-se amb el Papa. "Aprecio aquest gest de confiança i us rebo amb alegria en aquest moment en què el nostre continent viu profunds canvis i alimenta grans esperances". Amb aquestes paraules va començar el seu discurs el Sant Pare. Publiquem íntegra l'al·locució que els adreçà.

El grup del Partit Popular europeu al qual representeu reflecteix les posicions de les reunions del Consell europeu i de les conferències que aviat se celebraran a Roma i que haurien de permetre que la Comunitat faci un pas considerable.

Des del final de la segona guerra mundial, la Santa Seu no ha deixat mai d'animar la construcció d'Europa. Conscient de les tragèdies del passat i de la necessitat de preservar la llibertat i la pau dels pobles europeus, l'Església, en la seva condició de Seu Apostòlica i comunitat catòlica, dona suport als esforços fets a favor del benestar material, espiritual i cultural del conjunt de les nacions del continent. Després d'haver pres part, en qualitat de membre, en la Conferència de Helsinki i d'haver-se adherit a la seva Acta final, la Santa Seu va poder subscriure a París, el passat 21 de novembre, un document històric que compromet els pobles a renunciar a la guerra i posar les bases per a una Europa nova.

## Representeu dotze països en procés d'integració

D'aquesta manera Europa ha posat fi a un capítol de la seva història marcat, en aquest segle, per conflictes d'una barbàrie mai assolida abans; supera avui les fronteres artificials i refusa la lògica de l'oposició ideològica, política i militar entre els dos blocs. En un món cada vegada més interdependent, els responsables de les nacions d'aquest vell continent han de determinar avui de comú acord el quadre en què poden desenvolupar-se els pobles, sobretot els del centre i de l'Est. Això a part, a menys que participin tots els països, el desenvolupament corre el risc d'aturar-se, fins i tot en les regions en què el progrés és constant.

Sou aquí, senyores i senyors, representant els dotze països d'una comunitat que, trenta anys després de la firma dels tractats de Roma, entra en una fase exaltant d'acceleració del

procés d'integració, imaginada i volguda pels pares fundadors que tingueren el mèrit d'edificar els fonaments d'aquesta Europa sobre les ruïnes produïdes pel gran conflicte. La concepció cristiana de l'home ha inspirat aquesta construcció caracteritzada pel respecte i la defensa dels drets de l'home.

El món té necessitat d'una Europa que torni a prendre consciència de les seves arrels cristianes i de la seva identitat. Els cristians i, d'una manera particular els polítics cristians, avui més que mai han de tornar a ser plenament conscients de les seves responsabilitats, tant a Europa com arreu del món. Han de ser el llevat que renovi la humanitat des de dins; impeding que s'autodestruïxi. Malgrat els tractats de pau i les noves formes de col·laboració i d'amistat entre els dos grups de països que fins el moment havien estat antagonistes despertin esperances, persisteixen fortes inquietuds com a conseqüència de l'actual ordre econòmic mundial i de la diferència profunda entre el Nord i el Sud. Tot això condueix Europa a fer una contribució decisiva per superar eficaçment la crisi mundial. Per això, en primer lloc, exigeix d'Europa una profunda renovació moral i política que trobi el seu fonament en la força i en els criteris que deriven dels seus orígens cristians.

## El bé comú dels pobles exigeix un conjunt de condicions

Estic persuadit que els parlamentaris europeus, que representen gairebé 350 milions de ciutadans, després de la reunificació d'Alemanya, estan capacitats per acollir i satisfer les exigències i les esperances de tantes persones que desitgen la pau, el benestar i la democràcia autèntica. Elegida per sufragi universal, la vostra assemblea ha de poder exercir plenament el seu comandament, per desenvolupar així el seu paper al servei de tothom i assegurar el bé comú dels països membres.



Audiència del Papa als membres del parlament de la Comunitat econòmica europea.

El bé comú dels pobles guarda relació no solament amb les condicions econòmiques i la pau del món, sinó també en el conjunt de les condicions de la vida social que permeten que l'home desenvolupi la seva cultura, tingui accés als llocs de treball, sigui feliç en el si de la família i satisfaci les seves aspiracions espirituals. L'Europa del "gran mercat", que haurà d'oferir noves possibilitats de creixement, no pot garantir el desenvolupament integral dels seus habitants a menys que retrobi la seva anima, aquest buf que assegura la seva cohesió espiritual i no solament l'econòmica i social. Durant la meua visita al Parlament europeu, l'11 d'octubre del 1988, a l'hemicicle on treballem en aquest projecte grandios,

vaig expressar el desig "que Europa, donant-se sobirament institucions lliures, pugui un dia ampliar-se a les dimensions que li ha donat la geografia i, més encara, la història". Vaig pronunciar aquestes paraules com a pastor de l'Església universal, vingut del centre d'Europa, i que coneix les aspiracions dels pobles esclaus, aquest altre "pulmó" de la nostra pàtria europea.

## Que l'Europa unida trobi els seus antics valors humans i cristians

Els esdeveniments que es produïren en aquests darrers mesos conforme als designis insondables de la Providència han mostrat que certs objec-

tius, inaccessibles als ulls humans, podien assolir-se. "El moment és propici —com digué el passat mes de gener al Cos diplomàtic acreditat davant la Santa Seu— per recollir les pedres dels murs abatuts i construir junts la casa comuna".

Juntament amb els vostres col·legues dels diferents països i partits polítics, teniu la missió enaltidora de recollir el repte llançat al vell continent al final d'aquest segle: que l'Europa unida del demà, generosa amb l'hemisferi sud, trobi novament, a la llum dels valors humans i cristians, el seu paper de far de la civilització que la féu gran en el passat. Demano a Déu que us inspire i us doni la seva força per complir la vostra missió.

## FILTRANT LA NOTÍCIA

### Conferència mundial sobre la defensa de la vida

Prop de mil dirigents del moviment "Pro-Vida" de més de 40 països diversos assistiran a la "X Conferència Mundial sobre l'Amor, la Vida i la Família". El simposi se celebrarà a la ciutat de Santa Clara, Califòrnia, del 4 al 7 d'abril d'enguany. Ho ha informat l'agència centramericana SELAT ("Servicios latinoamericanos").

Any darrera any s'han vingut celebrant als EE.UU. aquestes conferències mundials, els resultats de les quals han donat fruits importants en tot el món. L'any passat, la ciutat de Miami, fou l'escenari de la IX Conferència, que va comptar amb la presència de més de 900 participants. Enguany hi assistiran experts penalistes, ginecòlegs, sociòlegs i teòlegs. Entre aquests experts cal esmentar la senyora Magaly Llaguno, directora per Amèrica llatina de "Vida Humana"; els esposos Billings, notables pioners en la regulació natural de la natalitat; el pare Paul Marx, fundador i president de "Vida Humana"; el doctor Bernard Nathanson, ex-avortista i actual líder "Pro-Vida"; el doctor belga Phillipe

Schepens, secretari general de la "Federació Mundial de Metges que respecten la Vida"; John Cavanaugh O'Keefe, dirigent del moviment "Operacions Rescat", i la teòloga Van Hildebrand.

La "X Conferència" d'enguany se centrarà principalment en el tema de l'avortament, tot i que els organitzadors han informat que hi haurà també debats sobre la fecundació "in vitro", la planificació artificial i el poder que tenen en el món les institucions anti-vida.

Els mateixos organitzadors esperen que aquesta trobada reforçarà el treball "Pro-Vida" en països on encara no s'ha pogut iniciar una acció en defensa de la dignitat humana.

L'agència SELAT no informa si en la Conferència a Santa Clara hi haurà representació espanyola. El que cal dir és que a Barcelona existeixi el moviment "Pro-vida", la seu del qual és al carrer Bonaplata, 42, 1.ª, tel. 204 71 11. 08034 Barcelona.

FRANCESC GAMISSANS

## L'ESGLÉSIA EN EL MÓN

## FILIPINES

## Els Passionistes celebren el seu Sínode General

MANILA.- Els passionistes acaben de celebrar el Setè Sínode General de la congregació a Filipines (Manila i Calumpang-Davao). Participaren en aquest Sínode el superior general, pare José Agustín Orbegoza Jáuregui i el seu consell, l'anterior general, pare Pablo M. Boyle, i 26 provincials arribats de tots els països on hi ha estesa la congregació.

El sínode se celebrà en el context de les missions de Calumpang, Bolul Mountain i Lake Sebu, on passionistes filipins i nord-americans desenvolupen una tasca impressionant entre els més pobres, sota l'ombra sempre benèfica del pare Carl Schmidt, martiritzat aquí, a Bolul, el 1988, per defensar la justícia i els drets dels humils, indígenes i camperols.

Tema central del Sínode: avalluació del camí practicat des de

l'anterior capítol general, l'octubre del 1988, sota el lema i objectiu: **Els passionistes enfront els desafiaments del món d'avui.** Desafiaments sintetitzats en aquest objectiu general: "Nosaltres, els passionistes, solidaris amb els crucificats d'avui, ens obrim a la força de la creu per afrontar profèticament l'ajustícia i anunciar de manera creïble el Déu de la vida".

(KIPA)

## INDONÈSIA

## Gran nombre de seminaristes

FLORES I TIMOR.- El nombre de seminaristes a Flores i Timor (Indonèsia) és molt alt: 689, la meitat dels quals pertanyen a la Congregació del Verb Diví, principal evangelitzador de les illes. El Govern ha reconegut la validesa dels estudis en el seminari com a centre de Filosofia i Teologia a nivell superior. Alguns pares envien els seus fills al seminari pel prestigi de la for-

mació cultural i humana. Però la majoria dels alumnes continuen la carrera fins el sacerdoti.

(KIPA)

## EQUADOR

## 300 milions de pobres per a l'any 2000

QUITO.- Més de la meitat de la població d'Iberoamèrica viurà sota el límit de la pobresa l'any 2000, segons han advertit els experts, participants en "la II Conferència Internacional sobre la Pobresa a Amèrica Llatina i el Carib". El programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) calcula que, per combatre aquest problema, caldria que invertissin, en la dècada dels 90, 282.000 milions de dòlars. Segon el PNUD, el nombre de pobres, a Iberoamèrica i el Carib, ha assolit, durant el 1990, la xifra de 270 milions i tendeix a arribar a una quantitat entre 300 i 312 milions l'any 2000.

(ICIA)

## Fam i Sida



En alguns països africans s'ha disparat el nombre de malalts de Sida.

Aquesta malaltia està afectant fins i tot els infants, com veiem en aquesta fotografia d'una mare de Costa d'Ivori amb el seu fill de divuit mesos, portador del virus. Al mateix temps, en alguns països —actualment la crisi més forta la pateix Sudan— milions de persones sofreixen una gran fam que amenaça amb eliminar pobles sencers, en la seva totalitat negres.

## A Romania

## L'Església "uniata" ressuscita amb dificultats

Les esglésies romaneses han passat un llarg i dolorós calvari durant la dictadura comunista, però molt especialment les dues d'obediència catòlica. D'aquestes, la "uniata" és la que més ha sofert la persecució, atès que fou obligada a fusionar-se amb la romana ortodoxa. Ara, després de la caiguda de Ceausescu, intenta ressorgir enmig de les dificultats.

Malgrat l'intent d'aniquilació per part del dictador comunista Ceausescu, l'Església "uniata" romana ha sobreviscut. Amb les primeres eleccions democràtiques, les autoritats han reconegut els



Ion Robu, arquebisbe llatí de Bucarest

drets de l'Església "uniata" el 14 d'abril de 1990.

Per la seva banda, el papa Joan Pau II s'havia apressat un mes abans a restablir tota la jerarquia de ritu catòlico-bizantí i a completar la de ritu llatí. Els nomenaments del 14 de març de 1990 van recaure en personalitat acreditades per un llarg "viacrucis". La composició d'ambdós episcopats és així:

Ritu grec. Una arxidiòcesi i 4 diòcesis: Alexandru Todea, arquebisbe (Fagaras-Alba Julia), i Joan Ploscaru (Lugoj), George Gutiu (Cluj-Gherla), Lucian Muresan (Maramures) i Vasile Hossu (Oreada Mare). Aquesta jerarquia haurà d'improvisar-ho tot. Tenen gairebé 3 milions de fidels però cap temple ni cap casa parroquial. Durant la persecució s'ordenaren en la clandestinitat, més o menys, uns dos-cents sacerdots.

Ritu llatí. Una arxidiòcesi i 4 diòcesis: Ion Robu, arquebisbe (Bucarest) i Lajos Barlint (Alba Julia), Sebastian Krauter (Timisoara), Josef Tempfli (Oreada Mare), Pal Reizer (Statu Mare) i György Jakubinyi, auxiliar (Alba Julia).

Els ordes religiosos, per la seva banda, surten de les catacumbes i comencen a reorganitzar-se. Tots tenen serioses dificultats i piràmides demogràfiques altes. Tanmateix, no falten excepcions de congregacions que han admès joves durant la clandestinitat. En tots hi ha una gran esperança.

Un problema específic de l'Església catòlico-romana, ja en la seva nova etapa de llibertat, seran les seves relacions amb la comunitat ortodoxa autocèfala, molt especialment amb la seva jerarquia. L'apropament i diàleg ecumènic es veuen amenaçats per anys d'hostilitat i espoli. Molts jerarques ortodoxos es neguen a tornar als "uniates" els seus temples i possessions confiscats el 1948. Una esperança de comprensió radica en el recent nomenat arquebisbe metro-

polità de Moldàvia-Buscovina, Daniel Ciobotea, que podria ser substituït del patriarca Teoctist.

El president Ion Iliescu, malgrat el restabliment de relacions diplomàtiques, ple- nes Vaticà-Bucarest, el 15 de

maig de 1990, es nega per ara intervenir en el contenciós. Aquest serà objectiu prioritari del nou nunci a Bucarest, John Bukowsky.

Encara que en llibertat, una nova etapa gens fàcil comença per a l'Església catòlica a

Romania. A la seva comunitat llatina, debilitada pel martiri, se li uneix ara la bizantina que acaba de ressuscitar. Ambdues necessiten ajut i pregària, però l'esperança és més forta que la pobresa. Per això confien.

## L'Ombra de Déu

Autor: FRANCESC A. PICAS

Un estudi profund i detallat del capítol més conflictiu de la nostra història.

1936-1939: Les famílies cristianes buscaven, a les palpentes, l'Ombra de Déu.

Un tema contradictori, polèmic i manipulat. On és la veritat?

Llibre de 253 pàgines, 61 capítols, il·lustrat amb dibuixos i documents i 8 pàgines de fotografies.

Preu especial pels lectors de "Catalunya Cristiana": 800 Pessetes. Més despeses de tramesa.

Podeu demanar el llibre mitjançant la butlleta al distribuïdor:

Hispania Martir Segle XX - Sant Bernat Menthon 2, Apartat de Correus, 47 - 08940 Cornellà de Llobregat.

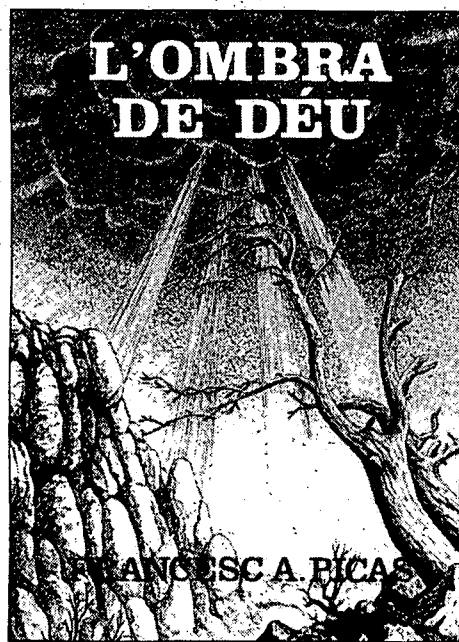


D. ....  
Carrer.....  
Població i distr. postal .....

Agrairà la tramesa per correu del llibre L'Ombra de Déu de Francesc A. Picas, al preu bonificat de "Catalunya Cristiana".

El pagament es farà, rebut el llibre, per gir postal o xec bancari.

Signatura



• **Facultat de Teologia de Catalunya.** Acte Acadèmic.- D'ofertament del volum IN MEDIO ECCLESIAE, Miscel·lània en homenatge al professor ISIDRE GOMA i CIVIT, sota la presidència del Gran Canceller de la Facultat, Excm. Dr. Ricard M. Carles, i l'assistència de l'Emm. Sr. Cardenal, Dr. Narcís Jubany. Hi intervindran el Director de la Revista Catalana de Teologia, Dr. Josep Rius-Camps, que farà la presentació de la Miscel·lània, i el Dr. Jordi Sánchez Bosch, que glossarà la figura de l'homenatjat. L'acte tindrà lloc el dimecres 30 de gener, a dos quarts de vuit del vespre, al Saló d'Actes de la Facultat de Teologia de Catalunya (Diputació, 231).

• **Jornades d'Espiritualitat.** Dies 4, 5 i 6 de febrer, dirigides per Mn. Joan Esquerda, prev. Tema: "JESUCRIST PROTAGONISTA EN LES NOSTRES CIRCUMSTÀNCIES HISTÒRIQUES". Jesucrist estudiat des del seu amor. Jesucrist, única salvació. La "vida nova" i la "nova evangelització". A dos quarts de vuit del vespre, al Col·legi de les MM. Escolàpies, c/ de Llúria, 64 (xamfrà Aragó).

• **QUARESMA. Tallers d'Expressió Pastoral.** Dissabte, 9 de febrer, de les 10 a les 12'30. Els equips de la publicació setmanal MISSA FAMILIAR ofereixen uns tallers pràctics per a l'animació de l'Eucaristia amb infants. Lloc: Sala Claret, c/ Roger de Llúria, 5, entresol (Metro Urquinaona).

• **CCU. Centre Cristià d'Universitaris.** Divendres, dia 1 de febrer, a les 20 h., TEMA D'APROFUNDIMENT TEOLÒGIC, "Déu permet el mal?", a càrrec d'Antoni Bentuí, doctor en Teologia i professor de la Facultat de Teologia en Catalunya. CCU, c/ Villarroel, 81. Tel. 323 33 68.

• **Casa d'Exercicis "Nostra Senyora de Montserrat", Caldes de Montbui.** Per a homes (des dels 17 anys), Exercicis segons el mètode ignasià, del dilluns 11 de febrer

a les 20 h. al dissabte 16, a les 18 h. Per a matrimonis. Trobada d'espiritualitat. Del divendres, 8 de febrer a les 21 h., al 10 a les 18 h. Sota la direcció del P. Iu Bochatay CPR.

• **XIV Jornades de Formació i Convivència organitzades per ANFE.** Tindran lloc els dies 2 i 3 de febrer, a la Casa d'Exercicis de Sarrià, c/ Carrasco Formiguera, 32. Començaran a les 10 h. del dissabte dia 2, per acabar el diumenge, a les 7 de la tarda, després del res de Vespres. El tema central de les Jornades d'enguany serà la LITURGIA. Per informació i inscripcions: CE-DAIR, c/ Aragó, 268, bxs., tel. 216 02 13, de dilluns a divendres, de 6 a 8 de la tarda.

• **S.E.C.I.N. (Servei Catòlic d'Informació).** Aquesta entitat ha posat en marxa un telèfon-contestador per difondre, nit i dia, els ensenyaments del Sant Evangeli en llengua catalana. El número de telèfon és el (93) 415 66 16, amb una duració de tres minuts es comentaran els Evangelis de la Dominica següent. Un servei semblant funciona ja fa dos anys des de Saragossa, en llengua castellana, pels números (976) 44 45 46 i (976) 44 55 55.

LA VEU DE L'EVANGELI  
Telèfon (93) 415 66 16  
TELEFONO DEL EVANGELIO  
976 - 44 45 46  
976 - 44 55 55

• **XXVI Jornades de Qüestions Pastorals.** "LA FE, FORÇA TRANSFORMADORA DE LA SOCIETAT". Reflexions entorn de la Instrucció sobre: "Llibertat cristiana i Alliberament". Dies 29, 30 i 31 de gener. Començaran cada dia a les 11 del matí per acabar a les 19'30 amb la Celebració de la Paraula. El dia 31, la cloenda serà a les 5 de la tarda, presidida per l'Excm. i Rvdm. Mons. Ricard M. Carles, Arquebisbe de Barcelona. Per a més informació: Centre Sacerdotal Montalegre, c/ Rosselló, 102, pral. Tel. 323 39 20.

• **Celebracions en Cant Gregorià.** Dijous, dia 31, XV aniversari del traspàs del P. Altisent, a les 19'45 (Missa vespertina). Diumenge, 3 de febrer, diumenge IV de durant l'any, a les 10'30 del matí. Les celebracions tindran lloc a l'església de l'Oratori de Sant Felip Neri, (Pl. St. Felip Neri, 5).

• **Salut i qualitat de vida.** És el tema d'enguany del "Dia del Malalt", ser aprofundir aquests temes la Delegació de Pastoral de la Salut ha organitzat un curs de 8 xerrades que tindran lloc al Centre d'Estudis Pastoral, c/ Rivedeneyra, 6-3ra. planta, Tel. 317 48 58, els dies, 6, 13, 20, 27 de febrer, 6, 13, 20 i 27 de març de les 18,45 a 21 h. Per informació o inscripcions al mateix Centre d'Estudis o bé a la Delegació de Pastoral de la Salut. Tel. 317 15 97 de 10'30 a 13'30 h.

• **Una nova visió del matrimoni en un cap de setmana.** Per tal d'aportar a les parelles, una tècnica de diàleg que ajudi a profunditzar en la relació d'esposos i en el Sagrament del matrimoni, com també renovar, enfortir i vivificar l'amor conjugal, l'ENCUNTRE MATRIMONIAL anuncia la propera trobada, que tindrà lloc els dies 22, 23 i 24 de febrer. Comença el divendres a les 9 del vespre i acaba el diumenge a les 6 de la tarda. La trobada és d'orientació catòlica, però està oberta a altres religions i creences, sense distinció. També poden assistir-hi sacerdots, religiosos i religioses, fent en aquest cas el temari adient. L'aportació econòmica és voluntària i totalment anònima. Tels. 232 38 77, 349 97 87, 213 45 42.

• **Vilafranca. Aplec de Sant Pau.** Se celebrarà diumenge, dia 27. Ermita de Vilafranca (600 anys d'història). Començarà a les 10 del matí i acabarà a les 4 de la tarda. Es beneiran la nova imatge i el nou altar. Celebració de l'Eucaristia. Concert pel COR PENEDÈS. Bastoners de l'Arboç. Sardanes per la Còpia CATÀNIA. Concurs de Grimpaires per al Pal Dret. Dinar de Germanor. Records de la festa.

## Pregàries per la pau al Golf Pèrsic

\* Davant la guerra iniciada al Golf Pèrsic els cristians han de pregar insistentment el Senyor pel bé de la pau.

\* Aquestes pregàries per la pau convé que es facin tant des d'un àmbit personal i privat com en un context litúrgic i comunitari.

\* L'Arquebisbe de Barcelona ha demanat als seus diocesans que en totes les misses es facin pregàries per la pau. Ell mateix va suggerir una fórmula per incloure a l'Oració universal.

\* Cal recordar que en el Missal hi figuren dues misses per demanar la pau, que convindria emprar amb relativa freqüència aquests dies.

\* Segons la normativa litúrgica actual les oracions d'aquestes misses es poden emprar els dies de fèria del temps ordinari i en les memòries lliures dels sants (els dies que al "Calendari litúrgic pastoral" apareix la lletra E).

\* En celebracions especialment organitzades per pregar per la pau, per manament o amb permís de l'Ordinari, aquestes misses es poden emprar fins i tot en algun diumenge o en les festes (Cf. Ordenament del Missal, núm. 332).

\* Cal advertir que les dues Misses "Per la pau la justícia" (Missal castellà "Por la paz y la justicia") que figuren al Missal tenen un context més aviat general: les oracions demanen simplement pel bé de la pau que sempre es pot acréixer i no pressuposen cap estat especial de violència com el que ara afecta el món.

\* La missa, en canvi, "En temps de guerra o de disturbis" (Missal castellà "En tiempo de guerra o de desorden") suposa una situació de violència com la que ara afecta el Golf Pèrsic; és doncs aquest formulari, i no tant el més genèric "Per la pau i la justícia" el que convé emprar aquests dies.

\* Res no impedeix de repetir amb freqüència a la missa aquest mateix formulari; la súplica insistent per una necessitat greu repeteix sovint les mateixes paraules.

\* Encara que en alguna celebració singular organitzada per pregar per la pau al Golf es puguin fer fins i tot les lectures, a les misses habituals convé proclamar les lectures ferials encara que es resin les oracions de la missa "En temps de guerra o de disturbis".

\* Per demanar la pau per intercessió de Maria es recomana de celebrar també algun dia —especialment els dissabtes en que no s'hi escauen celebracions obligades— la missa de "Santa Maria, reina de la pau" que figura a "Misses de la Mare de Déu", Missal, pàgs. 165-169 Castellà: "La virgen Maria, reina de la paz", Misal, pàgs. 202-204.

\* En celebracions especials per la pau es pot fer servir íntegrament aquest formulari; els altres dies es pot afegir alguna de les peticions al formulari habitual de la missa.

### Formulari per pregar per la Pau al Golf Pèrsic

Preguem, germans, el Déu gran i misericordiós, Senyor de la pau i de la vida, i demanem-li que escolti les pregàries del seu poble, consternat per les onades de la guerra i de les destruccions del Golf Pèrsic:

1. Que el Senyor infongui en tots els fills de l'Església sentiments de compassió davant els dolors i les angúnies dels que pateixen els horrors de la guerra i els esperoni a ajudar els que sofreixen, preguem el Senyor.
2. Que els responsables de les nacions coneguin aviat allò que duu a la pau i al benestar dels seus pobles i tinguin coratge per dur-ho a terme, preguem el Senyor.
3. Que el Senyor il·lumini els qui viuen a la fosca dels odís i desigs de guerres i guiï els seus passos per camins de pau, preguem el Senyor.
4. Que floreixi als nostres dies una pau plena i que la justícia s'arrel·li d'un extrem a l'altre de la terra, preguem el Senyor.
5. Que Déu alliberi de l'opressió i la violència als desvalguts i tingui pietat dels qui no tenen valedor, preguem el Senyor.
6. Que aviat poguem sentir sobre les muntanyes els passos dels missatgers que proclamen la pau, preguem el Senyor.

Escolteu, Pare de misericòrdia les súpriques del vostre poble i mireu amb benevolència les llàgrimes dels que sofreixen; Vós que, per la sang del vostre Fill, posàreu la pau a tot l'univers, perdoneu els nostres pecats i beneïu-nos amb el dó de la pau. Per Crist Senyor nostre.

Amén.

### Crist que és just



Cançó del DIUMENGE I DE QUARESMA. (Cançonera i cassette núm. 2b - Una veu exultant). És una cançó que us anirà molt bé tota la Quaresma i encara en altres ocasions. Escolteu el cassette.

Lletra i música: Mn. Josep Soler. Il·lustracions: P. Oriol M. Diví, monjo de Montserrat.

Les cançons del cançonera i cassette núm. 2 - Una veu exultant, són totes de Quaresma i Pasqua, un temps important de l'any litúrgic. Mireu de cantar-ne alguna i serà com un nou al·le a les vostres celebracions.

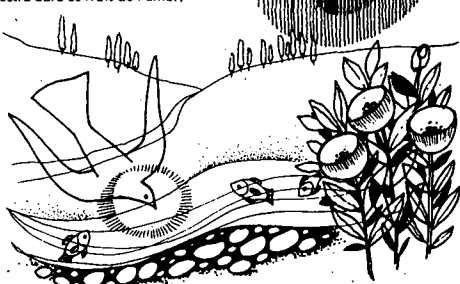
TESTIMONI: Les cançons "Una veu exultant" ens ajuden en les celebracions de la nostra comunitat perquè van molt unides al temps litúrgic, són profundes, contemplatives i ajuden a la

2. Som batejats, tenim nova vida, que ve de l'aigua i de l'Esperit. Un compromís sincer se'ns demana: que a Jesús mirem de seguir. Crist que és just...

3. Vós sou, Senyor, bondados i recte i us compadieu perquè esteu tent. Feu que conegui les vostres rutes. Conduïu-me en la veritat.

4. Busquem, Senyor, la vostra presència. La nostra vida sigui per a Vós. Qui es converteix i creu l'Evangeli, torna a Vós, reneix de debò.

5. Contra Vós he pecat, perdoneu-me, torneu-me el goig de la salvació. Proclamaré la vostra lloança, la vostra obra és fruit de l'amor.



pregària. Són també molt fàcils i senzilles d'aprendre i estan a l'abast de tothom. Monestir de Santa Clara de Reus.

Si vostè també valora aquestes cançons, envii el seu TESTIMONI a: Eufònic, apartat 9291 - 08080 Barcelona. Un dia o altre mirarem de publicar-lo. Gràcies! Venda a les llibreries religioses.

Altres cançoners i cassettes: de Nadal, Infants, Pregàries, Excursió, Tocatimbal, Camins de la cançó. Caramelles i Poemes de Mn. Pere Ribot recitats per l'autor.

### UNA VEU EXULTANT



Cançonera Cassette

Tres jornades sota el lema "Tenim preguntes. Tenim respostes", organitzada pel Secretariat Diocesà de Pastoral Familiar

# La família cristiana, una instància de primer ordre en la missió evangelitzadora de l'Església.

**TARRAGONA.**— S'ha celebrat al Col·legi del Sagrat Cor, de Tarragona, la primera de les tres jornades que, amb el lema **Tenim preguntes. Tenim respostes**, centraran la seva atenció en la família cristiana en tant que educadora de la fe. Han estat convocades conjuntament pel Secretariat diocesà de Pastoral familiar, per la Delegació diocesana de Catequesi i per la Delegació diocesana d'Ensenyament.

El Dr. Gaspar Mora, Degà de la Facultat de Teologia de Catalunya i professor de Moral, presentà una **ponència** sobre **Canvi social i família cris-**

**tiana.** A continuació s'inicià el debat en quatre taules rodones simultànies, en les quals es parlà de **La comunicació interpersonal a la família**, de **l'Educació de la fe dels fills petits**, de **La família, transmissora de valors** i de **La preparació al matrimoni cristià**.

El P. Pere Cardona, caputxí, Director del Secretariat diocesà de Pastoral Familiar, ha explicat a la nostra redacció que "la iniciativa d'organitzar unes jornades de reflexió i orientació sobre la família cristiana, en tant que educadora de la fe dels seus fills, va néixer a partir del

convenciment que la família cristiana és una instància de primer ordre en la missió evangelitzadora de la fe de l'Església. En els darrers temps s'ha replantejat amb nova empenta aquesta missió. Els nostres dies demanen que aquest replantejament es faci d'una manera conjunta, com a signe eclesial i d'eficàcia personal. Aquesta "nova evangelització" neix de la constatació realista i esperançada de l'actual situació social i, sobretot, de la renovada fidelitat a la missió que Jesucrist ens ha confiat".

Per la seva part, Mn. Francesc Giménez, Delegat diocesà

d'Ensenyament, ha indicat que "Hi ha molts àmbits que generen inquietud en el si d'una família, però no es poden estudiar tots alhora. Aquesta vegada ens centrem en la condició d'educadora de la fe de la família cristiana". En referència al lema, apunta que la primera frase — **Tenim preguntes** — "recull el sentir comú de molts pares" i que la segona — **Tenim respostes** — "és agosarada i cate-

gòrica, i respon tanmateix a una realitat". Ha puntualitzat que les Jornades "volen oferir respostes, no pas receptes. Hi ha qui sembla que n'espera una per al seu cas concret. Donar-se és arriscat i, en tot cas, resulta molt difícil encertar. Les Jornades volen donar respostes aclaridores, asserenadores".

C.C.

## "Les desenals són unes festes amb marca pròpia"

**TARRAGONA.**— L'Arquebisbe de Tarragona, amb motiu de la celebració de les festes desenals de la Mare de Déu de la Candela, redactà un escrit de salutació, titulat **Més llum i més embrazada**.

En el text, que apareix imprès en el programa de les activitats commemoratives, monsenyor Ramon Torrella manifesta la seva convicció que les desenals són unes festes que tenen **"marca pròpia"**, com correspon a la ciutat de Valls. Recorda la seva recent visita pastoral a la ciutat: "Fou una oportunitat per adquirir un coneixement proper i directe de les persones, de les parròquies i de les entitats", i anota la seva impressió: "Valls té una empremta particular, especial". Pensa que "la candela evoca la llum" i observa que el "tarannà dels vallencs el conformen l'embranchida, el fer pinya i l'enfilarse amunt". L'Arque-

bisbe desitja que les festes siguin celebrades "amb més llum i amb més ímpetu, que les de fa 10 anys"; i concreta: "Llum que neix de la fe. Embranchida que és més forta quan compta amb la col·laboració de tots. Llum i empenta perquè les fites siguin clares i no hi manquin l'esforç solidari per aconseguir una convivència que estigui basada en la justícia, la pau i la germanor, i que sigui ferment d'un esdevenidor més humà, més digne i més esperançat".

Les Festes en honor de la Mare de Déu de la Candela, fundades pel Dr. Pau Baldrich, en compliment de la voluntat de Mn. Josep Perellada, beneficiat i membre de la comunitat de preveres de Valls, se celebren cada deu anys des del 1791. En aquesta edició es commemora, doncs, el II centenari del seu inici.

C.C.

## Vetlla de pregària per la pau

**TARRAGONA.**— Se celebrà una **Vetlla de pregària per la Pau** a l'església del Col·legi de Santa Teresa de Jesús, ubicat a la Rambla Nova, de Tarragona. L'encontre fou convocat pel Secretariat diocesà de Justícia i Pau.

Santiago Camós, responsable d'aquest organisme de l'Arquebisbat de Tarragona, explicà que "per als cristians, la Pau ve de Déu; és —com va dir fa uns anys el Sant Pare— "un do de Déu confiat als homes" i, per això, l'hem de demanar a Déu" i ha afegit: La nostra reacció, doncs, davant els núvols de guerra, ha de ser la pregària, insistent i confiada, i també la reflexió: recordem que la Pau és un do de Déu, sí, però confiat als homes. La pau, aquest bé tan fràgil, ens la confia Déu, la posa a les

nostres mans, i som nosaltres els qui l'hem de mantenir i fer créixer.

El Director del Secretariat diocesà de Justícia i Pau opina que la solució als conflictes "no rau en la guerra, negació de tot dret i productora de mals immensos" i puntualitzà que "el desig de la pau no implica necessàriament l'acceptació, resignada, de la injustícia". Però va insistir que "la guerra no és mai la solució". Va recordar que "els Secretariats catalans de Justícia i Pau, quan va esclatar el conflicte, van exposar que calia afrontar el problema a través del diàleg, de la recerca de solucions pacífiques dins el marc de les Nacions Unides".

C.C.

## FETS I CRITERIS

### ¡És urgent restablir la pau!

Hem passat dies d'angoixa davant del terrible interrogant: ¿guerra o pau? El dia fatídic fou el dia 15. Després la incògnita del dia i de l'hora. Finalment la nit del 16 al 17 va esclatar la guerra.

Dissortadament no ha estat escoltada ni la veu de la raó ni la veu de tota la humanitat, que no volia la guerra. Una vegada més s'ha constatat la fragilitat de la pau.

Dins d'aquesta tràgica realitat de la guerra em semblen oportunes unes reflexions. En primer lloc, seguint l'ensenyament de l'Església, hem de recordar que és totalment inacceptable l'antiga afirmació: "si vols la pau, prepara la guerra".

El Concili Vaticà II va parlar sobre la guerra moderna amb paraules molt clares: "Tota acció bèl·lica que tendeix a destruir indistintament ciutats senceres o grans regions amb els seus habitants és un crim contra Déu i contra el mateix home, un crim que hom ha de condemnar amb fermesa i sense cap vacil·lació" (Gaudium et spes, n. 80).

El perill de la guerra moderna —afegeix el Concili— pot impulsar les voluntats dels homes a unes decisions esgarrifosament horribles.

En aquest mateix sentit, abans del dia 15, Joan Pau II va fer una greu advertència: "La guerra és una aventura sense retorn".

En el context actual no es pot parlar de "guerra justa" i fins i tot el dret de legítima defensa no es pot afirmar sense serioses limitacions.

La pau no serà estable ni autèntica si només

és el resultat de l'equilibri d'armaments o de la por mútua. Tot el contrari, la pau s'ha de fonamentar en la confiança.

És necessari tot un canvi de mentalitat. Els governants s'han de decidir definitivament a frenar la carrera d'armaments i a acabar d'una vegada la fabricació d'armes, perquè si se'n fabriquen, se'n vendran i es faran servir per a una altra guerra.

Cal també promoure una veritable educació per a la pau i una educació per a la vida internacional. Així com s'accepta que en un país ningú no pot prendre's la justícia pel seu compte, també s'ha d'estar convençut que cap nació no pot emprendre una acció violenta contra una altra.

Si acceptem que tots els homes som iguals i que tots som germans, també hem de reconèixer la igualtat de tots els pobles. Això planteja la necessitat de "refer" l'ordre jurídic i econòmic internacional i de superar decididament el desequilibri creixent entre els països del Nord i els països del Sud.

La trista i deplorable experiència d'aquesta guerra ens ha de portar a una nova visió del nostre planeta, on tothom, persones i pobles, s'hi han de sentir com a membres de la mateixa família.

Només es podrà restablir una pau autèntica i estable, si es reconstrueix la justícia, la llibertat i la solidaritat entre tots els pobles.

† **RAMON TORRELLA** i **CASCANTE**  
Arquebisbe de Tarragona i Primat

## Assistí als Pastorets Musicals del Vendrell

**EL VENDRELL.**— Diumenge passat i coincidint amb la tercera representació dels Pastorets Musicals del Vendrell, assistí com a espectador monsenyor Joan Martí i Alanis, Bisbe d'Urgell i Co-Príncep d'Andorra, el qual, en acabar la representació féu unes breus declaracions a Ràdio El Vendrell, en les quals indicà que ell estava assabentat de l'existència dels Pastorets del Vendrell, si bé no els havia vist mai, però sí que n'havia vist d'altres i ja venia suposant el que veuria, però, indicà que va quedar sorprès en veure l'espectacle, puix era diferent de tots els altres, si més no, la qualitat tècnica i d'interpretació en general li va agradar molt. Encoratjà a tots a continuar tirant endavant en aquesta tasca.

En un altre apartat, cal indicar que diumenge s'assolí gairebé un ple total al Teatre La Lira. L'èxit de públic anà, també, acompanyat de l'èxit de la representació, a més a més, el públic, provinent de diferents indrets de Catalunya, es lliurà en tot moment a l'obra, i en els moments còmics es veié com gaudien plenament de l'espectacle; així mateix, en els quadres tendres i de missatge, no se sentia ni respirar.

Manquen encara tres representacions dels Pastorets Musicals del Vendrell per acabar la temporada 90-91, i les previsions, en principi, són encoratjadores. Es dona molta informació a tothom que la demana i tot fa suposar que aquests dies que resten podrem gaudir d'un aforament que faci goig. No en va es diu que la millor propaganda que hom pot tenir és el boca-boca, i això sembla que aquesta temporada s'està demostrant la seva efectivitat.

C.C.



## BARCELONA



Acabament de les obres de consolidació del Santuari

## El Dr. Ricard M. Carles al Santuari de la Salut de Sabadell

**SABADELL**— El passat diumenge dia 13, el Rvdm. Arquebisbe de Barcelona Dr. Ricard M. Carles presidí la celebració de l'Eucaristia per commemorar l'acabament de les obres de consolidació del reial Santuari de la Mare de Déu de la Salut de Sabadell, que des de fa segles va lligat a l'íntima devoció que el poble ha sentit en tot moment vers la seva Patrona, testimoni de tots els batecs del poble, rosari llarg i intermitent de romeries, pregàries, vots, i promeses.

Concelebrà el Vicari Episcopal de la zona, Mn. Lluís Bonet, el capellà custodi Mn. Sotorra i altres sacerdots de les parròquies de Sabadell.

A les ofrenes, el president de l'Acadèmia Catòlica donà les

gràcies a tot el poble de Sabadell, que ha fet possible una millora tan important pel nostre Santuari.

Acabada la missa, autoritats i Patronat, feren una detallada visita per tot el recinte i, des de l'hostatgeria, es visità una exposició de fotografies en diverses fases de les obres.

S'ha acabat feliçment la 2ª etapa de les obres de consolidació. Bàsicament s'ha pogut solucionar el problema de les esquerdes de les parets de l'estructura principal, les goteres de la coberta, tant de la nau central, com de les laterals; reparació de les campanes, renovació de la calefacció de l'església, arranament de la casa del capellà, i arrebossat de les parets exteriors i estucat.

El cost de les obres ha passat dels 46 milions de pessetes. No obstant, queden encara dues fases: la restauració de les pintures de Vila Arrufat i la repoblació del bosc circumdant.

Acabada la visita el Sr. Alcalde, Antoni Farrés, en donar les gràcies a tots els ciutadans per la seva col·laboració, remarcà l'esforç dels principals col·lectius de la ciutat i dels fidels, les entitats i les institucions que, en un pacte de concòrdia, han fet possible aquesta rehabilitació.

Seguidament el Sr. Alcalde lliurà una placa commemorativa al Sr. Arquebisbe, el qual s'alegrà que una devoció tan antiga sigui motiu de la unió dels ciutadans.

Per acabar la festa, a la tarda, en el mateix Santuari hi hagué un concert d'Orgue, a càrrec de Mn. Domènec Cols, organista titular de la Catedral de Barcelona.

D. VIÑAS, Vda. Taulé

## CARTA DOMINICAL

## Aquest capvespre al qual tots voldríem arribar

Un dia pujaven cap al Temple de Jerusalem una parella jove, portant ella al braç un infant. Com que era el seu primogènit, l'havien de presentar al Senyor. En aquella ocasió dues persones grans, Simeó i Anna, reconegueren en el nen el Messies i lloaren Déu per haver-los ofert aquest do excepcional. Fou l'acolliment de l'Infant Jesús per dos ancians. Ho recordem en la festa de la Presentació del Senyor. Per això el dia dos de febrer és la data més encertada perquè "Vida Creixent" celebri la seva festa anual. La contemplació de l'edat madura, com la de qualsevol altra de la vida de l'home, requereix, per ser justa i realista, un concepte exacte del que és la persona.

La vida és un do de Déu als homes, creats per amor, a imatge i semblança d'Ell. Aquesta comprensió de la sagrada dignitat de la persona humana porta a valorar totes les etapes de la vida. És una qüestió de coherència i de justícia. En efecte, és impossible valorar la vida d'una persona gran sense apreciar de debò la vida d'un infant des del moment de la seva concepció. Ja anem palpant fins a on es pot arribar, si no es respecta la vida com un bé inalienable i sagrat.

L'edat avançada sovint és objecte, en la Bíblia, d'admiració i de lloança. En la primitiva Església els apòstols designen ancians per tenir cura de les comunitats joves.

L'Església no veu l'ancianitat només com un procés inexorable de degradació biològica o com un període separat de les altres etapes de l'existència, sinó com una possible fase del desenvolupament natural de tot ésser humà, del qual la vellesa representa la plenitud. Hem de recordar ací amb agraïment tants instituts de l'Església dedicats a les persones grans des de fa molt de temps.

Quan hom dona un cop d'ull a les característiques de l'edat avançada, n'hi ha de doloroses, difícils d'acceptar, sobretot quan l'ancià viu en soledat. N'hi ha, més sovint, que són una font de riquesa per a ells i per als altres. En el seu conjunt, formen part de l'experiència humana d'aquells qui avui són ancians i dels qui ho seran demà. Perquè, és una banalitat dir-ho, però els joves han de pensar que hi haurà aspectes de l'existència que no hauran de viure, però, si no moren joves, no podran evitar que algun dia siguin ancians.

En la maduresa, dones i homes poden recollir l'experiència de tota llur vida, fer un discerniment entre el que és accessori o essencial, i assolir un nivell de gran saviesa i de profunda serenitat.

És l'època en què disposem de més temps per gaudir de l'entorn familiar, habitual o bé ocasional, amb un desinterès, una paciència i una alegria de què tantes persones grans donen un admirable exemple. Fan de la família una escola d'humanitat més completa i més rica. És també una oportunitat per meditar sobre la grandesa de la fe i un temps de pregar més.

El Papa, parlant d'aquestes realitats, va afirmar que la fecunditat i la permanència d'aquests valors depenen de dues condicions inseparables. La primera, que les mateixes persones acceptin totalment la seva edat i n'apreciïn totes les riqueses. La segona condició fa referència a la societat d'avui. Ha de ser capaç de reconèixer els valors morals, afectius i religiosos que habiten en l'esperit i en el cor dels ancians; i necessita treballar per inserir aquests valors en la nostra civilització, que pateix un desequilibri inquietant entre el seu nivell tècnic i el seu nivell ètic, per haver-se fet inconscient de la seva dimensió espiritual.

RICARD M., arquebisbe de Barcelona

## IMPROMPTU

## Protestar amb coherència

S'han esgotat els esforços per evitar la guerra del Golf, i la guerra ha esclatat. La tossuderia, l'orgull, l'ambició d'un home o d'un règim polític han fet impossible el manteniment de la pau. Sabem quan ha començat la guerra i amb angouxa ens preguntem: ¿Quan acabarà?

Paral·lelament a l'acció militar, gairebé arreu del món occidental s'han produït manifestacions pacifistes protestant contra la guerra... cosa que em semblaria magnífica si fos coherent.

Perquè em sembla que a aquesta protesta li manca precisament això: coherència. Perquè jo em pregunto per què la protesta ara i no abans? Per què no protestaren quan l'Iraq va ocupar Kuwait desencadenant aleshores la guerra?

I, tirant enrera en els temps recents, perquè els organitzadors de la protesta d'ara, es mantingueren muts davant l'ocupació d'Afganistan per l'URSS? Per què silenci que els Estats bàltics foren incorporats a l'URSS per la força militar i per obra de dos dictadors, Hitler i Stalin, i que quan veien la possibilitat d'alliberar-se es veuen colpits per una injusta i inhumana repressió?

Lamento profundament que s'hagi arribat a la guerra. I és natural protestar-ne. Però amb coherència.

ORIOL CAMPS

## Nou centre d'estudis teològics a Barcelona

## N'ha estat nomenat director el Dr. Pere Farnés i Scherer



**BARCELONA**— El senyor arquebisbe de Barcelona, amb data 10 de desembre de 1990 ha erigit a l'Arxidiòcesi un nou centre d'ensenyament teològic a nivell universitari: l'INSTITUT DE TEOLOGIA ESPIRITUAL.

Amb la creació d'aquest Institut, projectat fa temps per l'anterior Arquebisbe de Barcelona, el Cardenal Narcís Jubany, es vol respondre a diverses iniciatives sorgides a l'Arxidiòcesi que mostren un interès renovat per un coneixement més aprofundit de la teologia espiritual.

L'Institut de Teologia Espiritual vol completar, creant un nou àmbit de reflexió cristiana, les tasques docents d'altres institucions ja existents a Barcelona, com la Facultat de Teologia de Catalunya —comuna a totes les diòcesis del Principat— Institut de Litúrgia o Institut de Teologia.

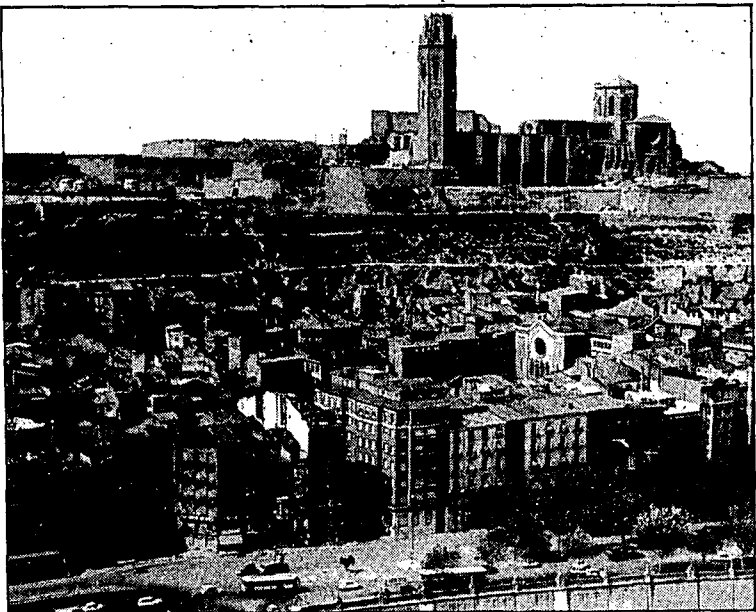
Amb data 18 de desembre de 1990, el senyor Arquebisbe Dr. Ricard M. Carles ha nomenat el Dr. Pere Farnés i Scherer per al càrrec de director del nou Institut de Teologia Espiritual.

C.C.

## LLEIDA

Joan de la Creu, un sant místic que avui viu i es fa estimar de tothom

## Festes centenàries als Carmels de Lleida



**LLEIDA.**— Primer, el dia 13 de desembre amb una Missa al Monestir del Sagrat Cor de les Carmelites Descalces, de clausura, els amics i seguidors del Carisma carmelità donaven gràcies a Déu. La Missa presidida pel sr. Bisbe de Lleida, Mons. Ramon Malla i Call fou concelebrada per nombrosos capellans i religiosos que participaren en l'acte al qual assistien representacions de les comunitats de religiosos i religioses de Lleida, igual que molts seglars amics del Carmel.

L'endemà dia 14, festivitat

de Sant Joan de la Creu, fou al Convent dels Carmelites Descalços i Santuari de Santa Tereseta de l'Infant Jesús, també Parròquia, que tingué lloc una Missa que també presidí el sr. Bisbe, concelebrant gran nombre de capellans i religiosos, a més de la Comunitat de Pares Carmelites de Lleida, i certament el temple era ple de gom a gom.

La Missa que havia estat acuradament preparada va presentar la particularitat que eren els nens i nenes de la Catequesi Parroquial els que més activament van participar-hi, entre altres coses

fent una presentació de la vida de Sant Joan de la Creu en murals preparats per ells. Sant Joan de la Creu, del qual tenim una imatge adusta i seriosa, de místic, que escapa a les nostres possibilitats, fou presentat pels nens amb la simpatia i caliu d'estimació amb que la mainada sap viure les coses dels amics. El Sant místic ha estat, doncs, algú que avui viu i es fa estimar de tothom, dels nens també.

La data del 14 de desembre a Lleida conjuminava la cloenda dels 400 anys dels Carmelites a la ciutat i l'obertura de les commemoracions centenàries de la mort del sant reformador del Carmel.

## Els Carmelites a Lleida

El Carmel a Lleida arribà l'any 1589 i s'instal·laren al carrer Cavallers al Convent o Casa del Sant Drap. Al·l'acta autoritzant la fundació a Lleida consta la signatura de Sant Joan de la Creu. Després anys més tard passaren al Convent de Sant Josep que fou destruït quan la guerra dels segadors. Avui en aquell indret hi ha la Llar de Sant Josep.

Per segona vegada van perdre-ho tot quan la desamortització de Mendizábal. La Biblioteca que tenien i que comptava amb centenars d'incunables, donació del canonge Francisco Xavier Mari, passà al Fons de la Biblioteca Provincial.

Era l'any 1928 quan el P. Josep Vidal restaurà el Carmel Teresià a Lleida en el lloc actual, a la Plaça de les Missions. Un any després el bisbe Irurita posà la primera pedra del Santuari de Santa Teresina, que des de l'any 1973 és també Parròquia sota la protecció de la Santeta.

Cal fer menció especial del jove Francesc Palau i Quer avui Beat Palau, que entrà al Convent de Lleida. El Beat Palau i Quer és fill d'Aitona igual que Santa Teresa Jornet, i a més tots dos fundadors de congregacions religioses.

El Carmel de Lleida té història, és història i en farà encara molts anys. Les celebracions d'ara ho asseguren. Per més endavant anunciem la d'un Congrés d'Espiritualitat, a Lleida.

JAUME MONTANA

## DONAR A CONÈIXER CATALUNYA CRISTIANA ESTÀ A LES TEVES MANS



Tu coneixes bé el setmanari CATALUNYA CRISTIANA. El seu rellevant contingut religiós agrupat per seccions, el seu àgil tractament d'actualitat, el seu format de premsa periòdica... Només has de fullejar-lo per adonar-te de l'inqüestionable valor que representa com a mitjà d'informació i cultura religioses. Està a les teves mans.

Però hi ha moltes persones que mai no l'han tingut a les seves mans, que ni tan sols n'han sentit parlar. Persones que per les seves creences i conviccions, sens dubte els interessaria llegir-lo, per poder-se informar i formar, per saber tot allò que passa referent a la religió.

Ara, donar a conèixer CATALUNYA CRISTIANA està a les teves mans. Per això només has de retallar la Sol·licitud de Subscripció i lliurar-la a alguna persona que estigui interessada a rebre el nostre setmanari. Encara millor si li ensenyes el periòdic sencer. D'aquesta manera et serà més fàcil convèncer-lo perquè s'hi subscriui. Fins i tot, si coneixes les seves dades,

pots efectuar la subscripció tu mateix. Per la teva part seria un detall, un obsequi que segurament t'agradarien.

## Sol·licitud de Subscripció a CATALUNYA CRISTIANA

Nom \_\_\_\_\_ Cognoms \_\_\_\_\_

Adreça: \_\_\_\_\_ núm. \_\_\_\_\_

Població \_\_\_\_\_ Districte Postal \_\_\_\_\_

Província \_\_\_\_\_ Diòcesi \_\_\_\_\_

**Desitjo rebre el setmanari en:**

☐ Català ☐ Castellà

**Faig pagament de:**

☐ 4.800 Ptes.: subscripció anual (52 nús.) ☐ Xec barrat a nom de la Fundació CATALUNYA CRISTIANA

☐ 2.500 Ptes.: subscripció semestral (26 nús.) ☐ Domiciliació Bancària segons les indicacions següents \*

Banc o Caixa \_\_\_\_\_ Agència \_\_\_\_\_

Senyors: \_\_\_\_\_

Els prego que amb càrrec al meu Compte o Llibreta núm. \_\_\_\_\_ atengueu el pagament dels rebuts que presentarà la FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA en concepte de subscripció al setmanari CATALUNYA CRISTIANA.

\_\_\_\_\_, de \_\_\_\_\_ de 19 \_\_\_\_\_

Firma del titular del Compte o Llibreta \_\_\_\_\_

\* T'agraïrem que optessis per aquesta modalitat ja que suposa per a nosaltres un considerable estalvi de temps i diners que dedicariem a una major difusió de CATALUNYA CRISTIANA.

Per posar CATALUNYA CRISTIANA a les mans d'un amic cada setmana, retalla, emplena i envia aquesta sol·licitud a:

Fundació CATALUNYA CRISTIANA. València, 244. 2º. 08007 BARCELONA

# La Coral "Els Xics", de Sarrià de Dalt ha fet una trentena de concerts de Nadal

**GIRONA.**— La coral juvenil anomenada "Els Xics", de Sarrià de Dalt, creada fa vint anys, ha donat una trentena de concerts nadalencs en diferents centres assistencials i benèfics com asils de gent gran, hospitals, clíniques, presons, barris marginats, etc.

La majoria d'aquestes actuacions s'han fet d'una manera totalment gratuïta ja que la coral no té cap ànim de lucre, sinó que només intenta lluitar per un món millor a través de l'amor al proïsme.

El fundador va ser el senyor, Salvador Muñoz que, ha aconseguit reunir una vintena de cantaires, de deu a setze anys. La coral acompanya els cants amb mitja dotzena de guitarres i un parell de violins i interpreta nades catalanes i també de la resta de l'Estat.

Els concerts es comencen a finals de novembre i s'han perllongat fins el dia 13 de gener que tingué lloc l'últim en el barri de la Font de la Pòlvora. A més d'actuar en centres de la ciutat de Girona "Els Xics" també ho fan en centres de pobles veïns com Palau Sacosta, Salt, Banyoles, Cassà de la Selva, Lloret, etc.

## Nomenaments

El Butlletí Oficial de l'Església de Girona ha publicat els següents nomenaments: Mossèn Àngel Pagès i Isern i mossèn Josep Maria Amich i Raurich, capellans de l'hospital Trueta, de Girona; el pare Jordi Pijoan i Parellada, CMF, delegat diocesà per la vida religiosa; i el pare Felip Amenós i Bonet, OC, capellà de les religioses de la Divina Providència, d'Olot.

## La catedral compta amb nombroses figures de pessebre tallades en pedra

Un membre de l'Associació de Pessebristes de Girona, Jordi Dalmau, ha realitzat un estudi sobre les figures nadalencs que es troben a les columnes i ornaments de la catedral de Girona i el seu claustre. Segons ell "el cicle nadalenc hi és ben present, ben guardat, a vegades amagat i tot".

Concretament, Jordi Dalmau ha trobat escenes del Naixement de Jesús en uns brodat d'or i de seda del frontal d'un altar, en un gravat al coure en un missal, en el retaule de plata de l'altar major, en un relleu de cadira del cor, en la Bíblia de Carles V, en un retaule de fusta, en un relleu barroc de la capella de l'Anunciació i en altres llocs. A més, també ha trobat escenes de l'Epifania en el mateix retaule de l'altar major i una escena pre-nadalenc, l'Anunciació a la Verge, apareix en un vitrall de la girola.

Jordi Dalmau adverteix que "la catedral esdevé una lliçó d'humilitat pels pessebristes i ja podeu esmerçar-hi hores, fent el vostre pessebre de guix, suro, molsa i porexpan, que de tota construcció en sortireu avergonyits perquè sempre serà inferior als vostres somnis". I afegeix que "probablement a la catedral de Girona hi ha més obres d'art encara, però ja em lleura d'anar-les descobrint, sense pressa, perquè sóc de Girona".

I Jordi Dalmau acaba el seu escrit amb unes preguntes que es fa el poeta mossèn Pere Ribot: "Qui no té cor? Qui no estima com cal el Nadal íntim de la Catedral?"

M. CABALLÉ



## DICCIONARI AMÈRICA-CATALUNYA

La Comissió Amèrica i Catalunya, 1992, del Departament de la Presidència de la Generalitat, treballa fa temps en la redacció d'un diccionari biogràfic, temàtic, toponímic i també descriptiu d'empreses, entitats i institucions creades a Amèrica per catalans.

La gran ambició del projecte no impedeix de reconèixer que el resultat sempre serà ampliable. Per completar tant com sigui possible les dades aplegades fins ara, la redacció del Diccionari fa una

## CRIDA

a tothom qui tingui informació sobre persones, entitats, empreses, topònims, aspectes específics, etc., en què algun català de qualsevol època hagi tingut presència a Amèrica i hi hagi deixat una aportació personal, de manera que totes aquestes notícies puguin ser incloses al futur **Diccionari Amèrica - Catalunya**.

Adreceu com més aviat millor —i no pas més tard del 28 de febrer 1991— tota la informació o documentació que pugueu obtenir a la



**Comissió Amèrica i Catalunya, 1992**  
Generalitat de Catalunya  
Departament de la Presidència

Plaça de Sant Jaume, 4 - 08002 Barcelona

COMISSIÓ  
**AMÈRICA I CATALUNYA**  
**1992**

## Residència Geriàtrica BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalescències. Poques places. Tel. 427 44 53.

## CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.

COSM. Balmes, 64, 3º. 2º.  
Tels. 317 41 44 - 302 59 83  
Pref. Concertar entrevista.

## BARCELONA

Aquest diumenge dia 27 se celebra l'aplec a l'ermita

# 600 anys de devoció vilafranquina a Sant Pau

**VILAFRANCA DEL PENEDES.**— El 10 d'octubre de l'any 1392 el Rei Joan I féu donació als ermitans de SANT PAU, d'alguns béns dels jueus de la sinagoga de Vilafranca.

Suposem que per evitar l'expulsió, simularien una conversió massiva, desprenent-se potser del seu temple o sinagoga. Això comportaria una garantia de no quedar ocupada per els cristians de la Vila, ja que els ermitans de Sant Pau estaven prou distants; i només els tenien a prop en unes altres dependències, les de l'última morada: El cementiri jueu era molt pròxim a l'ermita. (S'hi accedia per el camí que és prolongació del carrer Ferran).

Els 600 anys que han passat d'aquest fet històric, donant constància de l'antiguitat d'una devoció local a Sant Pau.

Totes les restauracions o millores que s'hi han fet gairebé sempre han anat encaminades a donar més capacitat, per acollir la gent, especialment en

les diades d'Aplec.

Tan sols allò que era estrictament plaça, segurament es faria cap a l'any 1600, amb un baluard i un soterrani de volta de canó; més endavant, l'any 1879, es duplicava la superfície, perllongant-se cap a migdia; una altra ampliació en sentit contrari es va fer l'any 1910 aprofitant les runes de l'antiga ermita; finalment l'any 1989 es va ampliar altra vegada per migdia, davant la Font i Cantina.

La celebració d'enguany començarà amb el trasllat festiu de la nova imatge del Sant, que de finals de juny ha estat exposada al nº 40 de la Plaça de la Constitució. Concretament a l'entrada de la casa de la Família MARTORELL, que són Administradors (Tresorers) de fa ja 104 anys.

Una comitiva serà presidida per un carruatge engalanat, seguit d'un grup de GRALLERS i la colla de BASTONERS de L'ARBOÇ, que

sortirà de la Creu de Sant Salvador cap a la Creu de La Pelegrina i L'ERMITA, passant pels carrers de Sant Pere, La Cort, Ferrers, Santa Magdalena, i L'Espirall. Un repic de campanes donarà la benvinguda.

La MISSA serà solemniçada amb cants, especialment del COR PENEDES, que ho completarà posteriorment amb TRADICIONALS CATALANES. Possiblement com ja és costum, es farà a l'exterior, cara la Vila, arrezerats del vent i acariciats pel sol.

Seguidament actuaran els GRALLERS i BASTONERS de L'ARBOÇ, per continuar amb la COBLA vilafranquina CATANIA, que s'estrenarà en aquest lloc. La ballada de SARDANES es prolongarà fins a l'hora de dinar, que confiem que el temps ho permeti, en les noves instal·lacions de taules, seients, fogons, etc., que l'Ajuntament ha condicionat perfectament.

## Reacció davant la guerra del Golf a les facultats eclesiàstiques catalanes

**BARCELONA.**— Els estudiants de les facultats de Teologia i Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya han continuat en aquests darrers dies afegint-se a les manifestacions que els estudiants catalans han fet en contra de la guerra al Golf Pèrsic i per la pau al món. Juntament amb els professors signaren un Manifest.

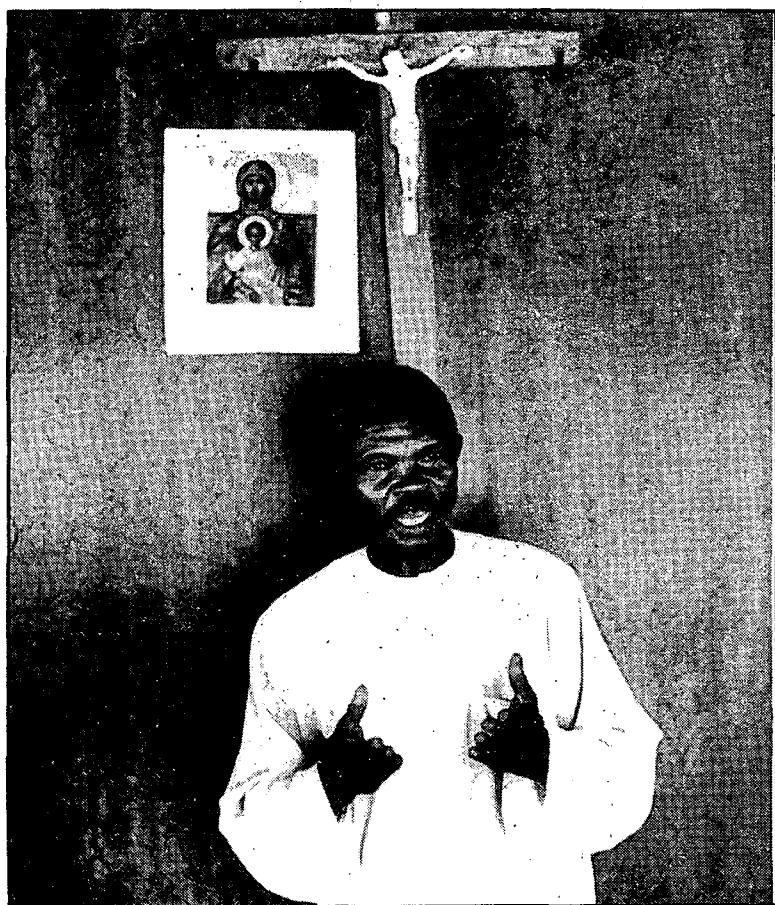
En ell, després d'oposar-se a la "condemna a mort de la població civil", d'oposar-se "absolutament a la guerra legitimada per la resolució 678 del Consell de Seguretat de la O.N.U., que autoritza l'ús de la força per a resoldre la crisi" i, per tant, d'oposar-se a "la intervenció militar" a la zona, denuncien "la prepotència del govern espanyol davant un estat d'opinió contrària a la intervenció bèl·lica", "la violència que sacseja el món (Lituània, Palestina, Txad, Rwanda, Sud-àfrica o Amèrica Llatina)" i "el reclutament de tropes de lleva".

Finalment manifesten que "ens neguem a participar, almenys a ser còmplices, d'una guerra que fereix la consciència de tota la humanitat, en base a la nostra opció cristiana, creiem en la vida pacífica per solucionar els problemes i per dirimir les qüestions entre els estats i, per tant, no creiem que es puguin sacrificar vides humanes sota cap concepte".

Abans d'aprovar aquest Manifest, els estudiants havien assistit a una eucaristia presidida per mossèn Joan Enric Vives, Delegat Diocesà de Justícia i Pau al Bisbat de Barcelona. Al·ludint al Sant Pare Joan Pau II, digué que "volem proclamar que la pau encara és possible i que tot es pot perdre amb la guerra".

La sensibilització a favor de la pau es manté viva encara, entre els estudiants de teologia i filosofia a les facultats eclesiàstiques catalanes.

JOAN D'ARQUER i TERRASSA



"Els Seminaristes de Missions també són Seminaristes nostres"

## OBRA DEL CLERGAT NADIU

AL TERCER MÓN, prop de 82.000 seminaristes joves es preparen, en els Seminaris, per servir els seus pobles, ajudats per les OBRES MISSIONALS PONTIFÍCIES. També s'ajuda els noviciants femenins i masculins de Missions.

Enguany els nostres donatius van dirigits especialment als seminaris majors: "Bon Pastor" de Bengela (Angola); "Esperit Sant" d'Antioquia (Colòmbia); "Sant Josep" de Rangoon (Birmània) i "Nostra Senyora de Kandy" (Sri Lanka).

Està comprovat que l'ajuda als Seminaris és la millor inversió en favor del TERCER MÓN.

- UNA BECA de 300.000 ptes. facilita sis anys d'estudi.
- MITJA BECA de 150.000 ptes. facilita tres anys d'estudi.
- UN CURS SENCER per 50.000 ptes.

**PER A INFORMACIÓ I DONATIU:** Dirigiu-vos a les Delegacions diocesanes de Missions de Catalunya:

08002 Barcelona  
C/. Obispo Irujo, 5

17004 Girona  
C/. Albareda, 15

43003 Tarragona  
Pla del Palau, 2

25280 Solsona  
Bisbat

25002 Lleida  
Plaça de Sant Josep, 2º 1º

25007 Seu d'Urgell  
Bisbat

08500 Vic  
Seminari diocesà

43500 Tortosa  
Bisbat

"Els bisbes estan obsessionats", afirmà

# Solana aposta per una escola sense Religió

**MADRID** (Del nostre corresponsal).- En un sopar col·loqui amb els informadors religiosos, el ministre d'Educació, Javier Solana, va passar revista als principals punts de fricció entre l'Església i el govern socialista.

Al seu parer, "les relacions Església-Estat no estan passant el seu millor moment" i el distanciament es deu, entre altres coses a l'aplicació de la LOGSE, a l'últim document dels bisbes i al "gir involucio-

nista de la jerarquia espanyola".

Distanciament no vol dir que s'hagin tallat les relacions, prova d'això és que Javier Solana acaba d'entrevistar-se amb el Nunci, Mario Tagliaferri.

En la seva conversa, el Nunci de Sa Santedat mostrà al ministre d'Educació la preocupació de la Santa Seu per la validesa civil dels títols de les Universitats de l'Església i invità el ministre a una re-

unió formal amb els responsables de la Conferència Episcopal sobre temes de la religió a l'escola.

Pel que fa a aquest tema, Javier Solana es ratificà una vegada més que "la LOGSE és difícil de criticar perquè es basa en els dos pilars fonamentals, la Constitució i els acords amb la Santa Seu".

Assenyala, en aquest sentit, el ministre que els bisbes "estan obsessionats" pel fet que la religió figura com una àrea, "cosa a la qual sempre m'hi vaig negar".

## Ensenyament versus catequesi?

Assegurà Solana que "no té sentit que s'ensenyi religió a totes les escoles del país des que el nen comença fins que en surt".

"Fer alguna cosa així, afegir el ministre, no seria sensat des del punt de vista pedagògic, a no ser que el que es vulgui ensenyar sigui catequesi".

Javier Solana va reconèixer, tanmateix, que "és difícil entendre la història d'Espanya sense conèixer la religió catòlica i un noi que no la coneixi no està ben format".

El ministre d'Educació subratllà que en l'aplicació de la LOGSE està previst l'ensenyament d'una mena d'història de les religions, "perquè això cal ensenyar-ho i s'ensenyarà".

Per altra banda, Solana vol que l'ensenyament d'aquesta cultura religiosa sigui millor que la "que avui estan realitzant els professors de religió, amb la qual avui no hi estan d'acord ni els mateixos

professors ni els alumnes".

Assegurà també que no hi haurà alternativa d'Ètica per a la Religió i que "l'escola no ha de fer cap model d'home ni transcendent, ni socialista".

## "Escola i adoctrinament"

No vull, subratllà el ministre rotundament, una escola per indoctrinar i sota el meu mandat no n'hi haurà, perquè confio en les meves idees i no vull imposar-les a ningú".

Assenyala, així mateix, que la LOGSE no retalla res a ningú, sinó que, en tot cas incrementa i que el Govern socialista "està finançant un percentatge molt elevat d'escoles amb ideari, que no estan, precisament, en les zones més pobres d'Espanya".

JOSE MANUEL VIDAL

## ESGLÉSIA I ESCOLA

### Eduquem per la pau?

Les darreres setmanes tots hem viscut en un clima de preocupació intensa per la situació creada: perill imminent d'una guerra de conseqüències imprevisibles.

Per als educadors, aquesta circumstància ha afavorit una reflexió sobre el lloc que l'educació per la pau ocupa en la nostra concepció d'educació integral de la persona i sobre les formes pràctiques de dur-la a terme.

Els qui estem immersos en la problemàtica relativa a l'escola tendim a posar l'accent en allò que més trobem a faltar perquè encara no hem estat capaços d'aconseguir-ho. Podem dir el mateix en relació amb l'educació per la pau? En parlem perquè encara és un problema no ben resolt?

Ningú no posa en dubte que la formació per la pau ha d'ésser objecte de l'acció educativa escolar. No cal que ho afirmem taxativament la LODE (article 2) i la LOGSE (article 1): L'activitat educativa tindrà les finalitats següents: (...) "La formació per la pau, la cooperació i la solidaritat entre els pobles".

Pel que fa a les escoles cristianes de Catalunya, en el document del III Congrés hi llegim això: "L'escola és un lloc molt adequat per a promoure l'educació per a la convivència, i per a preparar els alumnes per a ser defensors i constructors de la pau. Amb aquesta intenció, volem

—desvetllar en els membres de la comunitat educativa el compromís de fer de la convivència entre els homes una relació pacífica, fraterna i comunitària;

—donar suport a aquells organismes, institucions i persones que, amb sentit evangèlic, lluiten a favor de l'entesa, la concòrdia i la pau. (La nostra proposta educativa, 18).

No està fora de lloc que ens preguntem: en la pràctica, què fem les escoles en l'àmbit de l'educació per la pau?

Hem tingut notícia d'iniciatives molt interessants al respecte, algunes clarament sorgides en el context del conflicte actual, com és ara informació sobre els motius concrets de la tensió creada en el Golf Pèrsic, estones de reflexió sobre la urgència de superar els problemes de fons que posen en perill la pau arreu del món, actes col·lectius de pregària, manifestacions de solidaritat amb els qui dediquen la pròpia vida a promoure el diàleg i la cooperació com a mitjans per construir la pau, etc.

Hem de suposar que a totes les escoles s'ha aprofitat l'ocasió per desvetllar la consciència dels alumnes en relació amb aquest tema tan important, i que se'ls ha ajudat a comprendre que tots hem de ser capaços de construir la pau al nostre entorn, com a primer pas per fer possible la convivència i la solidaritat entre els pobles.

Però també hem tingut notícia de fets preocupants, com és el cas dels alumnes d'una escola que han decidit no anar a classe per manifestar-se públicament a favor de la pau; però que no s'han limitat a manifestar-se "pacíficament", sinó que, en saber que els companys d'una altra escola han seguit normalment les seves classes, han anat allà i amb cops de roc els han trencat els vidres de les aules que donen al carrer.

La pregunta, doncs, no és inútil: Eduquem per la pau? Com ho fem?

FRANCESC RIU

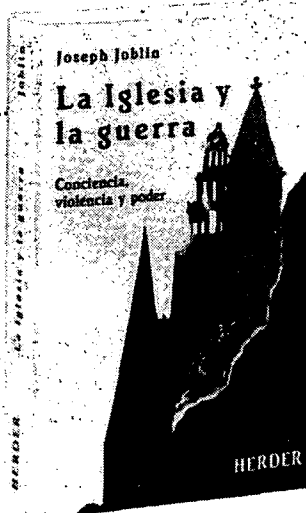
## La IGLESIA y la GUERRA

Conciencia, violencia y poder

por **Joseph Joblin**

408 págs. 14 x 22 cm.

Rústica. 2500 ptas.



Esta aportación de Joseph Joblin, profesor de la Facultad de Ciencias sociales de la Pontificia Universidad Gregoriana, explora el grado de coherencia que puede atribuirse a las sucesivas políticas de la Iglesia respecto de la violencia y la paz.

La oposición de la Iglesia a la guerra y a la violencia se ha expresado de manera diferente según las épocas. En las ciudades griegas y en el imperio romano, los cristianos, grupo marginado al principio, adoptaron ante el poder una actitud flexible, aunque leal. Al

ser ya mayoría, juzgaron imposible practicar colectivamente la no violencia frente a los asaltos de los bárbaros, dado el riesgo de que, con el imperio, llegara a desaparecer la civilización grecolatina que había servido de vehículo al Evangelio.

No pocos hombres —a menudo de gran talla espiritual— trataron de responder a esas cuestiones fundamentales que marcarían la historia de la Iglesia. Su discurso sobre la guerra justa, la no violencia, la objeción de conciencia, se modifica durante el renacimiento al compás de las nuevas formas de enfocar los temas de la dignidad de la persona, la autoridad, el libre albedrío, la comunidad internacional.

Los profundos cambios experimentados por la sociedad contemporánea en razón de la expansión mundial de la violencia, la carrera de armamentos, la aparición del arma nuclear y el papel e influjo de las instituciones internacionales, imponen la necesidad de replantear de nuevo la actitud de la conciencia cristiana para con la guerra y la paz.

De venta en librerías

**Editorial  
HERDER  
Barcelona**

Mèxic acull 45.000 guatemalencs

# Els refugiats volen repatriar-se

*Entrevistes amb responsables de la Comissió Mexicana d'Ajut als Refugiats i de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats*

## Antonio de la Rosa, portaveu de la COMAR

Després de presentar-me i sol·licitar veure un dels caps de la COMAR, una de les secretàries em condueix a un despatx parcialment il·luminat per una làmpada de neó. Darrera la taula de tons caoba i estil imperial espanyol s'asseu un home jove d'aspecte acurat, morè i amb ulleres: Antonio de la Rosa. La seva actitud és distant i de desconfiança. En una atmosfera una mica tensa respon les preguntes sobre l'actuació de la COMAR, un organisme que començà a funcionar fa uns deu anys.

**—Quina és la feina principal de la COMAR?**

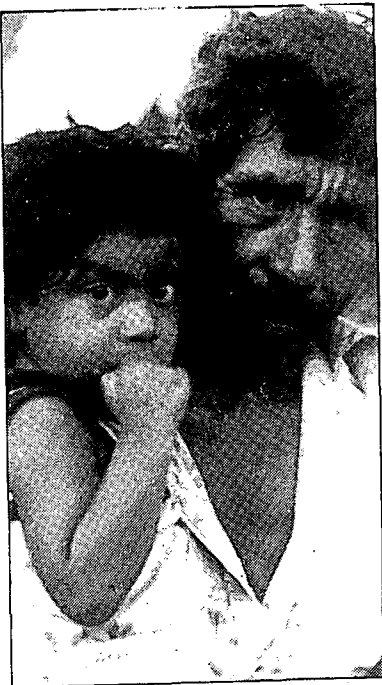
—El govern mexicà pretén incorporar tots els refugiats a la vida activa del país i procura que aquests desenvolupin activitats agrícoles. La COMAR vetlla per la salut, la nutrició, l'educació, l'assistència legal i els habitatges dels refugiats.

**—Expliqui'ns les activitats específiques de la COMAR en el camp de l'educació.**

—"Nosaltres proporcionem 8 mestres que realitzen les activitats d'assessoria de capacitació a 219 promotors d'educació refugiats que són els qui imparteixen les classes als nens. Seguim el Programa d'Educació Pública Mexicana en pre-escolar i primària. L'INEA (Institut Nacional d'Educació per a Adults) proporciona el material (llibres, llibretes, llapis...), l'assessoria per l'alfabetització facilita els estudis primaris a la població adulta. La Secretaria d'Educació Pública també subministra material escolar per als nens.

No sé si ha sentit parlar del Comitè Cristià de Solidaritat... Aquest dona suport a les activitats educatives mitjançant un programa de continuïtat de l'educació de Guatemala. Nosaltres els proporcionem material i diversos llibres per als adults i nens".

La situació dels refugiats guatemalencs a Mèxic és preocupant, tal com exposàvem en un reportatge que va publicar fa unes setmanes "Catalunya Cristiana". La nostra redactora, Núria Oriol, va viatjar a Mèxic i va tenir ocasió de parlar amb un dels dirigents de la Comissió Mexicana d'Ajut als Refugiats (COMAR), Antonio de la Rosa. També va entrevistar el director de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR), a Xiapes, Chil Mirttenbaum.



**—El cert és que la COMAR posa moltes dificultats al Comitè Cristià perquè pugui desenvolupar la seva tasca. Al mateix temps no compleix la majoria dels acords subscrits en el camp de l'educació i el Comitè ha de compensar-ho amb personal i diners. ¿Treballen en harmonia vostès i el Comitè?**

—"Naturalment". —No va afegir res més.

**—Quin és el nivell de salut en els camps de refugiats?**

—Bo —diu amb seguretat—. Similar al de la població mexicana de la zona de Xiapes... Les principals malalties són de les vies digestives i respiratòries, de tipus diarreïc i d'avitaminosi. La COMAR, a través de la promoció del Comitè Tècnic Inter-Institucional de Salut i Nutrició, de les Activitats Sanitàries, ha redefinit les àrees d'influència de cada Institució per evitar la duplictat d'accions en un mateix lloc, com ens havia passat abans. Per aquest motiu, entre d'altres, es va suprimir l'equip mèdic que visitava els campaments; però continuem coordinant i avaluant globalment l'estat de salut i de nutrició dels refugiats.

També s'ha de dir que les Institucions que col·laboren en aquest terreny: l'IMSS (Institut Mexicà de la Seguretat Social), l'Institut Nacional de Nutrició i l'Hospital General de Comitán travessen alguns problemes financers que han limitat la seva tasca".

**—Considera que ha millorat el nivell de vida dels refugiats?**

—Els refugiats no segueixen un comportament lineal, amb tot mostren una millora en la qualitat de

vida respecte als anys anteriors. Han superat l'etapa d'emergència i realitzen activitats encaminades a l'autosuficiència. Quan van ingressar al país, de cada 1.000 nens en morien uns 200. Avui en moren 10.

—(Segons la COMAR, el pressupost que utilitzen és d'uns 100 milions de pessetes per l'any 1990. Aquesta xifra no coincideix amb la d'ACNUR que treballa amb un pressupost d'uns 450 milions de pessetes, la major part dels quals provenen de la COMAR).

—"Topem, sobretot, amb obstacles financers —es lamenta de la Rosa— estem desbordats en molts aspectes. Tanmateix, el govern mexicà mitjançant la COMAR desitja la integració de la vida productiva de la població refugiada. Per aquest motiu els donarà una nova forma migratòria, la n°3, amb categoria de resident". La categoria de resident impedeix que es mantinguin les organitzacions dels refugiats, com els Representants Permanents, ja que els mexicans no poden crear aquest tipus d'organització.

**—Quan durarà la COMAR?**

—Oh... —medita la resposta— fins que els refugiats lliurement decideixin retornar al seu país.

**—Tenia entès que en 2 o 3 anys hauria desaparegut perquè s'hauria "solucionat" d'alguna manera la presència dels refugiats a Mèxic.**

—Bé —explica molest— suposem que en 2 o 3 anys hauran retornat a Guatemala. No es pot ser refugiat indefinidament...

**—No va voler afegir res més. M'obrí la porta del despatx en silenci. I si arriben nous refugiats? La pregunta quedà sense resposta.**

## Chil Mi

Chil Mirttenbaum, sociòleg de l'ACNUR (Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats) mes d'agost passat. Ha coordinat els campaments tancats amb l'ACNUR des de fa uns 4 anys que sap moure's en el difícil món dels refugiats.

**—Quan comença la presència de l'ACNUR a Xiapes?**

—En el moment en què el govern mexicà s'adona que el fenomen dels refugiats era massiu, es convidà a participar l'ACNUR. S'obrí una oficina a Comitán amb l'objectiu d'atendre les necessitats bàsiques de la gent: alimentació, vestimenta i refugi. Però, gràcies a les transformacions de programa que s'han produït ens hem traslladat a aquesta nova oficina. A partir del govern de Carlos Salinas, ex-president de Mèxic, es fa un canvi en la política de relació amb els refugiats i s'incideix en els aspectes més productius, per facilitar la seva integració. —I afegeix amb èmfasi: La transició d'un programa de tipus assistencial a un de tipus productiu demana un personal més tècnic i una infraestructura més complexa.

**—En què consisteix la feina d'ACNUR a Mèxic?**

—A Mèxic tenim diverses situacions: Hi ha refugiats a Xiapes, Campetxe i Quintana Roo (en aquests dos últims fa 4 anys iniciarem els programes de desenvolupament). Per una altra banda atenem els refugiats urbans a la ciutat de Mèxic, intentant que estiguin protegits i s'integrin. A més, mantenim relacions molt estretes amb la COMAR. I a través d'aquest organisme tenim subscrits



És possible que més endavant arribin nous refugiats a Mèxic, admet Chil Mirtembaum.

## Chil Mirtembaum, representant de les Nacions Unides

eg rural, de 43 anys, arribà a Xiapes com a cap de de les Nacions Unides pels Refugiats), a principis del laborat en els programes de promoció de refugiats a i ha visitat els campaments de Belice, "eren uns ilferros de pues i custodiats per l'exèrcit". Treballa per ys. La impressió que fa és d'un home cautelós i honest cil món de la diplomàcia, i que domina el subtil art de

molts convenis de treball amb algunes de les Secretaries d'Estat.

—Quina és la millor solució per la situació dels refugiats?

—No ho sé —dubta un instant—. La situació ideal per l'ACNUR sempre és la repatriació; tanmateix hom no es pot tancar a una sola opció que, a vegades, no és viable. També s'intenta la via de la integració local o en tercer lloc l'assentament en altres països. —somriu—. Podria semblar que treballem esquizofrènicament... La repatriació és voluntària per a cada un dels refugiats, si decideixen una repatriació col·lectiva i organitzada se'ls donarà suport en tot el que sigui possible.

—Però en aquests moments la realitat a Guatemala no ofereix gaires garanties als refugiats?

Els seus ulls blaus mai s'acliquen quan escolta una pregunta que considera més delicada. Després contesta pausadament: Si tingués una bola de vidre —diu entre divertit i seriós—... Tots els qui desitgin retornar continuaran essent atesos per l'oficina de l'ACNUR a Guatemala fins que s'integrin a les pròpies comunitats... Personalment penso que el procés democràtic iniciat en aquest país ha de recórrer un llarg camí. Les eleccions de l'11 de novembre són un molt bon indica-

dor per veure la democràcia va arrelant per crear unes condicions més favorables per al retorn.

Tingui en compte —afegeix amb un to incisiu— que nosaltres no decidim quines són les condicions pel retorn, sinó que les persones refugiades valoren si les condicions són o no les més aptes. El cas dels refugiats salvadorencs a Honduras és un exemple: Van decidir retornar al seu país quan nosaltres creïem que no era el moment més apte.

—Com definiria les relacions de l'ACNUR amb el Comitè Cristià de Solidaritat?

—Mantenim unes relacions molt bones, hem començat a estrènyer lligams amb les Organitzacions No Governamentals (ONG) en les activitats de camp, i un dels organismes és el Comitè. Treballem en coordinació.

—Quin és el nivell de salut en els campaments de refugiats?

—Ens hem de remuntar al moment de l'arribada a Mèxic i comparar el nivell amb la situació actual. En aquest sentit ha millorat de manera notable. Amb tot, existeixen encara deficiències provocades per la logística: La dispersió dels campaments (en alguns llocs s'ha de caminar 3 o 4 hores per arribar-hi), per exemple. Darrerament s'han coordinat les institucions de salut i s'esforcen,

sobretot, per combatre la desnutrició que afecta molts refugiats.

—Què opina l'ACNUR sobre la mexicanització de l'educació dels refugiats per part de la COMAR.

—La meua opció potser no seria compartida per l'ACNUR... Cada país té el seu sistema educatiu i els estrangers que hi arriben s'han d'adequar a l'educació existent. El meu fill, quan canviem de país, ha d'acostumar-se al nou ensenyament. La COMAR impulsa un programa bi-cultural i bilingüe que inclou la Geografia, la Història i les Ciències Naturals de Guatemala com a suplement.

—Però la majoria dels refu-



Chil Mirtembaum creu que la solució ideal és la repatriació.

## Burocràcia i passivitat

Mèxic és un país on la burocràcia abunda fins i tot per a la gestió més petita. L'abundància de les institucions no justifica una feina més competent ni eficaç. Molts organismes treballen pels refugiats guatemalencs, però Antonio Cota, promotor d'educació a Villa-Cocalito diu: "L'any passat teníem llibres de Guatemala a través de l'Església catòlica, però el plan COMAR imposà l'ensenyament mexicà, sense assessoria tècnica ni llibres, ni material... Sols proposen i no fan res. Els promotors ens reunim una vegada cada 3 mesos durant 4 o 5 dies gràcies a l'Església que s'ocupa de solucionar els conflictes, els econòmics i tot. Quan la COMAR pagava als promotors 10.000 pesos (300 ptes) al mes, l'Església afegia la quantitat suficient fins arribar als 120.000 pesos (4.000 ptes.)".

### Sabem com curar algú, però no tenim els medicaments

Norman Morales, del campament Nuevo Porvenir, és promotor de salut i explica: "Som uns 150 promotors en la zona Comalapa i Trinitria (dues regions de Xiapes), cada un ens hem dividit en 7 o 8 campaments. Constatem amb tristesa que en els campaments hi ha molts nens amb desnutrició fins i tot de tercer grau. Intentem que es millori l'alimentació, però el problema és econòmic, no podem cobrir les nostres necessitats. Nosaltres mateixos som promotors voluntaris, sense salari, però és per al bé de la comunitat". —I comenta preocupat: "Els medicaments que ens envia la COMAR només ens arriben per 4 o 5 dies, igual que els de l'Hospital General de Comitán. En l'època de pluges (març-setembre) de seguida s'agafen diarrees, gastroenteritis, amibiasis, salmonelosis i febre tifoidea. Seguim cursos d'herbolària, perquè molts dels medicaments estan proscrius a Europa perquè perjudiquen, i en canvi arriben aquí ja que els interessa fer negoci amb medicaments".

giats pretenen retornar al seu país?

Mig acluca els ulls de nou i comenta: Respondria d'una altra manera: Una vegada vaig sol·licitar un televisor per la casa de la cultura d'un campament de Quintana Roo... se m'objectà que podria fer

perdre la identitat cultural dels refugiats... Vaig presentar una sol·licitud dels refugiats que demanaven un televisor. Abans els indígenes consideraven l'espanyol com una llengua opressora, en canvi ara l'entenen com d'alliberament, perquè permet la comunicació entre les diferents ètnies.

—La gent està conscienciada del drama que suposa ser refugiats?

—No. —diu amb pesar—. Normalment la situació dels refugiats es considera com quelcom negatiu, i obliden que qualsevol pot convertir-se en refugiats...

—Per a un país tenir població refugiada a fora suposa ensenyar a la Comunitat Internacional que la situació interna no és bona?

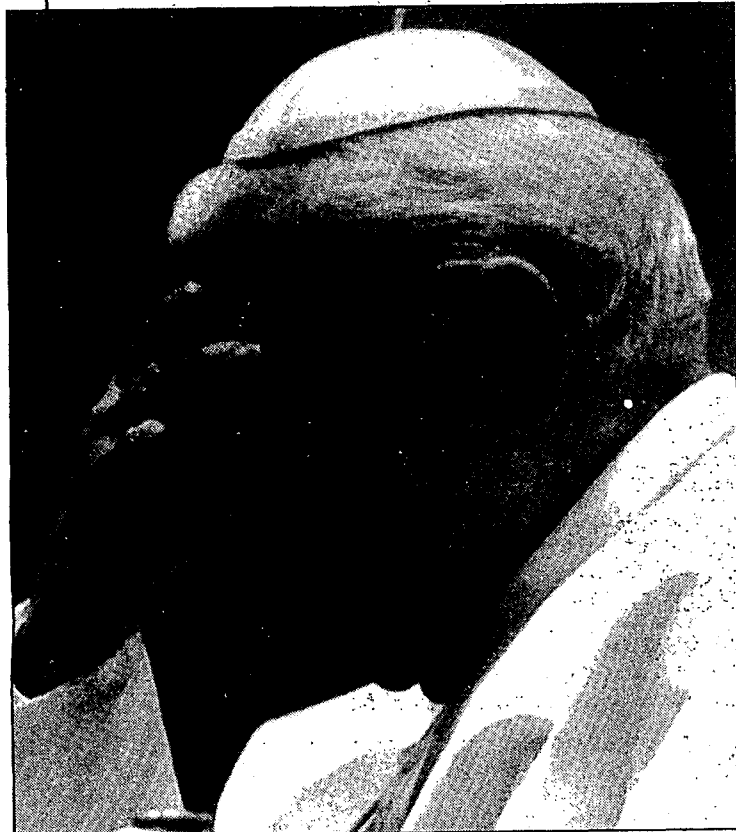
Contesta amb gravetat: Sí i no. Per alguns pot suposar desfer-se d'un problema... Quan aquests guatemalencs van arribar a Mèxic, se'ls considerava membres de la guerrilla i Guatemala creia solucionar el problema intern. Avui la gent està més conscienciada del que va passar realment allà i com milers de persones van ser obligades a passar la frontera.

—Després d'aquesta entrevista, al director de l'ACNUR a Xiapes n'ha de concedir una altra... "Coses d'arribar fa poc al càrrec" —comenta somrient.

## Objectiu obert



Els bisbes de Bilbao, Luis M. Larrea (en primer terme) i Juan M. Uriarte, aclarint en una roda de premsa, el sentit de l'expressió "los llamados presos políticos" utilitzada en la seva última Carta Pastoral, i que tant enrenou ha mogut



Actitud abatuda del papa Joan Pau II, durant l'audiència del dimecres, en què pregà per la pau dient: "No més guerra".



Un grup de budistes japonesos preguen per la pau davant l'ambaixada dels EUA a Tòquio.

Dimecres, 16

## Golf Pèrsic: expira la data límit per abandonar kuwait

En aquest món tot arriba i tot passa. El que certament ja ha arribat és la data límit donada per l'ONU a l'Iraq per retirar-se de Kuwait. Allò que passarà és encara una incògnita, però el món viu amb l'ai al cor. Fracassades les sabudes, i nosabudes, mil i una gestions per fer entrar en raó Saddam Hussein, constatada la seva tossuda actitud obtusa, no queda més remei que esperar en últim rampell del dictador de cara a la pau o que comencin a sonar els tambors de la guerra. L'URSS ha fet una crida a Bagdad a "prendre l'única mesura que espera tot el món"; ara falta que sigui escoltada. També ahir, a última hora, el secretari general de l'ONU, Javier Pérez de Cuéllar, i com un últim intent per evitar la guerra, va fer una crida a l'Iraq perquè es retiri de Kuwait i s'eviti així la guerra. Pérez de Cuéllar es compromet a un plantejament global de la problemàtica de l'Orient Mitjà. L'assassinat dels dos dirigents de l'OLP a Tunis ha acabat d'agreuja la tensió internacional d'aquest delicat moment, sobretot a Israel.

## Madrid: última gestió diplomàtica espanyola

El ministre d'Afers Estrangers, Fernández Ordóñez, convocà ahir a una reunió a tots els ambaixadors dels països àrabs, als quals dirigí una crida urgent perquè convencin Saddam que faci un gest de pau en benefici de tots els països àrabs, de la causa palestina i dels interessos de tots. L'ambaixador iraquí tornà a repetir, però, que l'Iraq no es retirarà mai de Kuwait.

## URSS: s'acomplirà la profecia de Xevardnadze?

Xevardnadze va dimitir anunciant l'acostament de la dictadura. I és que la conversió és sempre difícil, i allà on n'hi ha hagut sempre en queda, i 70 anys de dictadura, de nomenklatura, de KGB i d'exèrcit prepotent, és realment molt llast. La situació a Lituània i Letònia és realment molt delicada, i es tem una dura repressió militar del nacionalisme bàltic.

Dijous, 17

## Golf Pèrsic: ha esclatat la guerra!

A les 12.40 de la matinada d'avui, les forces multinacionals liderades pels EUA, han iniciat les hostilitats, amb l'operació "Tempestat del Desert", amb la finalitat d'alliberar Kuwait. La primera ocasió bèl·lica ha estat un bombardeig massiu d'instal·lacions estratègiques a Kuwait i a Bagdad, i de les línies defensives de les tropes iraquianes. La resposta de les defenses antiaèries de Bagdad no han resultat efectives per repel·lir l'atac. El president Bush en una emissió televisada al país ha expressat la seva confiança que Kuwait no sigui un nou Vietnam, que Kuwait serà alliberat i que les tropes podran tornar aviat a casa.

## Bagdad: un infern

Successives onades de caçabombarders F-117, F-15, B-52 i "Tornados" sobrevolaven Bagdad castigant durament objectius molt precisos: instal·lacions militars, centres de telecomunicacions, etc. Les defenses antiaèries resultaven inefectes perquè les passades dels avions per sobre Bagdad es feien a unes velocitats impressionants. La ciutat presentava un aspecte dantesco il·luminada per grans flamarades i pels raigs lluminosos de les instal·lacions antiaèries.

## L'Aràbia Saudita no ha estat atacada

Dues hores després de començada la guerra, les autoritats de l'Aràbia Saudita han confirmat que el seu territori nacional no havia estat objecte de cap atac per part dels iraquians, encara que el perill es mantenia vigent. En territori saudita hi ha

estacionats 1.400 avions de combat nord-americans.

Divendres, 18

## Orient Mitjà: l'Iraq ataca Israel

Aquesta matinada, a la 1'15, ha bombardejat Israel amb míssils Scud, carregats amb material explosiu convencional. Han caigut a Haifa i Jerusalem, causant ferides a algunes persones i considerables danys materials. Les autoritats nord-americanes s'han afanyat a demanar al govern de Tel-Aviv que no caigui en el parany iraquí que voldria embolicar-los en la guerra per separar els països àrabs compromesos en la coalició aliada contra l'Iraq. No hi ha dubte que això és una circumstància que agreuja la situació.

## Continua l'operació "Tempestat del Desert"

Onades d'avions continuen bombardejant objectius prèviament seleccionats de l'Iraq i de Kuwait. En les primeres catorze hores d'acció militar s'havien ja efectuat més d'un miler de missions aèries, amb un 80% d'èxit, segons el Pentàgon. Es creu que han resultat greument tocades les rampes fixes de llançament de míssils i instal·lacions militars. La resistència que ofereix l'Iraq és dèbil. Les xifres de víctimes mortals i d'avions abatuts varien molt segons el bàndol. L'Iraq parla de 23 víctimes civils i de diverses desenes d'avions abatuts. Fonts aliades parlen de cinc avions perduts.

## Els preus del petroli cauen en picat i les borses s'enfilen

Són dues dades que, fins i tot per als no entesos, resulten significatives. ¿Serà que els mercats financers tenen a hores d'ara alguna mena de certesa que el resultat de la guerra serà ràpid i favorable? El petroli va baixar de 29 dòlars a 20, i els índexs borsaris varen guanyar punts en tots els mercats.

## Solidaritat internacional amb les forces aliades

El primer ministre britànic, John Major, declarà en el Parlament: "Nosaltres hem entrat en aquesta empresa sense cap entusiasme però la mantindrem fins al final". França intervingué ahir, amb 12 avions Jaguar en les missions aèries, si bé es limità a objectius situats en territori kuwaità. En una emissió televisada, el president Gorbtxov, va dir que, fins l'últim moment havia fet tot el possible per evitar la guerra, va doldre's que, finalment, la guerra hagués esclatat, i demanà que si posi fi al més aviat possible.

Dissabte, 19

## Golf Pèrsic: s'intensifica l'acció de les forces aliades

Després del atac iraquí amb míssils a Israel, les forces aliades han intensificat els bombardejos sobre objectius seleccionats a l'Iraq i a Kuwait. L'aviació realitza unes 2.000 sortides diàries. Per primera vegada han participat en aquestes accions 25 avions estacionats en la base turca de Incirlik. Els aliats han reconegut la pèrdua de set aparells. Sembla que les operacions per terra no trigaran a realitzar-se ja que diverses unitats de la flota s'estan apropant a les costes de Kuwait, mentre l'aviació castiga durament les posicions iraquianes d'aquesta zona.

## Tel-Aviv: Israel atacarà quan ho cregui oportú

Així ho ha declarat el ministre de Defensa, Moshe Arens, que parlà per la televisió del país després de l'atac amb míssils Scud per part de l'Iraq. De moment, i atenent les indicacions dels EUA, Govern

i Parlament han decidit procedir amb una gran prudència. Bush ha agraït a Israel no haver represaliat l'acció iraquiana. Això ha fet que no s'hagi trencat la coalició àrabo-antiiraquiana.

## Madrid: aprovada la política del govern davant la guerra del Golf

Ahir, en sessions de matí i tarda, es va debatre la política del govern espanyol en relació al conflicte bèl·lic del Golf. La resolució, provada per 296 vots a favor, 17 en contra i 2 abstencions, aprova les actuacions de suport a les forces multinacionals que el govern de la nació ve realitzant donant compliment al paràgraf tercer de la resolució 678 del Consell de Seguretat de les Nacions Unides. Altres propostes presentades per IU, EE i EA, foren refusades.

**Diumenge, 20**

## Tel-Aviv: Segon atac amb míssils a Israel

Tel-Aviv: Israel va patir ahir el segon atac amb míssils Scud per part de l'Iraq. Això ha fet créixer la tensió en tot el país. Les autoritats israelianes guarden, de moment, una actitud de prudència, al temps que afirmaven que Israel es reserva el dret d'atacar quan, on i com cregui convenient. Avui s'assegura que unitats de míssils antimíssils Patriot han estat ja traslladats a Israel, atesos per soldats nord-americans. La preocupació dels comandaments nord-americans i israelians és la gran dificultat que presenta per a l'aviació les llançadores mòbils dels míssils Scud. Saddam Hussein intenta involucrar Israel en una guerra àrabo-israelina, esperant que els Estats àrabs integrats en la coalició multinacional, se'n separin. Bagdad ha anunciat que els atacs contra Israel continuaran en els pròxims dies.

## Reaccions internacionals

Segons fonts diplomàtiques, el president Gorbtxov, per mitjà del seu ambaixador a Bagdad, ha fet arribar un missatge a Hussein en el qual li demana que es retiri immediatament de Kuwait, i que eviti l'extensió del conflicte en el Golf Pèrsic. També ha demanat a Israel que no cedeixi a la provocació israeliana. El rei Hussein de Jordània ha demanat també als països implicats en la guerra que aturin el més aviat possible els combats, i intentin trobar camins de diàleg i de negociació. Els governs d'Egipte i de Síria han manifestat que no pensen jugar el joc de Saddam. L'Iran, tot i no haver oblidat els vuit anys de guerra amb l'Iraq, sembla que en el cas d'un conflicte àrabo-israelià tindria una actitud més bel·ligerant. John Major, ha qualificat d'actes terroristes, els atacs iraquians contra civils israelians. L'OAP ha fet una crida al Consell de Seguretat de les Nacions Unides perquè aturi la guerra, al mateix temps que anunciava que en els pròxims dies presentarà unes propostes de pau. També ha afirmat que l'OAP no portarà a terme atemptat terroristes en els països implicats en la guerra.

## Moscou: es manté la cimera Bush-Gorbtxov

Tot i les crisis al Golf i al Bàltic, els presidents de l'URSS i dels EUA han decidit mantenir les les dates de l'11 al 13 de febrer per celebrar a Moscou la cimera entre els dos mandataris.

**Dilluns, 21**

## Golf Pèrsic: coets Scud iraquians contra l'Aràbia Saudita

Saddam Hussein busca nous camps de confrontació. A la una de la matinada d'avui, les ciutats saudites de Dahrán i Riad, i l'emirat de Bahrein havien estat objecte de dos atacs amb míssils Scud, segons unes fonts havien estat tot interceptats pels míssils antimíssils Patriot, i segons altres fonts, dos d'ells, haurien assolit el seu

objectiu a Riad, o s'haurien estavellat al desert saudita. Els Patriot són els únics míssils antimíssils actualment operatius.

## Bagdad: missatge de Saddam Hussein

En un nou missatge difós per ràdio i televisió, el president de l'Iraq insistí en les seves amenaces de guerra total i en la crida al món islàmic i àrab perquè s'uneixin en una guerra santa contra l'ateisme i les forces del mal, i instigar els interessos dels EUA i dels seus aliats, sigui on sigui. Digué que la guerra serà llarga, i que els recursos de l'exèrcit iraquí estan gairebé intactes.

## Washington: la batalla terrestre serà inevitable

Tot i l'èxit de les 5.000 incursions de l'aviació aliada, cada vegada és més feble l'esperança que sigui suficient perquè Hussein demani negociar un alto-el-foc o un tractat de pau. L'exèrcit de terra aliats ha començat a avançar cap a la frontera saudita amb Kuwait, considerant que, finalment, no hi haurà altre remei que afrontar la que Saddam anomena la "mare de totes les batalles" i que, malauradament, enfrontarà dos exèrcits armats fins a les dents.

## Iran, Síria i Egipte: diferents reaccions davant del conflicte

Els durs del règim iranià, encapçalats pel president del país, Ali Akbar Hachemi Rafsanjani, demanen que els Estats islàmics entrin en guerra contra els EUA i els seus aliats. Síria titlla de Neró, sanguinari, megalòman, tirà irresponsable i botxí de l'Iraq, Saddam Hussein, i diu que les fanfarronades de Saddam no aconseguiran complicar Síria, ni els àrabs ni els musulmans en la guerra. Egipte continua fent mans i mànigues per trobar una solució àrab a la guerra del Golf. Tanmateix, 40.000 soldats egipcis es troben a l'Aràbia Saudita per intervenir en el conflicte.

**Dimarts, 22**

## Bagdad: els presoners aliats com escuts humans

Contravenint totes les normes formulades en la Convenció de Ginebra sobre els drets dels presoners de guerra, Bagdad ha declarat que utilitzarà els presoners aliats com escuts humans en els possibles objectius dels bombardejos aliats: centres econòmics, instal·lacions científiques, industrials, etc. Els EUA, la Gran Bretanya i la Creu Roja Internacional han denunciat aquesta decisió iraquiana com un crim de guerra. A més, presentant presoners aliats per la televisió iraquiana, amb un deplorable aspecte físic i psíquic, Saddam vol jugar la guerra psicològica que tan bon resultat va donar per influir en l'opinió pública nord-americana, durant la guerra del Vietnam.

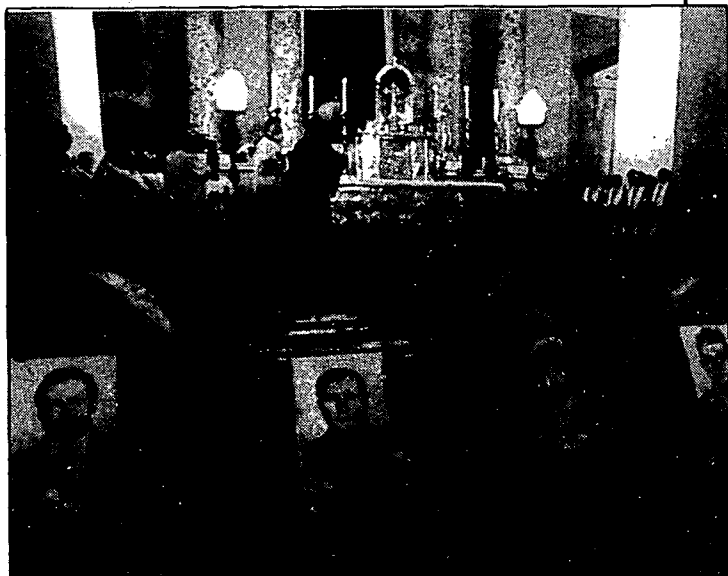
## Iraq: el decurs de la guerra

Saddam no ha ensenyat encara totes les cartes. Està a veure-les venir, que és un dels avantatges del que està a la defensiva. Les forces aèries de l'Iraq sembla estan intactes. Compta encara amb bases mòbils de míssils Scud. Així, doncs, les onades de bombardejos aliats no han fet gaire forat en les defenses iraquianes. El que sí ha resultat molt efectiu és l'ús dels míssils antimíssils Patriot. L'arma secreta de què parla Saddam podria ser l'explosió i incendi de quatre-cents pous refineries minats que en cas d'una derrota serien destruïts. Per altra part, l'infanteria aliada va prenent posicions al nord de l'Aràbia Saudita, prop de la frontera amb Kuwait, tot esperant el moment d'entrar en combat.

## Situació als països bàltics

El total de víctimes mortals durant els últims vuit dies als països bàltics és ja de dinou morts. A Letònia la situació és molt tensa després de l'assalt per part dels "boines negres" moscovites al departament de l'Interior del govern letó. S'especula amb la possibilitat, que, d'acord amb les prerrogatives presidencials aprovades en el Congrés de diputats de l'URSS, Gorbtxov prengui, en les properes hores el control directe de la República de Letònia.

## Objectiu obert



A la Catedral de Vínies se celebraren els funerals per quatre de les víctimes de la repressió soviètica.



Joves participants en el gran encontre internacional de Taizé a Praga, ofereixen pregàries, flors i llànties en memòria dels màrtirs de la llibertat.



Els algerians no volen una llengua imposada, i refusen l'arabització forçada, al mateix temps que reclamen autèntiques reformes democràtiques. El Parlament va voler imposar l'àrab; però la majoria defensà el francès i els dialectes de les minories nacionals.

## CALENDARI

27 de gener. Diumenge. III del temps ordinari. Sta. Àngela de Merici, fdra. Sts. Mer, abati Vitalià, papa.  
El sol surt a les 7,08 i es pon a les 17,01 —Hora solar—. Festa major a Mataró.  
28 de gener. Dilluns. Sts. Tomàs d'Aquino, dr.; Valeri i Julià, bisbes.  
29 de gener. Dimarts. Sts. Pere Nolasc, fdr.; Sulpici Sever, escr. i Constandi, mr.  
Festa major a Benavent de Segrià, Caldes de Montbui i Campins.  
30 de gener. Dimecres. Stes. Martina, vg. i mr. i Jacinta de Mariscotis, vg.  
31 de gener. Dijous. Sts. Joan Bosco, fdr. i Tarsici, mr.  
1 de febrer. Divendres. St. Cecili, b. i mr. i Sta. Brígida, vg.  
2 de febrer. Dissabte. La Presentació del Senyor. La Purificació de la Mare de Déu. (Candelera). St. Corneli, centurió. Festa major a l'Ametlla de Mar, Bot, Cabassers, Calafell, Espenellà, la Garriga, Lavern, St. Julià de Vilatorrada, Valls i altres pobles.

L'ESGLÉSIA  
CELEBRA

27 de gener. Diumenge III de durant l'any. Lectures: Primera Jn 3:1-5.10; Salm 24; segona 1C 7:29-31; tercera Mc 1:14-20.  
28 de gener. Dilluns de la setmana III de durant l'any. Lectures: Primera He 9:15.24-28; Salm 97; segona Mc 3:22-30.  
29 de gener. Dimarts de la setmana III de durant l'any. Lectures: Primera He 10:1-10; Salm 39; segona Mc 3:31-35.  
30 de gener. Dimecres de la setmana III de durant l'any. Lectures: Primera He 10:11-18; Salm 109; segona Mc 4:1-20.  
31 de gener. Dijous de la setmana III de durant l'any. Lectures: Primera He 10:10-25; Salm 23; segona Mc 4:21-25.  
1 de febrer. Divendres de la setmana III de durant l'any. Lectures: Primera He 10:32-39; Salm 36; segona Mc 4:26-34.  
2 de febrer. Presentació del Senyor. Lectures: Primera Mt 3:1-4 o bé He 2:14-18; Salm 23; segona Lc 2:22-40.

Litúrgia de les Hores  
Setmana 3

Diumenge: Tot propi.  
Dilluns: Sant Tomàs d'Aquino. Memòria obligatòria.  
Dimarts: De feria.  
Dimecres: De feria.  
Dijous: St. Joan Bosco. Memòria obligatòria.  
Divendres: De feria.  
Dissabte: Presentació del Senyor. Festa.

D'ACÍ I  
D'ALLÀL'apostolat  
de la ploma

Quan un escriu no ha de ser original en demesia, puix que, del contrari, no entraria en comunió personal amb el lector. La gent ens entenen per allò que tenim en comú.

Ara bé, sant Pau té tota la raó quan recomana que quan es parla, o s'escriu, un ho faci, sempre, amb certa gràcia. Ell, exactament, diu: feu-ho "cum mica salis", amb una mica de sal.

PERE CAMPÀS BONAY  
Monestir de L'Estany

## HOMES I INSTITUCIONS

Un bibliòfil barceloní nonagenari

## Josep Porter i Rovira

Heus aquí el gran senyor dels llibres. Ell mateix ens diu que sempre ha volgut ser llibreter, però en el sentit més ampli, és a dir, bibliògraf, investigador en el camp cultural.



Josep Porter neix a Montblanc (Conca de Barberà), el dia 16 de febrer de 1901. De jove ve a la capital per dedicar-se àvidament al comerç de la cultura impresa, del llibre. Curull de vida interior, ferm en el cultiu de l'amistat i ple d'afanys intel·lectuals, ha estat sempre un constant zelador de la cultura.

Ja l'any 1925 publicà el seu primer catàleg de llibres. D'aleshores ençà n'ha publicat més de dos mil que s'han convertit en un element indispensable d'estudi i consulta per als bibliòfils i bibliotecaris d'arreu del món.

L'any 1930, crea  
l'Institut Porter de  
Bibliografia  
Hispanica

Al llarg dels anys, ha aconseguit formar una de les biblioteques més completes i especialitzades del món hispànic, amb més d'un milió de referències.

Em va plaure conèixer-lo a les antecambres del seu despatx instal·lat en la planta noble que ocupava part del palau del Marquès de Barberà, en el cor de Barcelona, durant la presentació d'un llibre del poeta i amic Miquel Saperas, l'any 1973.

Persona arreladament cristiana, home de complexió forta —ningú no diria els anys que té—, és molt amant de la bona conversa, però sempre anant al viu de les coses, puix que mai no ha estat un "bufanúvols". És, això sí, un treballador incansable, constant, enèrgic i posseeix un timbre molt peculiar de veu educada pel cant, que ha practicat amb devoció. Fa molts anys que el conec i sempre l'he vist igual. Pertany a la nostra Penya "Rall", però, ara, amb l'escorta de tants anys, n'escasseja l'assistència.

Home de formació  
autodidacta

Josep Porter està molt compenetrat amb la història, la literatura i especialment amb la música. Una de les seves dèries han estat les memòries i sobretot el polèmic estudi sobre la catalanitat de Cristòfor Colom, el descobridor oficial d'Amèrica, que d'altres l'anomenen Cristóbal Colón o Cristoforo Colombo. En Porter té una exhaustiva documentació sobre el famós navegant i afirma, amb justificants, que Colom fou català i que, demés, va néixer a Barcelona.

Josep Porter és també poeta i en cada onomàstica seva li plau obsequiar els amics amb una poesia —preferentment sonet— glossant unes reflexions sobre el seu aniversari.

Ha estat una persona molt

vinculada als afers culturals i cívics del nostre país i en les difícils dècades del franquisme va prodigar tant com va poder l'expansió dels llibres catalans arreu del món i particularment a les universitats d'Europa i Estats Units d'Amèrica. És un dels fundadors de l'Associació de Bibliòfils de Barcelona, de la qual guarda molts dels llibres i revistes que editava dita entitat.

Curiosament cal citar que es xifren en cinc-cents mil cartes, la correspondència sostinguda pel nostre bibliòfil amb biblioteques, bibliotecaris i investigadors de tot el món.

Durant molts anys les llibreries de Josep Porter, primer a la barriada de Sants, carrer de Valladolid; després al carrer de Mont Sió, al local dels Quatre Gats; també a la Sala Mozart del carrer de la Canuda; més tard al n.º 3 del

carrer dels Arcs i ja últimament altre cop al carrer de la Canuda amb la famosa llibreria dels Set Savis, han estat un autèntic fogar de troballes i un preuat refugi de la cultura impresa. Es relata, fins i tot, que si a hom l'interessava un llibre, per rar o exòtic que fos, en Porter podia aconseguir-lo o bé podia saber-ne la pista.

Ara, en la ineluctable empremta dels 90 anys, Josep Porter pot sentir-se plaent en la difícil vellesa que corona els seus anys. I pot sentir-se joiós que l'última contesta del "Questionari Proust" que donà fa molts anys, hagi estat sempre norma viva al llag de la seva dilatada vida, talment ressò d'un caràcter d'inalterable fidelitat a unes conviccions:

"Viure en pau amb Déu i amb els homes".

PERE VIVES i SARRI



## DIUMENGE III DURANT L'ANY / B

A cura del  
Dr. PERE TENA

## “Ha arribat l'hora!”

Cada any, quan s'acaben els dies de les festes de Nadal, l'Església comença a llegir l'evangel·li de sant Marc. Enguany, amb el cicle B del Leccionari, aquesta experiència la fem també els diumenges, i la fa tota la comunitat cristiana, reunida en l'assemblea dominical.

L'evangel·li de Marc és una narració “essencial”, és a dir, escueta sobre la persona de Jesús i la seva missió. És la plasmació de l'esquema típic de la predicació apostòlica primitiva. Les “paraules” de Jesús són notablement menys nombroses que en els altres evangel·lis, mentre les “obres”—miracles—són nombrosos. Així queda explicada aquella frase sintètica: “van passar fent el bé, donant la salut a tots els que estaven sota el poder del diable...” (Actes 10,32). La presència de Jesús és presentada com l'Evangel·li per excel·lència, perquè Jesús mateix és el Regne de Déu present entre els homes.

## • “HA ARRIBAT L'HORA!”

Aquestes paraules són les primeres en la definició del contingut de la predicació de Jesús, en començar el seu ministeri. La paraula “hora” tradueix un terme grec força interessant: “kairós”, és a dir, oportunitat, moment oportú.

Quan escric aquesta reflexió tot el món ha fet l'experiència del que pot significar una expressió com aquesta: arribar el moment, l'hora, l'oportunitat... La tensió viscuda en vistes a una hora, a un dia—la mitjanit del dia 15—en la qual estava fixada una oportunitat de diàleg, de repensament, abans de la guerra, ens ensenya bé què significa, en un ordre de comunicació entre Déu i els homes, l'hora proclamada per Jesús.

En la narració del baptisme de Jesús que proposa l'evangelista Marc es diu que Jesús “veïé com s'esquinçava el cel”. És una forma, en llenguatge pro-

fètic (vegeu Isaïes 64, 1. 1ª lectura del diumenge I d'Advent del cicle B), i apocalíptic, de dir que ha arribat l'hora de trobar-se Déu amb els homes.

¿Hi ha, en la humanitat, quelcom més important que pugui ésser esperat? No és aquesta, tal vegada, l'ansia secreta del cor de tot home, el retorn al paradís perdut, on Déu es passejava amb l'home...? Heus aquí l'hora, l'oportunitat, el moment clau de la història de l'home: Déu “es passeja amb l'home” en Jesucrist; ha arribat el Regne de Déu.

## • “CONVERTIU-VOS”

L'hora no pot deixar indiferent a ningú, perquè és una hora per a tothom. Demana una decisió. Una conversió. Àdhuc en les relacions entre els homes, quan arriba un “temps”, no es pot romandre indiferent, però molt que es vulgui ignorar. Però quan es tracta de l'hora de Déu, cap home criatura i fill seu no pot quedar sense respondre, negativament o positiva.

Convertir-se vol dir fer cas de l'anunci. També aquests dies hem tingut l'experiència tràgica del que succeeix quan una persona no vol fer cas dels altres. ¿Què serà quan hom no vol fer cas de Déu?

Convertir-se, en el llenguatge evangèlic, és prendre una altra forma de pensar, de viure, de plantejament, d'acord amb el Regne de Déu. Demana una mínima capacitat d'obertura, per poder captar el missatge.

La vida cristiana està total ella marcada per la conversió, perquè la gràcia de la conversió és un do de Déu que només en el misteri de la col·laboració de la llibertat humana esdevé operant. Per això cal demanar a Déu: “convertiu-nos!”, i alhora treballar esforçadament en la pròpia conversió: “convertiu-vos!”. Ningú no pot dubtar de la gràcia de Déu per a la conversió, però ningú no realitza la conversió sense un acte de llibertat.

No és gens difícil, després de l'experiència renovada d'una guerra decidida per les llibertats dels homes, adonar-nos de com és insondable aquest misteri. Però seria un error pensar que la nostra personal llibertat és diferent de la dels altres. Ni que normalment no es tracti de qüestions que afecten tan universalment, també nosaltres som capaços d'entossudiments i de reaccions. Fins i tot difícilment podem dir que hi hagi cap decisió d'una persona que només l'afecti a ella. Estem comunicats, interdependents, en moltes més coses de les que una mirada superficial ens podria fer pensar.

## • “CREIEU EN L'EVANGELI”

L'Evangel·li, la Bona Notícia! Jesús ho és, Ell mateix. El seu nom ho està dient: Déu-salva.

Entre els homes, les “notícies” no sempre són bones per a tothom. Potser una notícia de pau és la que s'acosta més a la universalitat, però àdhuc en aquest cas comportarà per alguns, quan aquesta notícia ve després d'un conflicte, la realitat d'una pèrdua del que pretenien.

L'Evangel·li és la notícia bona per a tothom, perquè és una notícia donada al cor de qualsevol home. I, àdhuc així, l'ancià Simeó va predir que “aquest noi—Jesús—serà motiu que molts caiguin i molts d'altres s'alcin a Israel; serà una senyera combatuda” (Lluc 2,34). Altra vegada, això implica la reacció dels homes davant Jesús.

Creure en l'Evangel·li és adherir-se de tot cor al Senyor, posar-lo en el centre d'aquest nou plantejament de la vida que és la conversió.

Quan, en el moment que arriba l'hora, la veu del Senyor no és escoltada, no hi ha conversió, i no es creu en l'Evangel·li, aleshores tot es converteix en judici: “...serà motiu que molts caiguin”. L'amor de Déu i el seu judici van junts.

## LECTURES DE LA MISSA

## “ELS NINIVITES ES CONVERTIEN I S'APARTAVEN DEL MAL CAMÍ”

El record dels ninivites és oportú en començar a escoltar la predicació de Jesús segons l'evangelista sant Marc. En efecte, el mateix Jesús va fer al·lusió a la conversió dels ninivites quan els seus oients no volien escoltar-lo: “Els ninivites s'alçaran en el judici amb aquesta generació i la condemnaran, perquè es van convertir per la predicació de Jonàs; i mireu que aquí hi ha alguna cosa més que Jonàs” (Mat 12,41). Cal retener aquesta última afirmació, per entendre en el seu valor la predicació de Jesús.

Lectura del llibre del profeta Jonàs  
(3:1-5,10)

El Senyor va fer sentir a Jonàs la seva paraula i li digué:

—Vés a Nínive, la gran capital, i proclama-hi el que jo et diré. Jonàs se n'anà a Nínive, tal com el Senyor li havia manat. Nínive era una ciutat grandiosa. Per recórrer-la tota calia fer tres dies de camí. Jonàs començà a fer una jornada de camí dintre la ciutat i cridava:

—D'aquí a quaranta dies, Nínive serà destruïda. La gent de Nínive cregué en Déu: proclamaren un dejuni i, des dels més poderosos fins als més humils, es vestiren de sac negre. Déu veïé que de fet es convertien i s'apartaven del mal camí, i es va desdir de fer caure sobre d'ells la desgràcia amb què els havia amenaçat.

## “FEU QUE CONEGUI, SENYOR, LES VOSTRES RUTES”

L'exemple dels ninivites, encara, és el que porta a la pregària del salm. El camí del Senyor cal que sigui el nostre camí, i per això és necessari que el nostre esperit estigui obert a la veritat. Tot això només s'aconsegueix per la gràcia de Déu, i la pregària és el que correspon fer. Els dons de Déu es demanen, i conèixer les rutes del Senyor és un do.

## Salm 24: 4bc-5ab,6-7bc,8-9 (R.: 4b)

Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes, que aprengui els vostres camins.  
Encamineu-me en la vostra veritat, instruiu-me, perquè vós sou el Déu que em salveu. R.

## R.: Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes.

Recordeu-vos, Senyor, de la vostra pietat i de l'amor que heu guardat des de sempre.  
Compadiu-vos de mi, vós que estimeu tant. R.

El Senyor, bondados i recte, ensenya el bon camí als pecadors.  
Encamina els humils per sendes de justícia, els ensenya el seu camí. R.

## “AQUEST MÓN QUE VEIEM PASSA AVIAT”

La recomanació de sant Pau pot semblar, en una interpretació superficial, una invitació a l'estoïcisme, o, pitjor, al “passotisme”. Res d'això. Procedeix de la profunda convicció de l'Absolut de Déu, enfront del qual les coses prenen alhora la seva identitat i la seva relativitat. Són, d'altra banda, aquestes paraules, una crida a la consciència dels cristians, massa vegades enduts per falses “necessitats”—estar contents, comprar, tenir muller, treure profit del món...—i poc disposats a ésser testimonis dels valors transcendents.

Lectura de la primera carta de  
sant Pau als cristians de Corint (7:29-31)

Vull dir, germans, que no podem deixar perdre l'oportunitat present. Des d'ara: els qui tenen muller han de viure com si no en tinguessin; els qui ploren, com si res no els fes plorar; els qui estan contents, com si res no els alegrés; els qui compren, com si no tinguessin res; i els qui treuen profit d'aquest món,

com si no en traiguessin cap. Perquè aquest món que veiem amb els ulls passa aviat.

## CONVERTIU-VOS I CREIEU EN LA BONA NOVA

La característica de la predicació de Jesús no és, directament, la crida a la conversió. També Jonàs, també Joan Baptista, també els altres profetes, convidaven a la conversió. Allò que caracteritza Jesús és que, amb Ell, “ha arribat l'hora”, i Ell mateix és la Bona Nova a la qual cal convertir-se. No hi haurà cap altre profeta que pugui parlar d'una nova proximitat de Déu als homes, ni tampoc donar una altra Bona Nova—un altre Evangel·li—diferent de Jesús, el Fill de Déu. Per això Jesús crida, des del començament, els deixebles que han de ser, personalment i en els seus successors, els encarregats de realitzar, a través de la història, aquesta “pesca” dels homes que és el seguiment i la comunió amb Jesús, i fins a la fi del temps. Aquests que segueixen Jesús, ¿no són tal vegada els que han entès, sense haver-ho escoltat de llavis de l'Apòstol, el que aquest deia als corintis? (vegeu la segona lectura). Heus aquí la interpretació genuïna!

Lectura de l'evangel·li segons sant  
Marc (1:14-20)

Després d'haver estat empresonat Joan, Jesús es presentà a Galilea, predicant la Bona Nova de Déu; deia:

—Ha arribat l'hora i el regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova.

Tot passant vora el llac de Galilea, veïé Simó i el seu germà Andreu. Estaven tirant el filat a l'aigua, perquè eren pescadors.

Jesús els digué:

—Veniu amb mi, i us faré pescadors d'homes.

Immediatament abandonaren les xarxes i se n'anaren amb ell.

Poc més enllà, veïé Jaume, fill de Zebedeu, el seu germà Joan. Eren a la barca, repassant les xarxes. Els cridà immediatament, i ells deixaren el seu pare Zebedeu amb els jornalers a la barca, i se n'anaren amb Jesús.

## Es presentà a Galilea

Després dels austeríssims relats de Marc sobre el baptisme de Jesús al Jordà (vv. 9-11) i del dejuni i temptacions al desert (vv. 12-13), l'evangelista ens narra l'inici de l'activitat messiànica de Jesús. Ens el presenta a Galilea predicant la Bona Nova de Déu. Sense que s'hagi d'interpretar com una rigorosa successió de temps, sant Marc ens fa saber que Jesús començà la seva predicació a Galilea **després que Joan havia estat llurat**, i que la versió catalana tradueix: **Després d'haver estat empresonat Joan** (v. 14). No deixa de ser significatiu el verb grec que fa servir Marc —"paradozenai", que suposa ser lliurat amb violència— referint-lo a la marxa del Precursor de l'escena pública. Joan Baptista és arrabassat traïdorament de la companyia del poble. És una premonició de com també Jesús seria pres d'enmig dels seus i menat a la mort? L'evangelista constata que la desaparició del Baptista i la presentació de Jesús predicant a Galilea, marca la plenitud dels temps: **Ha arribat l'hora** (v. 15a). S'ha acabat el temps d'espera, comença a proclamar-se la salvació de Déu. Som, doncs, a l'hora de Déu i a l'hora de respondre-li amb totes les forces de l'home. Per això els imperatius: convertiu-vos i creieu. Per a Marc, Galilea és com el centre a partir del qual la Bona Nova de Déu és irradiada a tot el món. A Galilea comença l'actuació messiànica de Jesús. Cap a Galilea seran emmenats els deixebles per contemplar el Ressuscitat (16:7). La intenció de l'evangelista era també la de convidar els cristians que convertissin la seva vida en una mena de pelegrinatge a la "Galilea" de la manifestació gloriosa de Jesús al final dels temps?

## Jesús inicia el seu ministeri messiànic

(Mc 1:14-20)

## La Bona Nova de Déu

Jesús predica la Bona Nova de Déu. Amb aquesta predicació als llavis i en tot el seu capteniment, Jesús entra a l'escena pública. Fins ara, el que l'evangelista ens ha dit de Jesús correspon al que podríem anomenar la seva vida interior. Vida interior que, lluny de voler significar cap refugi o instal·lació intimista, es manifesta com el motor que l'impulsa a viure-la davant tothom i al servei de tots. **Jesús es presentà a Galilea, predicant la Bona Nova de Déu** (v. 14). El Messies presenta les seves credencials: la predicació i les obres. Són la Bona Nova —l'Evangelium de Déu. Jesús és per antonomàsia El Profeta, el qui diu allò que Déu li ha encomanat que digués. A Jo 14:10, Jesús diu a Felip: **Les paraules que jo us dic, no les dic pas de per mi mateix; el Pare que està en mi, fa les obres**. És la revelació de l'òptica correcta amb què cal mirar Jesús i escoltar-lo. **Qui m'ha vist a mi, ha vist el Pare** (Jo 14:9). L'alegria alliberadora que produeix en el cordell qui escolten i acullen la predicació de Jesús, no prové ni de l'enginy ni de la traça del predicador, sinó de la força de Déu que surt al pas dels homes per salvar-los. Per això és autènticament Evangelium, Bona Nova, de Déu.

En el v. 15, sant Marc ens dona un sumari de la predicació de Jesús. És l'esquema de la seva evangelització. **Ha arribat l'hora i el regne de Déu és a prop: Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova**. L'hora de la salvació de Déu ja ha sonat.

Comença, doncs, la seva obra, que és obra de salvació. Per això aquesta hora és també la del regnat de Déu. L'hora de fer a la terra la voluntat de Déu amb el mateix fervor i amb la mateixa joia com és feta en el cel, tal com Jesús mateix ensenyarà a demanar-ho al Pare en el pàrenostre. Cal que tothom tingui clara consciència que ja hi som, que no cal esperar ni il·lusionar-se més en cap altra salvació que no vingui de Déu: **el regne de Déu és a prop**, ja és aquí, ja ha començat. Per això urgeix que davant del do de Déu, tothom reaccionï i hi respongui acollint-lo. Aquesta resposta té tres elements que es complementen i formen, per dir-ho així, el nervi vital de l'espiritualitat del cristià: la joia, la conversió i la fe, que alhora és esperança i amor: vida en definitiva. No deixa de ser tristament indicatiu que per regla general, els cristians, d'aquests tres elements, solem subratllar de manera gairebé única, el de la conversió. Com si la sorpresa de la joia —la descoberta de la Bona Nova— i la vida evangèlica —joiosa, doncs— de la salvació fossin detalls de menor importància en l'existència cristiana. Convertir-se, després de tot, no vol dir res més que posar-se de cara a Déu, de cara a la llum i a la vida autèntica. I això sempre és motiu de joia.

## "Veniu amb mi"

**I se n'anaren amb Jesús**. Immediatament després de la declaració programàtica de la predicació de Jesús, sant Marc ens presenta la vocació dels primers deixebles del Messies. Jesús vol compartir des de primera hora la seva

missió amb un grup de col·laboradors. Va ser, doncs, l'inventor del que ara en diem corresponsabilitat pastoral tot presentant-ho com un invent de la nostra època. El mateix evangelista, a 3:13-14, ens diu les característiques d'aquest grup de corresponsables de Jesús: és ell qui els crida, i ho fa perquè vol —la vocació és un do, no un dret—, els crida a compartir —**perquè estiguessin amb ell**—, compartir la vida, l'ensenyament, l'amistat, tot, també la seva sort: persecucions, rebuig, mort, i després la glòria; així el deixeble és format —potser aniria més bé dir "conformat"— a imatge del seu Mestre, i llavors podrà ser corresponsable en el seu ministeri —**per enviar-los a predicar amb poder d'expulsar els dimonis**—. No és estrany, doncs, que la resposta a una crida com aquesta calgui que sigui radical, un sí sense condicions. És el que l'evangelista ens conta en el relat de la vocació d'aquest parell de grups de germans. **Tot passant** —l'evangelització no admet instal·lacions— Jesús crida Simó i el seu germà Andreu i, **poc més enllà, Jaume i el seu germà Joan**. **Veniu amb mi, i us faré pescadors d'homes** (v. 17). Vet aquí la crida, la vocació: cridats a ser treballadors del regne de Déu. **Immediatament abandonaren les xarxes i se n'anaren amb ell**. Fou la resposta de Simó i Andreu. La resposta de Jaume i Joan fou la mateixa: **Els cridà immediatament, i ells deixaren el seu pare amb els jornalers a la barca, i se n'anaren amb Jesús** (vv. 18 i 20). Acabava d'inaugurar-se la col·legialitat apostòlica per estar amb Jesús i poder ser enviats a lluitar contra el mal amb la paraula i les obres. Una realitat no gens fàcil que s'ha d'anar obrint camí constantment al llarg de la història. Per voluntat de Jesús, que es fia de la resposta humana i l'assisteix amb el seu Esperit.

## CULTURA CIENTÍFICA

## Ciències físiques i filosofia de la naturalesa

FRANCESC NICOLAU

Professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

## 51. Noves reafirmacions de la mecànica quàntica

*Allò que Déu té d'invisible, com el seu poder etern i la seva divinitat, des de la creació del món es fa visible a la intel·ligència humana a través de les seves obres.* Rom 1,20

Segurament més d'un lector després de llegir el que diem la setmana passada haurà pensat: "Si Einstein, que era tan savi i sabia més física que no pas jo, no veia que es poguessin mantenir aquelles afirmacions tan paradoxals de la mecànica quàntica, també jo tinc dret a no fiar-me'n, o com a mínim a dubtar-ne". No puc negar que és una actitud perfectament lògica. Però nosaltres no podem parar aquí la nostra exposició. Si volem explicar tota la història de la cosa hem d'afegir-hi alguna dada més. Ja fa més de trenta-cinc anys que va morir Einstein i d'aleshores ençà nous fets experimentals han aportat noves constatacions, i no podem deixar d'exposar-los i comentar-los. Un d'ells fou la comprovació experimental del principi d'incertesa el 1982 a Columbia, que ja vam explicar.

## Què cal dir de la paradoxa EPR?

L'experiment d'Einstein-Podolsky-Rosen no és només una imaginació, un "gedanken experiment" com es diu ara, sinó que es pot portar a cap a la pràctica, segons David Bohm, així: un àtom de positoni, que és el parell format per un electró e<sup>-</sup> i un positró e<sup>+</sup>, es pot "cons-

truir" en el laboratori i al cap d'una milionèsima de segon es desintegra originant dos fotons que se separen en sentits oposats i amb el mateix pla de polarització si el positoni tenia la parella e<sup>-</sup> e<sup>+</sup> amb els spins oposats, és a dir si era "parapositoni". Ara bé, segons Einstein, si un analitzador ens detecta quin és el pla de polarització d'un d'ells automàticament sabem el de l'altre, el qual, per conseqüent sense haver rebut cap influència determinant després de la separació dels dos posseeix un element de realitat objectiva que és conegut per l'observador sense afectar-lo per res en la seva marxa.

La resposta teòrica que a aquest experiment dóna la mecànica quàntica és la següent: és impossible separar el sistema format pels dos fotons en dos subsistemes de manera que mesurant en un no resulti afectat l'altre. La mesura sobre el fotó que passa per l'analitzador és una veritable mesura del parell; inclou l'altre fotó. És la constant de Planck que ens obliga a considerar indivisible el fenomen. La indeterminació quàntica ens diu que les mesures que es fan en l'altre fotó no compliran la predicció d'EPR, sinó que satisfaran les equacions quàntiques.

## Les desigualtats de Bell

Va ser el físic anglès John Bell qui el 1965 demostrà que els dos punts de vista, l'einsteiniana i el quàntic, podrien confrontar-se experimentalment. No eren simples interpretacions teòriques de la realitat sinó que conduïen a prediccions físiques distintes i per conseqüent comprovables experimentalment. Ara bé, és clar que per fer-ho, fent servir el parapositoni que diem abans, caldrà una quantitat molt gran de fotons a fi i efecte que l'analitzador que n'ha de detectar el pla de polarització dels que van cap a un sentit mostri uns resultats observables. I a més caldrà veure el que detecti un analitzador dels de sentit contrari. La probabilitat de coincidència dels resultats en els dos analitzadors, si és certa la teoria EPR, és de 3/8, i si ho és la mecànica quàntica, és de 1/2. Ara bé, també aconseguí demostrar John Bell una desigualtat que necessàriament es complirà si el realisme local d'EPR és el que passa en la realitat, o sigui quan l'estat físic d'un fotó no depengui del que es faci amb l'altre quan ja estan separats; mentre que en el cas de complir-se la mecànica quàntica la desigualtat de Bell pot deixar de verificar-se.

Quan Bell va enunciar la seva famosa desigualtat el 1965 encara no es veia la possibilitat de cap experiment que fos sensible a aquestes discrepàncies. El 1970 es portà a cap el que hem dit abans amb el positoni, però amb poc èxit: els analitzadors de la polarització eren a base de la difusió causada per l'efecte Compton, ja que els fotons eren més energètics que els de la llum visible i això impossibilitava fer servir analitzadors ordinaris de llum polaritzada; i la difusió Compton no proporcionava prou finor interpretativa. Però el 1972 s'aconseguí que fotons de l'espectre visible produïts en certes reaccions atòmiques posessin en evidència la violació de les desigualtats de Bell en tots els casos en què s'ha fet l'experiment i per tant la inconsistència de la teoria EPR.

I encara més definitiu fou l'experiment que realitzà Alain Aspect amb els seus col·laboradors el 1982 a l'Institut d'Òptica d'Orsay. En tots els anteriors els muntatges eren estàtics i hom hi podia objectar que l'analitzador segon havia tingut temps de sobres per "notar" la disposició del primer, cosa que feia perdre la independència física reclamada per Einstein i els seus. A Orsay es posaren dos commutadors op-

tics moguts per generadors independents que permetien canviar les orientacions dels analitzadors de la polarització cada centmilionèsima de segon, temps menor que les quatre centmilionèsimes que necessitava la llum per anar de l'un a l'altre que es trobaven a la distància d'uns dotze metres. Els fotons procedien de la cascada atòmica del calci-40 excitat per dos làsers. El procediment proporcionava deu milions de cascades per segon. El resultat fou molt clar: violació també de la desigualtat de Bell i per conseqüent total acord amb la mecànica quàntica.

Els partidaris de la tesi EPR només poden seguir mantenint la seva posició interpretant l'experiment com no prou segur en les seves conclusions: com que els detectors només enregistren unes quantes coincidències per segon, podria ser, diuen, que els fotons detectats no proporcionin una mostra significativa dels emesos pel calci. És cert que l'eficiència de l'aparell és baixa, però dir això seria gairebé afirmar que la natura ens vol enganyar. Precisament era el mateix Einstein que deia: "Déu és subtil però no maligne". I com que hi ha altres experiències que avalen per complet les prediccions de la mecànica quàntica.

Entrevistes amb l'Arquebisbe de Tarragona i un Pastor evangèlic

# El lent camí de la reconciliació de les Esglésies

Quan els cristians de les diverses Esglésies treballen conjuntament s'escurça el camí per ser una mateixa Església. Que encara les diverses Esglésies no hagin esdevingut una de sola, és una assignatura pendent. L'arquebisbe de Tarragona, monsenyor Ramon Torrella, i el pastor evangèlic Carles Morales, director d'un centre ecumènic a Màlaga, parlen de la seva tasca a favor de l'ecumenisme.

## La recerca de la unitat

Per a l'arquebisbe de Tarragona, el temps que exercí com a vice-president del Secretariat per a la Unitat va ser "una experiència eclesial enriquidora. D'una banda es tracta de viure per dins l'exigència espiritual de la pregària de Jesús: "Que siguin una sola cosa", i per l'altra és un treball fronterer, ens encarem amb noves sensibilitats culturals. El diàleg ha de ser humil i amb amor, hom s'ha de sentir lliure per donar i per rebre, també per dir amb claredat a posició catòlica.

Les experiències més importants que recordo són quan vaig acompanyar Joan Pau II

a Turquia i a Anglaterra; les dues visites al Patriarcat ortodox de Moscou; el viatge a Echmiatzin, seu de l'Església d'Armènia (URSS); el viatge a El Caire, seu de l'Església còpta, i la visita al Papa She-nouda.

El sentit de l'ecumenisme per monsenyor Torrella, és: La recerca de la unitat de l'Església, volguda per Jesucrist.

Davant l'objecció que en la unió de les Esglésies s'avança massa a poc a poc, considera que: És un treball lent. Les divisions són una realitat present en l'Església des de fa segles. No es poden arranjar en pocs anys. Cal la paciència cristiana, que no vol pas dir resignació i conformisme.

- En les nostres comunitats, ¿què es pot fer de manera pràctica per a l'ecumenisme?

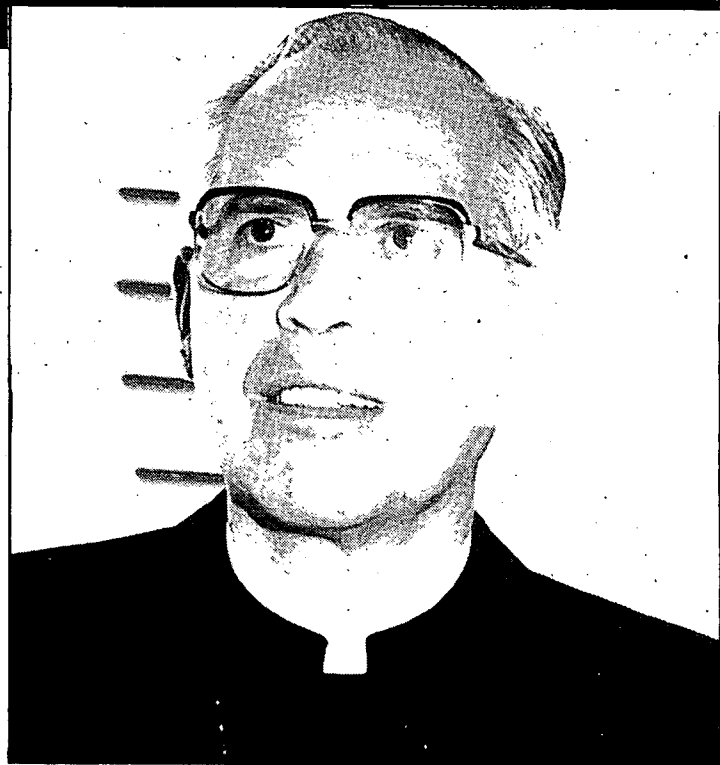
- Es pot donar informació de la situació de cada Església i de les relacions mútues que mantenen. També es pot motivar la pregària comunitària amb lectures de l'Evangelí en ocasió de la Setmana de Pregària per a la Unitat. I col·laborar amb les altres Esglésies. Per exemple, invitar un pastor protestant a una xerrada o fer una acció d'ajut al Tercer Món.

- Quina Església cristiana és més propera a la catòlica?

- Objectivament, les Esglésies ortodoxes són les més properes.

- Per què?

- Perquè tenen autèntic episcopat, l'Eucaristia, la Bíblia... Pau VI no dubtà a visitar el Patriarca ecumènic Dimitri de Constantinoble, ja l'any 1969. Aleshores, s'inicià el diàleg teològic a partir d'una Comissió mixta que es reuní a Rodes l'any 1970. Dissortadament ha ressorgit la polèmica dels "uniatos", arran de la llibertat religiosa a Ucraïna i Romania.



L'ecumenisme és un treball de fronteres.

- Es fa inevitable preguntar sobre l'impacte i el testimoni de la Comunitat de Taizé i dels encontres internacionals que promou.

- Penso que la Comunitat de Taizé és una experiència ecumènica i monàstica reeixida. A més, Taizé ha polaritzat un moviment de Joves que participen en aquests encontres internacionals. Penso que ja no són tan ecumènics. Aquest tipus de "moviment ocasional" té, sens dubte, el seu valor cristià, religiós i de sentit universalista.

Finalment, monsenyor Torrella parla de l'ecumenisme a Catalunya, i el considera: Marcat per la situació sociològica d'una Església catòlica molt majoritària. Les altres Esglésies protestants -evangèliques i episcopalianes- i ortodoxa són minoritàries i amb l'experiència soferta, de molts anys, d'un estat con-

fessional que no comptava amb elles.

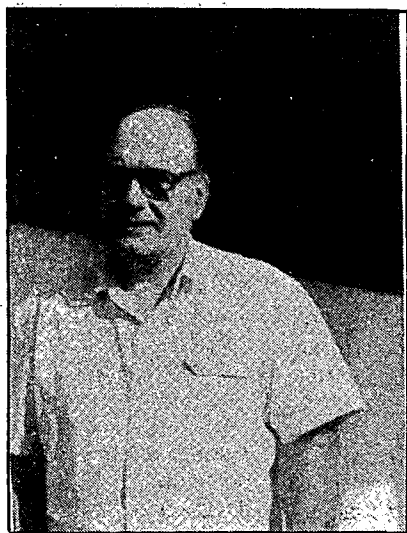
D'altra banda, abans del Vaticà II, en general el catolicisme espanyol s'inspirava en la rigidesa del Concili Tridentí.

Gràcies al treball de la Comissió episcopal d'ecumenisme, convertida molt aviat en la Comissió episcopal de Relacions Interconfessionals, s'ha fet un treball d'apropament i de confiança. La primera setmana del passat desembre se celebraren a Madrid les VII Jornades Interconfessionals de Teologia i de Pastoral, sobre el lema "L'evangelització de l'actual societat espanyola", amb participació de catòlics i representants de l'Església Evangèlica Espanyola, de l'Església espanyola reformada episcopal i de l'Església ortodoxa d'Espanya.

## Només la tasca comunitària possibilita la unió

El defecte principal en l'ecumenisme de les Esglésies cristianes de l'estat espanyol és el de no haver traspassat les fronteres de l'ecumenisme teòric, sinó que han realitzat pràctiques en contra l'ecumenisme cristià - diu el pastor evangelista Carles Morales - I malgrat que els evangelistes i els catòlics fem una interpretació ontològica de l'Evangelí, utilitzant les mateixes bases teològiques, existeixen diverses conclusions sobre els temes doctrinals importants com poden ser l'autoritat de l'Església i la Verge Maria. El primer, sobre l'autoritat, ha estat sempre un debat important en la història de l'Església. De manera especial en els principis a causa de la irresponsable actuació d'alguns Papes. El segon, de la Verge Maria, nosaltres posem en discussió les teories, sobretot en el tema de la Immaculada Concepció.

Segons considera el pastor Mora-



L'esperança de realitzar aquesta unió està a les bases de la nostra Església.

les, "el difícil problema actual en el camí vers la unitat, provocat per la doble lectura que es fa de la línia sensible o insensible enfront els problemes de la societat, principalment els dels marginats."

L'esperança de realitzar aquesta unió és "a la base de les nostres Esglésies, parròquies, moviments d'apostolat i comunitats de base. Amb unes actuacions pràctiques comunes, un major servei als homes en nom de Jesús de Natzaret, comptant -evidentment!- amb la comprensió i l'ajut de la resta dels membres de les Esglésies, inclosos els bisbes o els presidents.

- Quina tasca realitza el Centre Ecumènic de Màlaga?

- L'Església ecumènica té un centre ecumènic que es va construir amb donatius, entre els quals destaca el del bisbe de Màlaga. Comptem amb una ràdio no professional i uns locals que estan al servei dels cristians, de manera que exercim junts el nostre servei i testimoni. Algun pastor comparteix oficialment el treball pastoral amb altres sacerdots, religiosos i religioses. Els pastors són invitats a

participar en les assemblees comarcals diocesanes de Màlaga.

- Els joves evangelistes, com viuen el fet de l'ecumenisme?

- Entre els joves cristians de Màlaga observo molt poc interès per l'ecumenisme i només tracten aquest tema quan realitzen una acció conjunta de compromís cristià, o quan se celebra un matrimoni mixt. De totes formes, el tema de l'ecumenisme entre els joves no pot examinar-se sense comptar amb la relació actual dels joves amb les pròpies Esglésies.

L'entrevista s'acaba parlant de la Comunitat de Taizé, la qual, segons el pastor Carles Morales, fa una tasca extraordinària amb els joves en despertar la seva fe i l'esperança.

Hem presentat dues visions sobre el tema de l'ecumenisme, un tema que continua obert, ja que el camí de la unitat és llarg. Amb tot creiem que es pot avançar no tan lentament.

NURIA ORIOL PALAREA

Antoni Floro

# 25 anys d'animació missionera a Zimbabwe

Antoni Floro ha arribat a Barcelona per fer l'animació missionera dels Seminaris de Catalunya. Ve de Zimbabwe després de vint-i-cinc anys de fer aquesta mateixa animació missionera a l'antiga Rhodesia. Representa el I.E.M.E. (Institut Espanyol de Missions Estrangeres). CATALUNYA CRISTIANA va parlar amb ell de la història d'aquest país, de l'Església africana, de la presència missionera i de molts altres temes, com els joves, la teologia de l'alliberament, la pregària o la inculturació.

Quan el 1965 arribà Antoni Floro a Rhodesia, aquest era un país en el qual el poble africà no tenia veu. La comunitat de cent cinquanta mil blancs manipulava els mitjans de comunicació. Només l'Església catòlica feia arribar a l'exterior la versió justa dels fets que s'esdevenien. Ho feia a través de la Jerarquia, amb les seves oportunes pastorals i, sobretot, a través de la Comissió Justícia i Pau que era gairebé la portaveu oficial de la mateixa Jerarquia.

Mentre la majoria dels països africans ja havien aconseguit la plena independència abans del 1965, a Rhodesia la comunitat blanca s'aferrà al poder tot declarant la seva independència unilateral d'Anglaterra. El 1972 esclatà una guerra civil, que s'allargà fins el 1980. Hi varen morir vint-i-cinc missioners, uns altres foren torturats, empresonats i expulsats. Les carreteres minades i una situació de guerra en què tot és possible, va fer que els missioners prenguessin l'opció de romandre junts amb el poble, enmig de la passió que estava sofrint.

Quan el 1980 es declarà la pau i la independència completa, "per a nosaltres va ser un somni. Sempre havíem mantingut l'esperança. Des d'aleshores, aquesta dècada ha estat per a nosaltres i vist als ulls de la fe, una Pasqua després de la Passió". Des d'aleshores comença a néixer un poble unit. El Govern es preocupa per la reconstrucció nacional, la democratització en tots els sentits de la vida del poble africà a Zimbabwe, i reconeix el paper just durant la guerra civil que desenvolupà l'Església.

## El paper de l'Església

Amb "projectes de desenvolupament, promoció social, promoció de la dona, centres d'atenció de tota mena, cooperatives pels pagesos i ramaders i projectes d'aigües per fer front a la sequera", l'Església ha col·laborat amb el Govern en la reconstrucció nacional, amb unes relacions en general bones i amb un treball independent.

Actualment, l'Església de l'Àfrica subsahariana, veu en el creixement del nombre de cristians que s'han convertit de les religions animistes al catolicisme, ha estat extraordinari als països d'aquesta àrea. Les jerarquies ja són, la seva majoria, autòctones, la majoria de les diòcesis ja tenen preveres també nadius, i, malgrat el setanta per cent de la població fidel encara a les regions animistes, hom està molt disposat a con-

vertir-se al cristianisme.

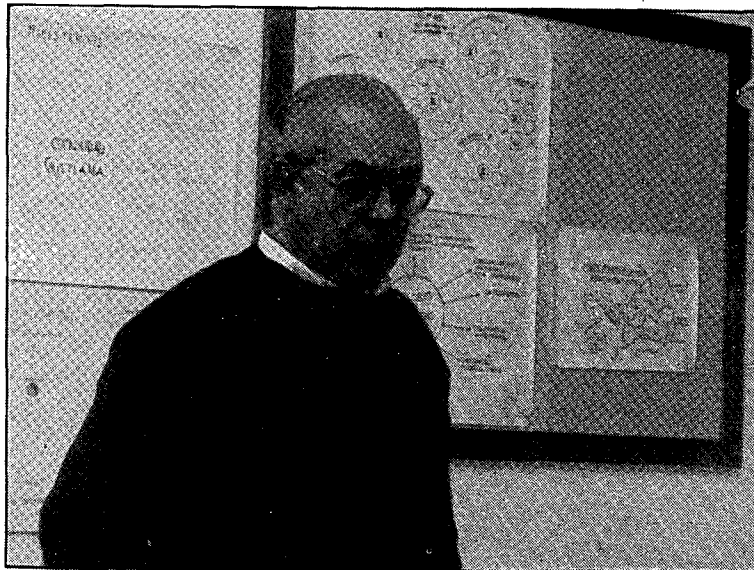
"La presència de l'Església és, doncs, encara necessària per tal de donar l'oportunitat a tots que coneixin l'Evangelí". A Zimbabwe, els nostres grups de catecumenats creixent per arreu i estem, crec, en un moment de gràcia, sobretot pel compromís cristià que fan per tal de ser ells mateixos membres actius, missioners, animadors de les seves comunitats en els diferents serveis en què són necessaris i per ser ells els artífexs de l'animació de les comunitats".

## La pregària missionera

"Per a ells, la pregària té un gran sentit d'amor amb la lectura de la Paraula de Déu". És després de les collites, quan els camperols aconsegueixen reunir uns estalvis, es compren una Bíblia traduïda al seu idioma. La seva pregària, doncs, es manifesta en la lectura de la Bíblia i en la pregària compartida (revisió de vida), que es clou amb unes pregàries. Això hofan en grups a les comunitats.

Quant a la litúrgia, com ara, les eucaristies, per a ells no compta el temps, sinó les lectures, els testimonis, els mateixos cants, com si tot fos un cant per compartir i participar activament", a la festa del Poble de Déu.

"Per a ells, la pregària té sobretot un sentit comunitari, més que els sentits in-



Ara farà l'animació missionera als Seminaris de Catalunya

dividual i comunitari alhora d'Occident".

## La inculturació i la solidaritat

"Tots els africans estan prenent amb molt d'interès aquest aspecte de la vida. També nosaltres els missioners estem convençuts de la seva necessitat perquè, tot i que veiem que és un camí i un repte difícil i a llarg termini, el més important són les actituds mentals i del cor que es tenen, per tal que aquest procés es posi en marxa".

Quan els missioners varen arribar als seus països de missió, hi portaven la seva fe, però també el pes de la cultura occidental. Els nadius ho hagueren d'acceptar tot, i avui "veiem que ells han de viure la seva fe enmig de la seva cultura i els seus costums".

"Aquesta inculturació ha de venir, crec, més dels mateixos pobles que no pas de teòlegs de biblioteca. Ha de venir de la mà de la vida d'aquestes comunitats".

Quant a la solidaritat i el diàleg Nord-Sud, Antoni Floro

afirmà que "mentre cau el mur de Berlín, el mur de la injustícia entre els pobles cada dia s'enforteix més". Per això, va afegir que cal un canvi de mentalitat, un nou ordre econòmic i social, compartint i dialogant, "per tal que aquests països puguin aixecar-se i caminar amb nosaltres".

## Els joves d'Àfrica als joves d'Occident

"Jo veig la joventut d'Occident molt despistada, sense utopies, sense objectius, vivint al dia, sense preocupacions serioses pel futur, i portada per aquesta societat consumista i hedonista que només viu el present.

En canvi, veig la joventut africana, desitjant educar-se, fent uns esforços increïbles per forjar-se un futur amb il·lusió i esperança. Amb uns criteris ètics, morals, religiosos, que els serveixen per acompanyar aquesta esperança en una societat millor. Hi ha també un compromís per aquesta nova societat.

També els joves cristians d'Occident els veig compromesos per ser testimonis d'aquest món nou i d'aquesta societat nova.

Jo diria als joves d'aquí, que aixequin els ulls vers el futur i endavant; que es basteixin unes utopies, uns objectius per crear una societat més creient, davant d'un Tercer Món que s'aixeca amb força, desitjosa de contribuir a crear un món diferent al d'ara".

## La teologia de l'alliberament i els missioners

La teologia de l'alliberament a Sud-amèrica és diferent de la teologia de l'alliberament africana. Aquesta última té tres classes. La més important és la teologia de la inculturació, perquè és la més propera al poble. La segona, és la teologia negra, nascuda a Sud-àfrica amb motiu de l'Apartheid; és una teologia contextual. I la tercera, la teologia de l'alliberament es va obrint camí. "La situació d'aquests països ha estat diferent dels llatino-americans. Els primers són països pobres, però la riquesa està repartida".

Només amb motiu de les celebracions dels vint-i-cinc i trenta anys de les independències africanes, han sorgit una mena de nous rics amb els quals "és necessari treballar per una vertadera justícia i els drets dels pobles".

En tots aquests anys, els missioners han tractat d'estar al costat del poble compartint les penes i alegries, la discriminació racial, l'opressió i la guerra. "Hem sofert amb el poble i molts companys (25 missioners) han hagut de donar la pròpia vida. Jo mateix vaig estar davant d'un escamot d'afusellament a punt de ser afusellat davant dels alumnes del col·legi en el qual ensenyava. El Senyor en cridà alguns, però sempre ha estat amb nosaltres donant-nos la seva Gràcia salvadora.

Potser algun dia hi hagi també els màrtirs de Zimbabwe. Nosaltres mirem el futur amb esperança. La situació que viu l'Església a Zimbabwe amb la manca de vocacions, s'ha de veure des d'aquí amb sentit de solidaritat, de compartir la fe entre les esglésies cristianes. Hem d'aprendre a ser generosos des de la nostra pobresa. Així farem que l'Església catòlica sigui més evangèlica, més viva, més genuïna, i que ens puguem enriquir tots amb l'aportació d'uns i altres. Ells tenen vocacions, però estan lluny encara de tenir un nombre mínim de preveres en els quals recolzar-se ells mateixos".

JOAN d'ARQUER i TERRASA

J. d'A. i T.

## Institut Espanyol de Missions Estrangeres

El I.E.M.E. (Institut Espanyol de Missions Estrangeres), depèn de la Congregació per a l'Evangelització dels Pobles. Fou fundada pel Sant Pare Benet XV ara fa setanta anys i per tal que el prevere diocesà també pogués anar de missions. Actualment hi ha una cinquantena de missions a l'Àfrica i una trentena a Zimbabwe. N'hi ha d'altres vinguts a través dels diferents Instituts i Congregacions Religioses.

Els ideals dels preveres esdevinguts missioners a través del I.E.M.E., són l'opció pels pobres, la inserció en l'Església i el Presbiteri local, col·laborant de manera transitòria i subsidiària en la promoció i desenvolupament dels pobles, i actuant sempre per la pau i la vida.

Viuen la fraternitat apostòlica en equips, en grups, tot i seguint incardinats a les seves diòcesis d'origen. Ells estan disposats a anar a on la Bona Nova no sigui encara coneguda, on no hi hagi comunitat cristiana, o on la comunitat cristiana sigui

insuficient per ella mateixa. Amèrica, Àsia i Àfrica, com ara Zimbabwe, agraeixen l'arribada de la solidaritat d'aquests preveres diocesans que han donat tota la seva vida al servei de les missions. Es preparen amb els estudis eclesialstics ordinaris dels Seminaris diocesans. Amplien la seva formació missionera en el Seminari Nacional de Missions amb convivències, cursets, un Curs de Preparació Missionera, una formació permanent i uns cursos de renovació i especialització a través dels grups de missió. El I.E.M.E. publica les revistes "Misiones extranjeras" i "ID..."

El I.E.M.E. i el Seminari Nacional de Missions són al carrer Ferrer del Río, 17, 28028 de Madrid. Telèfons (91) 245 23 42 i 256 84 27. El I.E.M.E. accepta també associats, que participin per un temps determinat de la missió i la vida del missioner.

# Vida Creixent

Moviment cristià de gent gran

**"El qui proveeix de llavor el sembrador i de pa per menjar, proveirà i multiplicarà la vostra llavor i farà CREIXER els fruits de la vostra almoïna".**

(2ª Cor. 9, 10-11)

## La pau i la unitat dels cristians

Coincidint amb la festivitat de la Mare de Déu, el dia 1 de gener de cada any, l'Església fa una proposta a tot el món exhortant a treballar esforçadament per la pau. Tot i semblar adreçada als qui més poden fer-hi per llurs responsabilitats i influències de poder, nosaltres no podem esquivar les pròpies responsabilitats. Exercint, com a ciutadans, el dret a escollir els nostres governants. I, com a integrants de comunitats més íntimes — la família, l'entorn, etc. — procurant que les relacions mútues siguin justes i pacífiques.

### És possible la pau?

Gràcies a Déu, sembla que s'hagin eliminat algunes amenaces que fins fa ben poc planaven sobre el món, dividit en dos blocs irreconciliables. No obstant encara hi ha qui dubta si això obeeix a una sincera voluntat de reparar injustícies, o si obeeix només a algunes necessitats o conveniències. A més, no es pot pas dir que en el món regni la pau

quan encara són ben patents algunes amenaces i lluites per interessos o rivalitats que ensagnen i destrueixen famílies i pobles d'arreu del planeta. Tot plegat fa creure que la Pau, més que no pas impossible sigui difícil d'aconseguir.

### Factors de pau

Reiteradament s'ha dit que la Pau ha de ser obra de la Justícia. Així, doncs, en tant que el poder s'utilitzi per dominar el més dèbil i que hom pretengui imposar ideologies i criteris per la força, no podrà pas pensar-se que les relacions entre persones i pobles siguin pacífiques i justes. Si més no, doncs, aquesta proposta de l'Església ens ha de dur a examinar si la nostra relació amb els altres, sobretot amb els més pròxims, és sempre prou justa i pacificadora.

### La unitat dels cristians

Dintre del mateix mes, als voltants de la festa de la Conversió de Sant Pau —25



Hem de procurar que la nostra relació amb els altres, sobretot amb els més pròxims, sigui justa i pacificadora.

de gener — l'Església fa una altra proposta, aquest cop adreçada en concret a tots els que ens declarem creients en Jesucrist, i en la qual se'ns demana que preguem per la Unitat, fent-nos ressò de la que el mateix Jesús adreçava

al Pare: —"Que tots siguin u..."

De fet, tots els que ens confessem cristians creiem que Déu ens ha parlat a través del seu Fill (Heb. 1,1). No obstant, és trist haver de reconèixer que els desacords entre nosaltres vénen de molt enllà del temps. Mentre que en el Concili de Trento (s. XVI) l'Església de Roma afirmava, entre d'altres, els valors de la Tradició apostòlica, els reformadors no acceptaven altres fonts de revelació que les estrictament contingudes en les Escriptures.

No és aquest, òbviament, un espai prou adequat ni prou competent per explicar la història de les nostres diferències i dissortades lluites que ens han enfrontat durant segles. Només ens val com a simple referència.

### Què podem fer nosaltres per la Unitat

En primer lloc, diríem, seguir l'exemple que ens han donat els nostres més immediats Pontífexs, Joan XXIII,

Pau VI i l'actual Joan Pau II. Tots, més o menys, hem escoltat i viscut les exhortacions i les Trobades ecumèniques que s'han celebrat entre els màxims representants de les diverses confessions religioses...

A més d'això, no entestar-nos a mantenir barreres ni adoptar actituds despectives, o excessivament zeloses. Al contrari hem d'afavorir tot allò que ajudi a retrobar-nos en la unitat de la fe; descobrir, ressaltar i estimar tot el que ens agermana, més que no pas allò que encara pogués allargar la dolorosa separació.

I, per últim, unir-nos a les pregàries que durant una setmana adreçarem uns i altres al Pare, en comunió amb l'oració de Jesús, perquè si pot ser avanci l'hora de la total unitat en la fe, a través dels gestos de Caritat en els quals sí que podem alegrar-nos d'haver avançat. Donem gràcies a Déu perquè, en això i en la pregària, ens mantenim en certa manera units.

FRANCESC LLOBERA  
Sabadell

## El càntic d'un capvespre esperançat...

La vida s'esgota i arriba a la fi... El servent l'ha cremada al servei del Senyor en qui ha cregut tot i no haver-lo vist mai...

Al final de la jornada, l'amo es fa present... El treball i l'espera no han estat inútils... Una nova alba s'anuncia, el sol eixirà de nou radiant per a tots els pobles...

La llum brillarà..., el camí restarà il·luminat... Benaurat el canelobre que exalci aquesta llum...!

Al capvespre cal agrair al Senyor la jornada fatigosa però plena...

Al capvespre hom demana reposar en pau amb un son reconfortant per tal de recobrar forces i reprendre de bell nou el jorn següent...

L'esperança ens acarona i el son serà més profund i reconfortant: Cal seguir il·luminant l'entorn amb la llum de l'amistat feta diàleg i servei —pregària i reflexió—. Cal que tothom arribi a la fi de la jornada lloant Déu... —apostolat—.

Al capvespre de la vida hi ha tantes coses a agrair...! Hom ha treballat pel Regne, per apropar-lo al món... Ara, el Regne és ja a l'abast: Hom pot marxar venturós vers ell... Una vida viscuda en pau dona pau quan se n'albira una altra de màxima plenitud...

Al capvespre de la vida hom desitja que la llavor sembrada grani i sigui recollida... Tenir-ne la certesa és font de pau...!

Una vida viscuda sense egoismes albira altres dons innumbrables... La llum no pot restar amagada... Només els qui no volen veure-la no podran seguir les petjades dels que han seguit amb esperança el camí fressat per Jesús...

Ara, Senyor, ja podeu deixar que, a la fi d'aquesta jornada, marxin en pau els qui s'han esforçat a ser servidors vostres i dels vostres servents...

El càntic de Simeó és la cloenda de tota la jornada..., l'eclosió d'una vida creixent...

LLUÍS ANTONI

## Hem participat al programa "Signes dels Temps"

No és la primera vegada que la televisió s'ocupa de la gent gran. Voldríem, tanmateix, remarcar dos aspectes de la nostra intervenció a la Televisió de Catalunya. És fonamental conèixer, per una banda, quines són i com són ateses les necessitats més apressants de les persones que viuen una ancianitat desvalguda i, per l'altra, quines són les esperances per a moltes persones grans que tenen encara una envejable vitalitat.

Ja se sap que no hi ha cap edat que, per si sola, pugui garantir una vida plenament saludable i feliç, i que el desgast dels anys fa això més difícil. Hem de felicitar-nos dels avenços que es fan per a allargar les facultats físiques i psíquiques de les persones que arriben a velles. Sense, però, haver de recórrer als

estratagemes que algunes d'elles fan per a aparentar una jovialitat que, si no es va prou en compte, poden resultar una lamentable caricatura.

Per això convé que, al costat dels aspectes que, per ser naturals, són més exposats al desgast, les persones grans puguin comptar a més amb una font d'energies espirituals que, en definitiva, són les que ens animen i ens fan possible l'existència com a éssers humans.

Aquest és el missatge esperançat que "Vida Creixent" adreça a totes les persones en l'edat de la jubilació, animant-les a ser mestresses del seu propi destí: Un destí que òbviament està cridat a volar més amunt del que les soles forces físiques no permeten.

## CANDELERÀ'91

(Festivitat de la Presentació de Jesús al Temple)

III DIADA ANYAL DE LA GENT GRAN

i I TROBADA AMB L'ARQUEBISBE, MONS. RICARD M. CARLES

• DISSABTE, DIA 2 DE FEBRER

• A LES 5 DE LA TARDA

• A LA PARRÒQUIA DE SANT JOSEP ORIOL (c/ Diputació, entre Villaroel i Urgell).

Mitjans de locomoció: METRO, Línia I —est. Urgell— BUS, 20, 56, 43, 544.

Trobar-nos i compartir amb germanor, ens pot ajudar a conèixer en maduresa humana i cristiana.

CELEBREM JUNTS LA FESTA DE LA LLUM!

MODA



Els premis Òscar de la Pell, que correspongueren a Neus Ruíz, M. Angeles Guerrero i Sandra Gutiérrez, com a primer, segon i tercer premi respectivament.

# Òscar de la pell, per a joves valors

De magnífica pot qualificar-se la vetllada que tingué lloc a l'hotel Hilton de Barcelona, amb motiu del lliurament dels Òscar de la Moda en Pell per a joves valors, certamen que es ve celebrant durant alguns anys i que està organitzat per l'Agrupació Catalana Empresarial de confeccionistes d'Ant, Napa i Double Face, sota el patrocini del Departament d'Indústria i Energia de la Generalitat de Catalunya, Fira de Barcelona i l'empresa d'Adobats i Acabats del Vallès S.A.

Es presentaren 1.311 dissenys procedents d'arreu d'Espanya, que un competent jurat va anant seleccionant per eliminació, atorgant-se els tres premis de l'Òscar de la Pell 1990 a Neus Ruíz, guanyadora del primer premi dotat amb 500.000 pessetes i que li fou lliurat pel conseller d'Indústria, sr. Antoni Subirà

El segon premi fou concedit a M. Angeles Guerrero i li lliurà el president de l'Agru-

pació Sr. Josep Deulofeu i el tercer i darrer premi va recaure en Sandra Gutiérrez; el guardó li va ser lliurat pel Sr. Josep M. Olivé, Director General d'acabats del Vallès, S.A.

Després de l'acte de lliurament dels premis, el conseller Subirà, parlà breument de la lloable tasca que l'Agrupació Catalana Empresarial de Confeccionistes està duent a terme a través d'aquests premis Òscar de la Pell i que any rera any ofereix l'oportunitat de triomfar a tots aquells joves valors amb capacitat de crear moda per a una de les professions més importants del món i que el nostre país pot considerar com un dels primers quant a qualitat i competitivitat.

Referint-se a tots els joves participants a l'Òscar d'aquest any, el Sr. Subirà digué: "Sou un grup de joves que esteu disposades a treballar i a lluitar en una línia correcta com és la qualitat i el dissany i que, com s'ha pogut comprovar per la

gran quantitat de treballs rebuts, desitgeu iniciar-vos en una important professió en la qual heu d'aportar per damunt de tot, un treball ben fet".

Com cada any, aquest acte dels Premis Òscar de la Pell, es va veure concorregudíssim, comptant-se amb l'assistència de nombroses personalitats relacionades amb el món de la Moda en Pell, la política i la cultura catalanes ja que ara per ara, els Premis Òscar de la Pell desperten una profunda atenció pel que aporten d'ajut a tots aquells joves que, d'alguna manera, se senten atrets per la moda, per la pell i pel dissenys.

Els són, en definitiva, els grans creadors d'un futur immediat, gràcies a aquest concurs i a l'Agrupació Catalana Empresarial de Confeccionistes, que pensa i creu en el futur d'aquesta joventut que s'inicia en una de les professions més importants: la Pell.

MARIA JOSE EJARQUE

LLIBRES

## 50 màrtirs gabrielistes



Presenta aquesta obra el Gmà. José Paniego Rivero, Superior Provincial dels Germans de Sant Gabriel a Espanya.

A la portada, el Gmà. Jesús de la Cruz, plasma la silueta de CAN VALLS, que sorgeix per damunt d'un camp de roselles, símbol de la sang dels 49 germans i del capellà, martiritzats per les hordes marxistes.

En aquest llibre de 436 pàgines, el seu autor explica "el silenci" que, durant 3 anys, va imposar l'acció revolucionària a l'acció educativa dels gabrielistes en el seu seminari, relata el captiveri i posterior assassinat dels 50 màrtirs, la trista situació en què van quedar els

seminaristes: reeducació en el sistema marxista, condicions de treball i alimentació molt lamentables, etc.

Propera aparició, venda en llibreries religioses de Barcelona, Girona, en els col·legis gabrielistes i en els pobles en els quals aquests religiosos van exercir la seva acció docent: Castelló d'Empúries, Banyoles, Arenys de Mar, Sant Sadurn d'Anoia i Valls.

JULIAN ARRIBAS. Silencio en Can Valls. Ed. Azpe.

## Història del poble de Llerona

Aquest llibre, escrit amb amor i amb competència per un rector del bisbat de Barcelona, natural del Montseny, és la senzilla història del poblet de Llerona, emmarcada en el context de la història del nostre país.

L'autor ha pogut recollir molts documents dispersos per les cases de pagès, que estaven en perill de desaparèixer, i els ha donat nova vida, en un noble intent de desvetllar la memòria col·lectiva dels pobles petits que, com Llerona, tenen un gloriós passat i un futur poc afalagador.

JOAN J. VALLICROSA. Santa Maria de Llerona. Un poble amb arrels. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

## GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 500 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

"En les meves oracions demano al Senyor els mantingui en la tasca tan formosa que realitzen al servei de l'Evangeli arreu del món." Fra Juan José Aristi . BOLÍVIA

### MISSIONERS QUE ESPEREN PADRÍ;

PEUPLES DU MONDE  
8. RUE FRANÇOIS VILLON  
75015 PARIS  
FRANCIA..... 8.960 Ptes.  
FRANCESC TRILLA  
78975 COSTA MARQUES  
RONDONIA  
BRASIL..... 13.120 Pres.  
MIQUEL EMILI POU  
SARMIENTO 257  
CORDOBA - LABOULAYE  
ARGENTINA..... 13.120 Ptes.  
BUYANGÓ CATHOLIC MISSIONS  
P.O. BOX 753  
MARAGOLI  
KENYA (EAST AFRICA)..... 13.120 Ptes.

### BUTLLETA DE SUBCRIPCIÓ

Nom i cognoms.....  
Direcció..... Tel.....  
Població..... D.P..... Província.....  
subscrit a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner..... (nom i cognoms)  
L'import el faré efectiu mitjançant:  
taló que adjunto..... gr postal.....  
domiciliació segons l'adjunta autorització:  
Domiciliació: Banc / Caixa.....  
Sucursal n°.....  
N° compte corrent.....  
Població..... Província.....  
Prego al Banc / Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament:  
Població..... Data.....  
Signatura.....

"CATALUNYA CRISTIANA", c/. València, 244, 20n. 08007 Barcelona - Tel.: 215 27 39

Joan J. Vallicrosa i Maynou  
SANTA MARIA  
DE LLERONA  
UN POBLE AMB ARRELS



PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

## LA SARDANA I LA DANSA

## Homenatge a Francina Boris

Aquest diumenge, dia 27 de gener, a la població de Sils, l'Agrupació Sardanista local ofereix un homenatge a la locutora Francina Boris, amb motiu dels seus cinquanta anys de ràdio. Els sardanistes han tingut múltiples oportunitats d'escoltar-la al llarg del seu programa "Nostra Dansa", emès per Ràdio Girona, del qual s'han fet més de 2.500 emissions. Entre les moltes activitats cal remarcar també la campanya La Sardana a l'Escola, que originà les Trobades Sardanistes Infantils de les Comarques Gironines, amb més de 30 convocatòries cada temporada. L'homenatge s'ofereix en un concert a càrrec de la cobla Ciutat de Girona, que estrena la sardana "Francina, dolça veu de la sardana", de Lluís Duran i Massaguer.

**HOMENATGE A MANUEL SADERRA I PUIGFERRER.** En la mateixa tarda del dia 27 de gener, a Barcelona, es fa un homenatge a aquest popular compositor, la trajectòria musical del qual ha aportat a la sardana un ampli bagatge de sardanes, i una popularitat que ha guanyat amb la seva música i la seva innegable bonhomia. L'homenatge es fa en un concert al Club Helena, de Gràcia, ofert per Amics dels Concerts de l'A.C.F.B., amb la

participació de les cobles Mediterrània i Juvenil de Bellpuig. En la segona part s'interpretarà l'obra "Quatre moviments en forma de simfonia", de Josep M. Bernat. En el curs del concert s'interpretaran també cinc sardanes de Manuel Saderra i Puigferrer.

**X TROBADA D'ESBARTS INFANTILS A MONTBAU.** Prevista pel dia 9 de juny, la Comissió organitzadora obre el temps d'inscripció per participar-hi, que es tanca el dia 20 d'aquest mes. Hi ha unes normes a tenir en compte que s'han repartit als esbarts, però poden demanar més detalls o informació als telèfons de l'Entitat, 427 82 94, o al Sr. Eduard Castell, tel. 428 16 53.

**CAMPANYA "EL PAÍS A L'ESCOLA".** Promoguda per la Secretaria Permanent del Congrés de Cultura Catalana demana monitors per les classes que celebrin d'ensenyament de la sardana a més de 400 escoles del país. Aquests monitors seran remunerats pels seus serveis. Poden inscriure's o demanar més informació a l'Acció Escolar del Congrés de Cultura Catalana, a la Rambla de Catalunya, 15, pral., 08007 Barcelona. Tels. (93) 302 14 61 - 318 54 24.

JOSEP VENTURA

## COSTUMS I TRADICIONS

## La Candelera a pagès

ESTEVE BUSQUETS i MOLAS

Quan encara per la Candelera era festa, s'observaven costums pintorescos, sobretot a pagès. És a dir, a les parròquies rurals. Dos o tres dies abans de la festa les dones ja preparaven les candeles de diferents colors, per anar a beneir-les a la missa major o a la primera, segons els casos. A més a més de les que repartia el rector, la gent volia que fossin beneïdes les seves, aquelles que feien amb els ceruts o sigui les bresques de les quals n'havien extret la mel. Això, en els indrets on tenien arnes. Les candeles fetes de cera d'abelles eren més groguenques i notan ben fetes.

Com a espectacle, el dia de la Candelera a les parròquies rurals, era deliciós. Abans de la Missa, el rector feia la benedicció i els homes anaven a recollir-les amb ordre, sense empentes, però fillets de Déu! quan arribava el torn de les dones, allò semblava uns grans magatzems el primer dia de rebaixes.

Hom havia sentit a dir, d'un rector bonatxàs i senzill de mena, que una vegada, davant l'aldarull promogut per "l'embonyec" de les dones que volien arribar primer, va llençar les candeles escampant-les pel temple ensems que deia:

—Cabres a la brisca!

La locució era emprada a la comarca del Ripollès on succeï el fet, quan donaven rama al corral i les cabres que arribaven primer s'enduien la millor brosta.

Així, doncs, el bon home les va comparar

amb les cabres, però les seves feligreses no es donaren per al·ludides i es tiraren damunt les candeles com els infants damunt els confits que "llançaven a bateig".

I què en feien o en fan de les candeles beneïdes? Uns deien que servien per fer fugir les bruixes. Les noies més platxerioses asseguraven que allunyaven els bruixots, donant intenció a la frase si el qui feia la pregunta era algun xicot. Enceses en dies de mal temps, sobretot a l'estiu, allunyen les tamborinades i en els casos de malures, foragiten els mals esperits, especialment quan el perill és de mort.

Les noies se les amagaven dessota del davantal i quan els nois preguntaven quin era el seu color, si no eren "sants de la seva devoció", responien que "verd espera", "verd que és color d'esperança d'ase", o bé "color de passatempis".

Tot plegat feia que el dia de la Candelera a pagès tingués un encís especial. Com que era festa molt assenyalada, la gent anava endiumenjada cap al temple i fins procuraven que els infants vestissin millor que un diumenge qualsevol. Ah, i fins a la taula s'hi coneixia perquè l'amo, per celebrar-ho, treia el vi bo de la bóta del racó.

De totes maneres sempre hi havia algú que no mirava tan prim i sortia a treballar. Sobretot els homes. En aquests casos es deia que era la "primera festa de ganyó", és a dir, que "els uns la fan i els altres no".

## RACÓ DEL LLENGUATGE

## La lluna

ALBERT PERA

L'amiga i inspiradora dels poetes, la companya inseparable del patètic i desencisat Pierrot, la pàl·lida i inconstant lluna. Tan llunyana i misteriosa fins que, en els nostres dies, va ser conquerida, trepitjada i expoliada —algunes roques i pols— en una gesta increïble pels humans Armstrong i Aldrin.

Els antics ja ho deien: "luna mendax". La lluna és una mentidera, perquè ens vol enganxar amb la seva aparença. Quan la veiem en forma de lletra C no està creixent, com sembla que ens indiqui, sinó minvant. Quan pren la forma de la D no està decreixent ni disminuint, sinó creixent.

A causa de les fases amb què se'ns mostra també té fama de voluble i inconstant. La lluna creix fins a fer el ple, una expressió ben nostra que alternem amb la de lluna plena. Aquesta és la lluna en quart creixent que dona nom a la popular peça de pastisseria que anomenem "croissant", perquè no té nom català, ni castellà. Ens va entrar per França, com tantes coses

bones, i amb aquest nom s'ha popularitzat.

La fase minvant la descrivim amb aquest verb, que és ben català, i, que molts arraconen en utilitzar el barbarisme menjar. La minva comença immediatament després del ple i acaba amb l'extinció total de la vista del satèl·lit. En aquest moment s'anomena lluna nova.

El fet quotidià observable de les fases lunars ha contribuït qui sap-lo a consolidar la fama d'inconstant de la lluna. "—No juris per la lluna, la inconstant que cada mes canvia en la seva òrbita, que el teu amor no fos tan variable!", demana Julieta a Romeo en el moment dels juraments d'amor.

Les mutacions de l'humor també són atribuïbles a la lluna i al seu tarannà mudable: No li ho diguis ara, espera que estigui de més bona lluna. Segons quina lluna tingui, t'ajudarà o t'engegarà.

Els derivats de lluna, llunació,

llunàtic, llunari (calendari de llunes), llunària (planta ornamental), entren amb la lletra ll tots ells, llevat d'un: lunar. Un paisatge lunar.

La lluna és present en moltes expressions populars. Demanar la lluna és demanar impossibles. Fer veure la lluna en un cove és enganyar o abusar de la credulitat d'altri. Llu nes són les clapes rodones de greix que suren en un brou substancios. La lluna de mel és el període que hom suposa ple de delícies, en què els nuvis viuen el seu enamorament sense haver de pensar en altra obligació que la d'estimar-se. La mitja lluna, a més d'un tallant de cuina, és el símbol del món islàmic.

## PERLES ORTOGRÀFIQUES

Passant per la carretera cap a Barcelona, a Montgat veig un carrer retolat així: Calle de Riera de Font. No sé si vol dir carrer de la Riera de la Font, o de la Riera d'en Font, o d'en Riera de Font, o d'en Riera de la Font. Quan el retolin en català, que ja seria hora, sortirem de dubtes.

## CUINA

## Whip d'abercocs a l'Oporto

|                         |                      |
|-------------------------|----------------------|
| 150 gr. d'abercocs secs | pol                  |
| 150 gr. de sucre        | 1 clara d'ou         |
| 75 c.c. vi d'Oporto     | 15 ametlles torrades |
| Una mica de sucre en    | 200 gr. de nata      |

Poseu els albercocs en remull la nit anterior. Escorreu-los i poseu-los a coure coberts d'aigua, deixeu-los bullir uns 20 minuts, fins que siguin tous, escorreu-los i deixeu-los refredar una mica.

Poseu els albercocs bullits, el vi i el sucre a la batidora i feu-ne puré. Bateu la clara a punt de neu forta, afegiu una cullerada de sucre en pols, incorporeu-la al puré preparat. Poseu aquesta barreja a la plata de servir. Tireu-hi dues cullerades de sucre en pols a la nata, poseu-la a la mànegua i broqueta arrissada grossa i formeu una corona al voltant del Whip. En el moment de servir-ho tireu al centre les ametlles filetejades. (Abans de posar-hi les ametlles poseu-los una estona a la nevera).

MARIA GLORIA MUNTAÑOLA



## NIT DE GETSEMANI

## Sagrat Cor de Jesús

tu m'esperes...

¿No vindré a acompanyar-te?

Sacerdots homes i joves

dia 31 de gener de 21.30 a 24 h.

Parròquia Vergé de la Pau

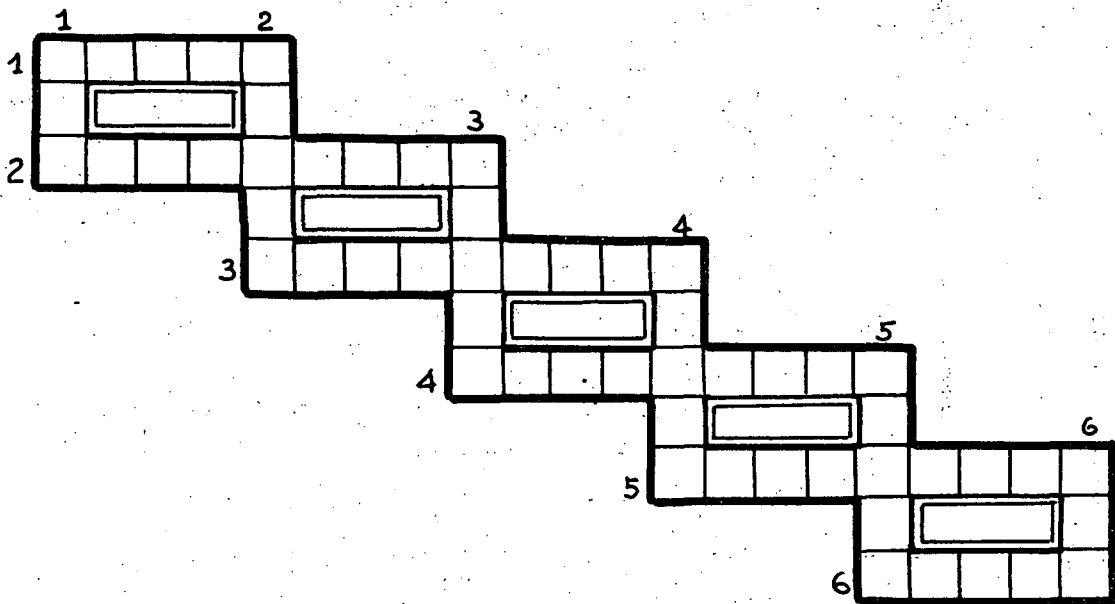
Pl. Ferran Casablanas, 4

## ENCREUATS

per ROSA COLLELL

### L'ESCALA

Horitzontals i verticals, amb la corresponent definició i cada cruïlla coincidint amb la mateixa lletra: horitzontal i vertical.



#### HORITZONTALS:

- Pràctica d'una professió.-
- Que s'ha alliberat de la pàtria potestat.-
- Dosi excessiva.-
- Abandonar algú la fe que professa.-
- Acció i efecte de redimir.-
- (Pl.) Norma que regula l'execució d'una acció sacral.-

#### VERTICALS:

- Que expressa prioritat en el temps.-
- Proposició incident.-
- Cessació temporal d'hostilitats entre enemics que estan en guerra.-
- Prefix que significa "entre", "mútualement".-
- Proveir d'armes.-
- Organització Mundial de la Salut.-

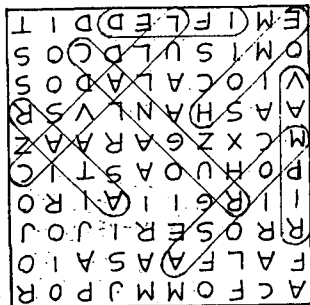
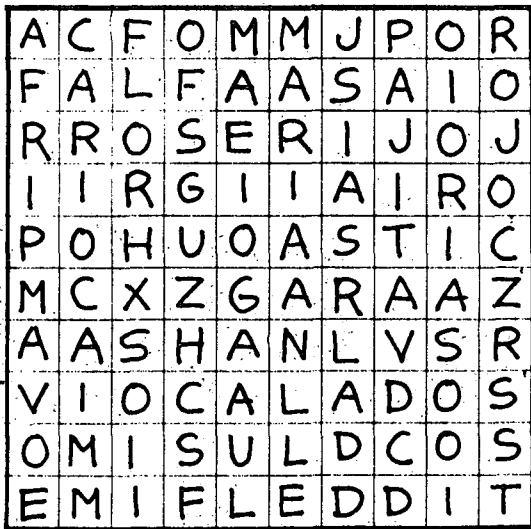
#### Solució

**SOLUCIÓ:**  
1- Praxi.-  
2- Emani-pat.-  
3- Sobredosi.-  
4- Apostasia.-  
5- Redempció.-  
6- Ritus.-

## SOPA DE LLETRES

per MONTSERRAT ALBERT

### DE PETITS TOTS 7 NECESSITEN DE LA MARE



#### Solució

Cangur, delí, vampir, cavall, rata, home, morsa.

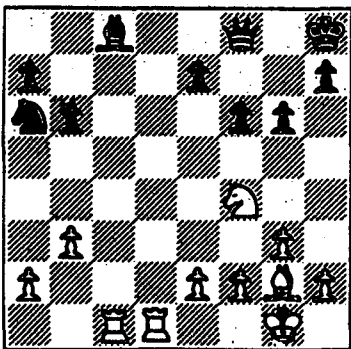
## ESCACS

per JAUME MORA

### DIAGRAMA 361

Blanques juguen i guanyen

Us agradaria crear una xarxa de mat? Les dues torres valdran més que la dama.



#### Solució al diagrama 360

1... Te5xc5, 2 Dc3xc5 Da2-d2, 3 Tc1-c3 Dd2-el mat.  
Si 3 Rg1-f2 Ae-c4+

## LA TRAVESSA

|                                 |   |
|---------------------------------|---|
| R. ZARAGOZA-CADIZ.....          | 1 |
| R. MALLORCA-R. SOCIEDAD.....    | 1 |
| SEVILLA-LOGROÑES.....           | 1 |
| CASTELLON-R. OVIEDO.....        | 1 |
| BARCELONA-R. MADRID.....        | 1 |
| AT. MADRIDR. C. D. ESPAÑOL..... | 1 |
| SP. GIJON-VALENCIA.....         | X |
| AT. OSASUNA-R. BETIS.....       | 2 |
| ATH. BILBAO-R. VALLADOLID.....  | 1 |
| TENERIFE-R. BURGOS.....         | 1 |
| ELCHE-BILBAO ATH.....           | 1 |
| R. MURCIA-D. CORUÑA.....        | 1 |
| SALAMANCA-ALBACETE.....         | 2 |
| EIBAR-MALAGA.....               | 1 |
| Pleno al 15                     |   |
| R. VALLECANO-LAS PALMAS.....    | 1 |

## RESULTATS

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| ZARAGOZA-CADIZ.....       | 3-0 |
| MALLORCA-R. SOCIEDAD..... | 2-1 |
| SEVILLA-LOGROÑES.....     | 1-0 |
| CASTELLON-OVIEDO.....     | 1-0 |
| BARCELONA-R. MADRID.....  | 2-1 |
| AT. MADRID-ESPAÑOL.....   | 4-0 |
| SP. GIJON-VALENCIA.....   | 1-1 |
| OSASUNA-BETIS.....        | 3-0 |
| ATHLETIC-VALLADOLID.....  | 0-1 |
| TENERIFE-BURGOS.....      | 1-0 |

## FILATÈLIA

per ENRIC GRAUPERA



### SANT BERNABÉ, apòstol

Fou company de sant Pau. Nasqué a Xipre. Segons la tradició Bernabé i sant Pau es conegueren a l'escola de Gamaliel; i fou testimoni ocular d'alguns fets de la vida de Jesús. Predicà a Xipre, Pamfília, Lístria, Antioquia, etc. Segons la tradició morí apedregat i cremat. La seva tombafou descoberta prop de Salamina, el 488, en temps de l'emperador Zenó. La seva festa se celebra l'11 de juny.

## JEROGLÍFIC

per NÚRIA ALBERT

PER QUÈ NO PUC ANAR-HI?

Ets massa

Solució al 591

DES ES PERA T  
DESESPERAT

## CLASSIFICACIONS

|     |                 |    |     |    |       |
|-----|-----------------|----|-----|----|-------|
| 1.  | F.C. BARCELONA  | PJ | PTS | 19 | 31+11 |
| 2.  | AT. MADRID      | PJ | PTS | 19 | 27+7  |
| 3.  | AT. OSASUNA     | PJ | PTS | 18 | 25+5  |
| 4.  | SEVILLA C.F.    | PJ | PTS | 19 | 23+3  |
| 5.  | R. MADRID       | PJ | PTS | 19 | 21+3  |
| 6.  | C.D. LOGROÑES   | PJ | PTS | 18 | 20+4  |
| 7.  | VALENCIA C.F.   | PJ | PTS | 18 | 19+1  |
| 8.  | R. OVIEDO       | PJ | PTS | 19 | 19+3  |
| 9.  | R. VALLADOLID   | PJ | PTS | 19 | 18    |
| 10. | R. ZARAGOZA     | PJ | PTS | 18 | 18    |
| 11. | S.P. GIJON      | PJ | PTS | 19 | 18-2  |
| 12. | C.D. CASTELLON  | PJ | PTS | 19 | 18-2  |
| 13. | ATL. C. BILBAO  | PJ | PTS | 19 | 18-2  |
| 14. | R. BURGOS       | PJ | PTS | 19 | 17-3  |
| 15. | R.C.D. MALLORCA | PJ | PTS | 19 | 17-3  |
| 16. | R.C.D. ESPAÑOL  | PJ | PTS | 19 | 15-3  |
| 17. | REAL SOCIEDAD   | PJ | PTS | 19 | 15-3  |
| 18. | C.D. TENERIFE   | PJ | PTS | 19 | 15-5  |
| 19. | R. BETIS        | PJ | PTS | 19 | 12-6  |
| 20. | CADIZ C.F.      | PJ | PTS | 19 | 10-8  |

# LA MALA VELLA DE CALDES



-CONTINUARÀ-

# L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE 'CATALUNYA CRISTIANA'

Nº. 546

## Històries d'Eixerits

### A tots els eixerits i eixerides del món

Els nens i nenes, els nois i noies del tot el món estem tristos. Una guerra terrible ha esclatat a l'Orient Mitjà. Milers i milers de persones moriran, patiran, ploraran. ¿Que no tenim tots el desig de viure en pau i ser feliços? ¿Per què no sabem, com ens diu Jesús, estimar-nos, perdonar-nos i treballar tant com puguem perquè en el món hi hagi pau i germanor entre tots els homes i tots els pobles?

Em sembla que hi ha persones molt tossudes i que tenen el cor molt dur i altres que només miren per elles sense pensar que altres pateixen, ploren, moren. Ondra noll, sembla estrany, oi?

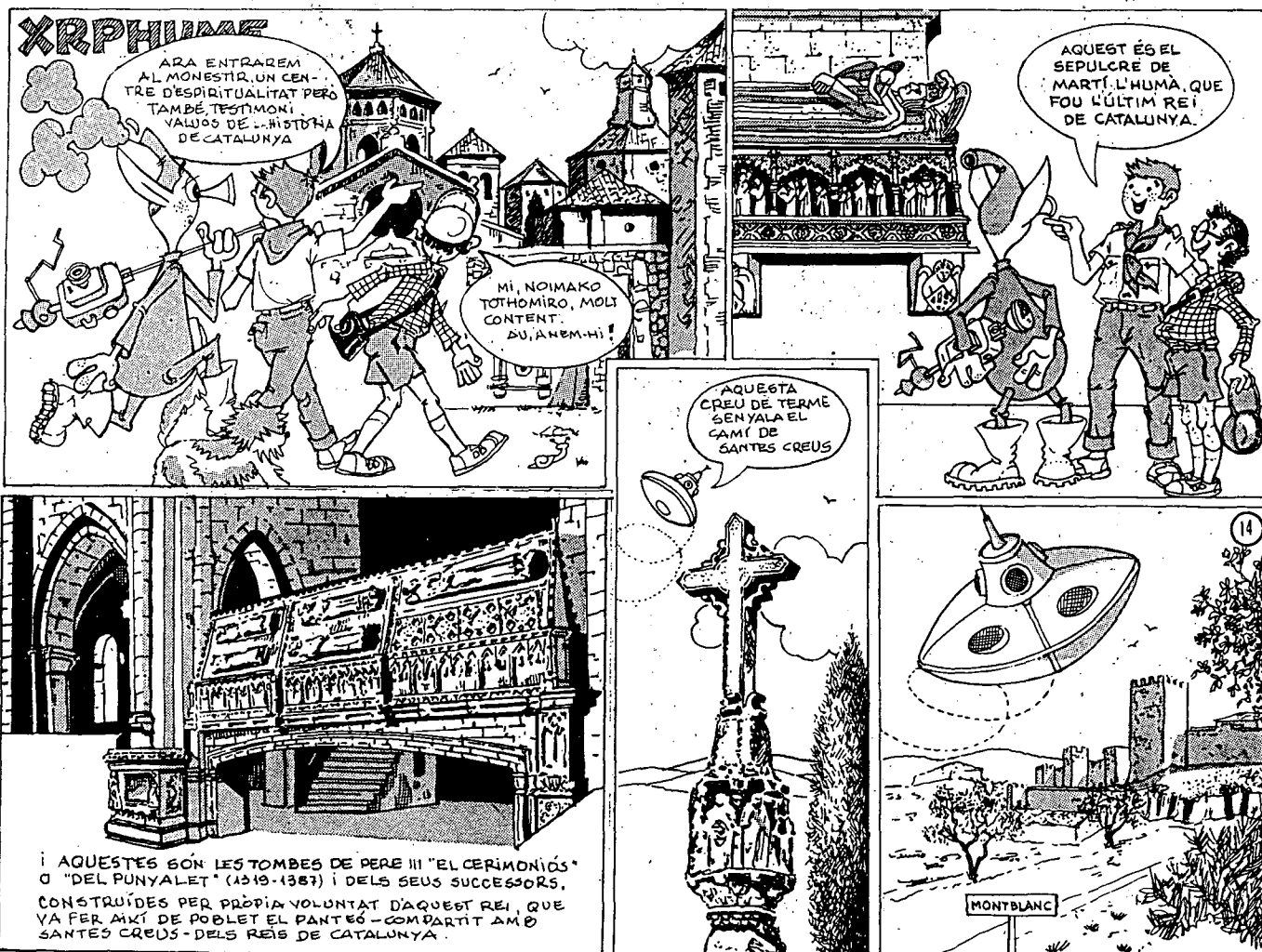
Jesús, com aquell dia va fer-ho sobre Jerusalem, també ara deu plorar sobre el món que no accepta el seu missatge d'amor, de pau i germanor. Jo, avui, escoltant la ràdio i mirant la "tele", m'he posat molt trist. He demanat perdó als pares per totes les vegades que els he disgustat, he procurat ser més amic de tots els nois i noies de la classe, i quan m'he trobat sol a l'habitació per fer els deures, he resat. Sí, he parlat amb Jesús, i més que mai m'he sentit amic d'ell.

I m'he sentit també, amic molt amic, de tots els nens i les nenes, nois i noies de tot el món que patiran, ploraran i moriran. Voldria trobar-me al seu costat, agafar-los les mans, fer-los petons i dir-los que, per les ximpleries dels homes, no s'enfadin amb Nostre Senyor. Jesús és bo. No les vol pas les guerres. Si jo, que sóc un pobre vailet,estic al seu costat, més hi estarà Jesús. Ell sempre va estimar els nens i va dir que seran els primers, els més estimats, en la festa, que no acabarà mai més del seu Regne.

Jesús, amic nostre, fes que la guerra s'acabi de seguida, i dona amor i fortalesa als qui, sense cap culpa seva, només per la dolenteria dels homes, s'hi veuen embolicats. Els Eixerits i Eixerides de tot el món estem amb ells.

L'Eixerit





pel Mossèn

# Jesús ens parla

**Busquem l'evangeli del diumenge:** Evangeli segons sant Marc, capítol 1, versets del 14 al 20 (Mc 1:14-20).

**Reflexionem:** 1. Ser cristià és ser seguidor, deixeble de Jesús. Els evangelis d'aquests diumenges ens presenten com Jesús reuneix els seus primers deixebles. La proclamació de l'Evàngeli, de la Bona Notícia de la Salvació ha de ser universal en el temps i en l'espai: s'ha d'anunciar a tots els homes de tots els temps i a tots els pobles de la terra. Sense els Apòstols i l'Església de Jesús, això hauria estat impossible.

2. Allò més important que cal dir a tothom és: la necessitat de "convertir-se", és a dir, de tenir el cor net perquè pugui obrir-se a la fe: creure que la salvació universal de tota la Humanitat té lloc en la persona de Jesús. En ell, el Regne de Déu ha estat posat a l'abast de l'home.

3. El text evangèlic ens narra també com Jesús crida i quina és la resposta dels primers deixebles. "Immediatament", deixant-ho tot se n'anaren amb ell. Quan Jesús ens crida, cal saber respondre-li immediatament i amb generositat. Però això serà impossible si no l'estimem de debò.

El mossèn

## Acab, el petit beduí

Vet aquí que una vegada, en un país llunyà, qui sap on para, vivia un nen que es deia Acab. L'Acab tenia la pell molt fosca i el cabell negre, una veu riallera i els ulls brillants. Els ulls era l'únic que s'entreveia per una esclatxa de la roba que li envoltava la cara. L'Acab, com la resta del seu poble, anava tot embolcallat en robes. Les seves eren blaves, només els homes duen robes negres, i les dones i els nens es vesteixen de verd, blau o grana, sempre colors foscos que no cridin el sol. Al seu país en fa molt, de sol.

L'Acab viu al desert. En una tenda feta de pell de camell a l'oasi de Tammahné. L'Acab pertany a una tribu de beduïns. El pare es passa la major part de l'any anant amunt i avall en una caravana de camells, mentre ell i la mare l'esperen a l'oasi. Sovint ell acompanya el pare, isomnia amb el dia que sigui gran i travessi el desert en un camell, al costat de son pare.

Heus aquí que un dia, l'Acab i la seva gent van sentir un xiulet agut i llunyà seguit per un gransoroll, esfereïdor. Una gran explosió que va aixecar un núvol de foc i pols a l'horitzó.

—Què és allò, mare? —preguntà.

—És una bomba, fill meu —va dir-li la mare—, i en veuràs moltes més a partir d'ara, les bombes mai no vénen soles.

—Però què és una bomba?

—Les bombes són l'odi dels homes, l'enveja, la set de poder, la por, l'orgull. Els homes volen controlar la vida i la mort. La seva vida i la seva mort; i la dels altres. Les bombes són la mort. Les bombes són la guerra.

—Però, per què, mare? —la mare no l'iva saber dir el perquè de les guerres. La guerra no pot tenir un perquè.



ANNA

## TV3

## DIUMENGE, 27

- 09.15 Sardanes  
09.50 Programació infantil  
11.05 Les fabuloses tortugues Ninja  
11.30 Sputnik Vic  
12.00 Oh, no! (D)  
12.30 Gol a gol  
14.00 Gol a gol  
14.30 Telenotícies  
15.00 El Temps  
15.10 Programació infantil  
15.30 La pel·lícula del diumenge (D): «Lassie torna a casa»  
17.15 Les brigades del Tigre (D)  
18.15 L'illa de les papallones (D)  
18.45 Jim West (D)  
19.45 Gol a gol  
20.30 Telenotícies  
21.00 El temps  
21.10 Trenta minuts  
21.45 Dallas (D)  
22.30 Gol a gol  
00.05 Superbowl

**ESPÀIS FIXOS**  
**DE DILLUNS A DIVENDRES:**

- 09.30 Gradua's, ara pot!  
10.15 Universitat oberta (D)  
13.00 Gent del Barri (D)  
13.30 T'N Comarques  
14.30 Telenotícies  
15.00 El temps - Bona cuina  
20.30 Telenotícies  
21.00 El temps - Bona cuina  
24.00 Telenotícies  
00.20 Diners  
00.30 Tot l'esport

## DILLUNS, 28

- 10.45 Planeta  
11.45 Gol a gol  
13.55 A dalt i a baix (D)  
15.15 Veïns (D)  
15.45 Com a casa  
16.40 La bella i la bèstia  
17.30 Programació infantil  
18.55 Magnum (D)  
19.50 Diccipinta  
21.10 Betes i films  
21.40 Pantalla (D): «Mossegades perilloses»

## DIMARTS, 29

- 10.45 Basquetmanía  
11.45 Thalassa  
12.30 30 minuts  
14.00 A dalt i a baix (D)  
15.10 Veïns (D)  
15.40 Com a casa  
16.40 La bella i la bèstia (D)  
17.30 Programació infantil  
18.55 Magnum (D)  
19.50 Diccipinta  
21.10 Super 10  
21.15 Roseanne 2 (D)  
21.45 Això és massa  
22.50 Quan es fa fosc

## DIMECRES, 30

- 10.45 Senyals  
11.30 La reina de casa (D)  
12.00 Versió directa  
14.00 A dalt i a baix (D)  
15.10 Veïns (D)  
15.40 Com a casa  
16.40 La bella i la bèstia  
17.30 Programació infantil  
18.55 Magnum (D)  
19.50 Diccipinta  
21.05 Sorteig Lotto 6/49  
21.20 Cinema 3: «El moti del Caine»  
23.35 Informatiu cinema

## DIJOUS, 31

- 10.45 Tres catorze setze  
11.30 Cinema 3  
12.30 Natura  
14.00 A dalt i a baix (D)  
15.10 Veïns (D)  
15.40 Com a casa  
16.40 La bella i la bèstia  
17.30 Programació infantil  
18.55 Magnum (D)  
19.50 Diccipinta  
21.05 Super 10  
21.15 Tres pics i repicó  
22.55 Actual

## DIVENDRES, 1

- 10.45 Motor a fons  
11.45 Dallas  
12.00 Actual  
14.00 A dalt i a baix (D)  
15.10 Veïns (D)  
15.40 Com a casa  
16.40 La bella i la bèstia  
17.30 Programació infantil  
18.55 Magnum (D)  
19.50 Diccipinta

## 21.20 La vida en un xip

## DISSABTE, 2

- 09.15 Sardanes  
09.30 Pel·lícula de dibuixos animats  
11.00 Heman i els senyors de l'univers  
11.25 Sputnik Concert  
12.25 Tres pics i repicó  
13.55 Betes i films  
14.30 Telenotícies  
15.00 El Temps - Bona cuina  
15.15 Les fabuloses tortugues Ninja  
15.40 Tarda de fantasia: «Starman»  
17.30 Sereu campions  
17.45 Olíana Molls  
18.15 Buck Rogers (D)  
19.00 Cagney i Lacey (D)  
19.50 Futbol



- 22.00 Telenotícies  
22.30 El temps - Bona cuina  
22.50 La reina de la casa (D)  
23.20 Innocent o culpable? (D)  
23.45 Cinema de mitjanit (D): «L'infiltrat»

## CANAL33

## DIUMENGE - 27

- 14.00 Jazz & Co.  
15.00 60 minuts  
16.00 Esports Diumenge Tarda  
18.15 Bàsquet  
19.45 Sessió de vespre: «Alvin Porpra»  
21.30 Informatiu cinema  
22.00 Natura  
22.30 Gran estrena  
24.00 Informe mundial CNN

**ESPÀIS FIXOS**  
**DE DILLUNS A DIVENDRES:**

- 17.30 Gradua's, ara pot!  
18.15 Universitat oberta  
11.45 Victor  
20.00 Tot l'esport  
20.30 Sputnik Zap  
21.25 Mil paradises  
21.30 Les notícies amb Josep Curi  
22.00 Diners

## DILLUNS - 28

- 19.00 Basquetmanía  
20.55 Gent del barri  
22.10 Versió directa  
23.10 Segle XX

## DIMARTS - 29

- 19.00 Vida salvatge - El naturalista amateur  
20.55 Gent del barri  
22.10 Teatre: «Slàstic»  
23.35 Cadència

## DIMECRES - 30

- 19.00 Vida salvatge - El naturalista amateur  
20.55 Gent del barri  
22.10 60 minuts  
23.10 Sputnik Concert  
00.10 Planeta terra

## DIJOUS - 31

- 19.00 Cosmos  
20.55 Gent del barri  
22.10 Flà 33 - «Grand Prix»  
00.05 Més enllà del 2000

## DIVENDRES - 1

- 19.00 Futbol 92  
20.55 Gent del barri  
22.10 Canal 33 presenta  
23.10 Tres catorze setze  
23.55 Versió original: «True stories»

## DISSABTE - 2

## 13.15 SIGNES DELS TEMPS

- 14.00 Cadència  
15.00 Vibria  
15.15 Senyals  
16.00 Esports dissabte tarda  
18.00 Futbol  
19.45 Telefilm dissabte tarda: «Història d'una Índia»  
21.30 Oh, no!  
22.00 Thalassa  
22.40 Els intocables  
23.35 Jazz & Co.  
00.35 Informe mundial CNN

## TV1

## DIUMENGE, 27

- 01.55 Esport nit  
08.00 Bojos per la tele  
09.00 TEMPS DE CREURE  
09.15 Concert  
10.00 EL DIA DEL SENYOR SANTA MISSA  
11.00 POBLE DE DÉU  
11.30 Camp i mar  
12.00 Informe setmanal  
13.00 Cosmos  
14.00 El saler  
15.00 Telediari-1  
15.35 Els fruitits  
16.00 Sessió de tarda: «Las dos y media y... veneno»  
17.40 Joc d'infants  
18.10 L'hora de Bill Cosby  
18.30 El temps és or  
19.30 L'hora Warner  
20.30 Telediari-2  
21.05 Eva y Adan, Agencia matrimonial  
21.30 Diumenge cine: «El último domicilio conocido»  
23.40 Telediari  
23.45 Els treballs i els dies  
00.15 Va de cine  
01.15 Andalusia  
01.30 Art i artistes Flamencs

**ESPÀIS FIXOS**  
**DE DILLUNS A DIVENDRES:**

- 09.00 Obertura  
10.45 Telediari  
11.40 Telediari  
12.55 Telediari  
13.00 Teleuna  
14.00 L'informatiu Migdia  
15.00 Telediari-1  
17.55 El follet del globus  
18.00 Els mons de Yopi  
18.30 Calaix desastre  
19.25 L'informatiu Vespre  
20.30 Telediari-2  
24.00 Diari nit

## DILLUNS, 28

- 09.10 A bona hora  
10.00 L'illa  
11.45 Santa Bàrbara  
13.30 Jo compro aquesta dona  
14.30 No riguis que és pitjor  
15.35 La dama de rosa  
16.30 Aquesta és la seva casa  
17.25 Els fills del fred  
19.30 Els carrers de San Francisco  
21.00 El preu just  
22.30 S'ha escrit un crim  
23.15 A debat  
00.30 Equinoccio

## DIMARTS, 29

- 09.10 A bona hora  
10.00 L'illa  
11.45 Santa Bàrbara  
13.30 Jo compro aquesta dona  
14.30 No riguis que és pitjor  
15.35 La dama de rosa  
16.30 Aquesta és la seva casa  
17.25 Tendido cero  
19.30 Els carrers de San Francisco  
21.00 Els vídeos de primera  
21.45 Sessió de nit: «Roba sin mirar a quien»  
23.00 Aportada  
00.30 TESTIMONI  
00.35 La memòria fèrtil

## DIMECRES - 30

- 09.10 A bona hora  
10.00 L'illa  
11.45 Santa Bàrbara  
13.30 Jo compro aquesta dona  
14.30 No riguis que és pitjor  
15.35 La dama de rosa  
16.30 Aquesta és la seva casa  
17.25 Amb les mans a la massa  
19.30 Els carrers de San Francisco  
21.00 La ronda  
22.00 Falcon Crest  
22.55 Genets de l'alba  
00.30 Estimad Cabaret

## DIJOUS, 31

- 09.10 A bona hora  
10.00 L'illa  
11.45 Santa Bàrbara  
13.30 Jo compro aquesta dona  
14.30 No riguis que és pitjor  
15.35 La dama de rosa  
16.30 Aquesta és la seva casa  
17.25 Stop, seguretat en marxa  
19.30 Els carrers de San Francisco  
21.00 Bojos per la tele  
22.15 El primi-joc  
22.30 Estrenes TV: «Congelados»  
00.35 Patrimoni cultural de la humanitat

## DIVENDRES, 1

- 09.10 A bona hora  
10.00 L'illa  
11.45 Santa Bàrbara  
13.30 Jo compro aquesta dona  
14.30 No riguis que és pitjor  
15.35 La dama de rosa  
16.30 Aquesta és la seva casa  
17.25 3, 2, 1... contacte  
18.30 Festival Hanna Barbera  
19.30 Els carrers de San Francisco  
21.00 Nit d'humor: «Nido vacío»  
«Chicas de oro»  
22.00 Llarg-metratge: «La corte del faraón»  
23.40 Sèrie rosa

## DISSABTE, 2

- 00.15 Al·lucini  
01.50 Esport nit  
08.00 La ronda  
09.00 ULTIMES PREGUNTES  
09.30 Concert del dissabte  
11.00 En escat  
11.30 No t'ho perdís  
13.00 Trobada juvenil amb Banesto  
14.00 Rockopop  
15.00 Telediari-1  
15.35 Les mil i una amèriques  
16.00 Sessió de tarda: «Su juguete preferido»  
18.00 Club Disney  
19.35 Els carrers de San Francisco  
20.30 Telediari-2  
21.00 Informe setmanal  
22.05 Dissabte nit: «El color del dinero» - «Requiem para los que van a morir»

## TVE2

## DIUMENGE, 27

- 07.00 Tribunal Popular  
08.30 SANTA MISSA  
09.15 Puçastoc  
10.00 Gorbí  
10.30 Cine para todos: «Dakota Bill»  
12.00 Diumenge esport  
14.30 Servei de notícies  
14.35 Diumenge esport  
16.30 Servei de notícies  
16.35 Diumenge esport  
18.05 Cine Paraíso «Los cautivos»  
20.00 Mira-2  
21.00 L'informatiu cap de setmana  
21.15 Mis historias favoritas  
23.00 Estudio Estadio  
00.00 Clásicos TVE  
01.00 Alicia  
01.45 Música N.A.

**ESPÀIS FIXOS**  
**DE DILLUNS A DIVENDRES:**

- 11.00 Pasap central  
13.25 Menjar i beure  
14.30 Avanç informatiu  
16.25 Avanç informatiu  
17.55 Avanç informatiu  
20.00 L'informatiu vespre  
21.00 Contrapunt

## DILLUNS, 28

- 07.30 Los cuentos de Alf  
08.00 Dibuja-2  
09.00 TV educativa  
12.05 Historias de la ópera  
13.05 Belleza i poder  
13.35 La palmera  
14.35 Estadio 2  
15.00 Historia de los instrumentos musicales  
15.30 Cheers  
16.00 La barberia  
16.30 Primera sesión: «Las dos orillas»  
18.00 Historias de cada día  
19.00 Basket ACB  
19.30 Mister T  
20.30 Força Barça  
21.15 Murphy Brown  
21.30 Aquellos maravillosos años  
22.00 La estrella es... Gary Grant: «Historias de Filadelfia»  
00.00 Rápido  
01.00 Última sesión: «Un mes en el campo»

## DIMARTS, 29

- 07.30 Los cuentos de Alf  
08.00 Dibuja-2  
09.00 TV educativa  
12.05 Historias de la ópera  
13.05 Belleza i poder  
13.35 La palmera  
14.35 Estadio 2  
15.00 Historia de los instrumentos musicales

- 15.30 Fonça Barça  
16.00 El show de Robert Guillaume  
16.30 Primera sesión: «Su propio infierno»  
18.00 Historias de cada día  
19.00 Mec-Mec  
19.30 Mister T  
20.20 Una sombra al sol  
20.30 Baloncesto  
22.00 Un año en la vida  
23.00 Crónicas urbanas  
00.00 Sigui, sigui plastic!  
00.30 Última sesión: «El buque faro»

## DIMECRES, 30

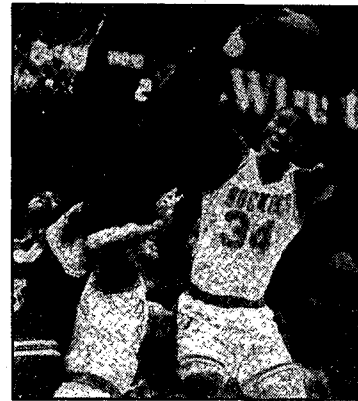
- 07.30 Los cuentos de Alf  
08.00 Dibuja-2  
09.00 TV educativa  
12.00 Extra  
13.05 Belleza i poder  
13.35 La palmera  
14.35 Estadio 2  
15.00 Historia de los instrumentos musicales  
15.30 La finestra  
16.00 El show de Robert Guillaume  
16.30 Primera sesión: «Biba la banda»  
18.00 Historias de cada día  
19.00 Milkimoto-clip  
19.30 Mister T  
20.30 Teatro  
22.00 Estress  
23.30 Documents tv  
00.30 Última sesión de cine: «Macu la mujer policía»

## DIJOUS, 31

- 07.30 Peter Pan  
08.00 Dibuja-2  
09.00 TV educativa  
12.00 Alicia  
13.05 Belleza i poder  
13.35 La palmera  
14.35 Estadio 2  
15.00 Historia de los instrumentos musicales  
15.30 Cheers  
16.00 El show de Robert Guillaume  
16.30 Primera sesión: «Inundación»  
18.00 Historias de cada día  
19.00 Bioman  
19.30 Mister T  
20.30 Pictionary  
21.15 Espiral  
22.15 Jueves cine: «La señora»  
00.00 Metropolis  
01.00 Última sesión: «Decálogo siete, Decálogo ocho»

## DIVENDRES, 1

- 07.30 Peter Pan  
08.00 Dibuja-2  
09.00 TV educativa  
11.00 Tennis  
17.30 Primera sesión: «La mujer sin alma»



- 19.00 NBA  
19.30 Mister T  
20.30 On li fa mal?  
21.10 Tribunal Popular  
22.00 El mirall: «Peligrosamente juntos»  
01.00 Jazz entre amigos  
02.00 Última sesión de cine: «La criatura»

## DISSABTE, 2

- 08.00 Sigue sigue plastic  
09.00 Dibuja-2  
09.30 Això no pot fer-se per TV  
10.00 Los caballeros del zodiaco  
10.30 Cine para todos: «Úrsus»  
12.00 Belleza i poder  
13.00 Dissabte esport  
19.00 Antología de la zarzuela  
19.45 L'informatiu cap de setmana  
20.00 Cine club: «Carta de presentación»  
22.00 L'informatiu cap de setmana  
22.15 La sombra de la horca  
23.00 TV2-presenta  
00.00 La tabla redonda  
01.00 Última sesión de Opera: «Simon Boccanegra»  
03.30 Video-mix



# Som gairebé a totes les llars

És del tot segur que a la seva llar, com a la de milers i milers de famílies, hi ha instal·lat algun producte Roca.

Al llarg de més de 70 anys, el nostre objectiu constant ha estat augmentar la qualitat de vida proporcionant confort i benestar màxim, a tots els gustos i necessitats.

Això ens obliga a millorar allò que moltes vegades sembla immillorable.

Conegui les novetats de Roca. Hem aconseguit aplegar els últims avenços tecnològics amb el disseny més actual.

# Roca

SANITARI • AIRE CONDICIONAT • CALEFACCIÓ • CERÀMICA